ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1335

29.7.1977. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVIII

6 динара

КОМПЛЕТАН СТРИП

АГЕНЦИЈА „СРЕЋА"

Веровали или не!

„ЛЕДЕНИ БРОД"

ГОДИНЕ 1850. НА ЗАЛЕЂЕНОЈ РЕЦИ МИСИСИПИ САОБРАЋАО ЈЕ ИЗМЕЂУ НАСЕЉА ПРЕРИ ДИШИЈЕН И СЕНТ ПОЛА БРОД КОЈИ ЈЕ САЛИНЦЕ.

ПУШКЕ

ДУГАЧКЕ ОКО 190 САНТИМЕТАРА УПОТРЕБЉАВАНЕ СУ НЕКАД У КИНЕСКОЈ ПРОВИНЦИЈИ ЈУНАНУ. ПРИЛИКОМ ПУЦАЊА КУНДАК ПУШКЕ ПРИСЛАЊАО СЕ УЗ ОБРАЗ А ЗА ПАЉЕЊЕ БАРУТА КОРИШЋЕН ЈЕ ФИТИЉ.

4-17

У ЕНГЛЕСКОЈ 1895. ГОДИНЕ БИЛИ СУ У МОДИ НАРОЧИТИ „ДРЖАЧИ ЗА ЏЕПНЕ ЧАСОВНИКЕ" КОЈИ СУ ИМАЛИ И СВЕТИЉКУ ДА БИ СЕ БРОЈЧАНИК МОГАО ВИДЕТИ И У МРАКУ.

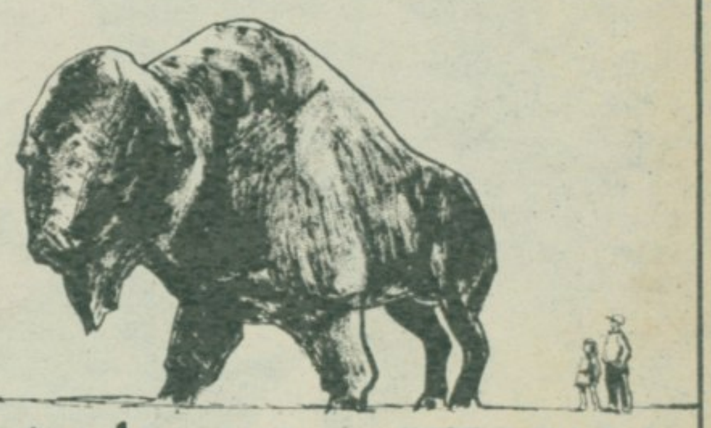
ВИКИНГ

ПОТИЧЕ ОД СТАРОНОРДИЈСКЕ РЕЧИ **ВИК** ШТО ЗНАЧИ ЛУКА ИЛИ ЗАЛИВ ЈЕР СУ ВИКИНЗИ **ПЉАЧКАЛИ ПРИОБАЛНЕ ОБЛАСТИ.**

ЏИН ХЕНДЕРСОН И ЏОЈС РИТЕР

РОЂЕНЕ 20. ФЕБРУАРА 1947. У ИСТОЈ БОЛНИЦИ У ВАЈТ ПЛЕЈНЗУ (САД), НИСУ НИ У КАКВОМ СРОДСТВУ А **ЛИЧЕ КАО ДА СУ БЛИЗНАКИЊЕ.**

БУФАЛО ОД БЕТОНА

ПОДИГНУТ У БЛИЗИНИ ЏЕЈМСТАУНА (САД)

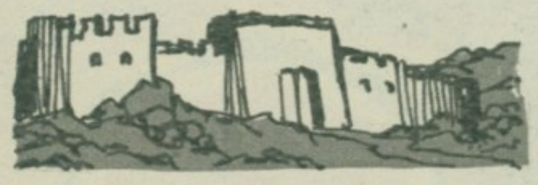
ВИСОК ЈЕ **8** МЕТАРА И ТЕЖАК **60** ТОНА?

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

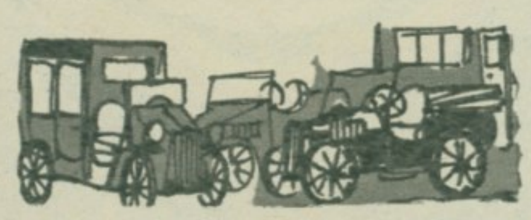

● бубањ у будистичком храму Маци у Токију највећи је на свету. То је, вероватно, и најстарији бубањ: има му 600 година. Громки звуци овог бубња одјекују јапанским главним градом само једном у години, за време традиционалне свечаности која означава почетак зиме.

● стара Картагина била је опасана троструким бедемима у које је могло да се смести 20000 војника, 4000 коња и 300 слонова.

● у граду Реноу, у Сједињеним Америчким Државама, налази се највећа приватна збирка старих аутомобила на свету. Њен власник је извесни Бил Хар који је до сада успео да сакупи 1500 старих кола.

● у Бургоњи у старо доба госте на гозбама служила је послуга на коњима.

● знак који на кинеском означава број 1000 (горе) мање је компликован од оног који пред ставља нулу (доле).

千
仟

● Санта Марија, адмиралски брод Кристофора Колумба, насукао се код Ка Хаитјена, на острву Хаити, 24. децембра 1492.

Његова посада је одмах на том месту саградила тврђаву која је била прва грађевина коју су Европљани подигли на америчком континенту.

● Лин Кокс, деветнаестогодишња студенткиња Калифорнијског универзитета, поставила је својеврстан рекорд: упр-

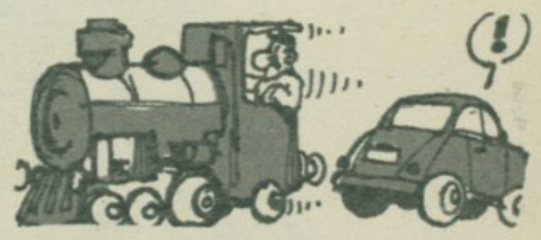

кос леденој води она је за један час и два минута препливала Магеланов мореуз који је широк 3,3 километра.

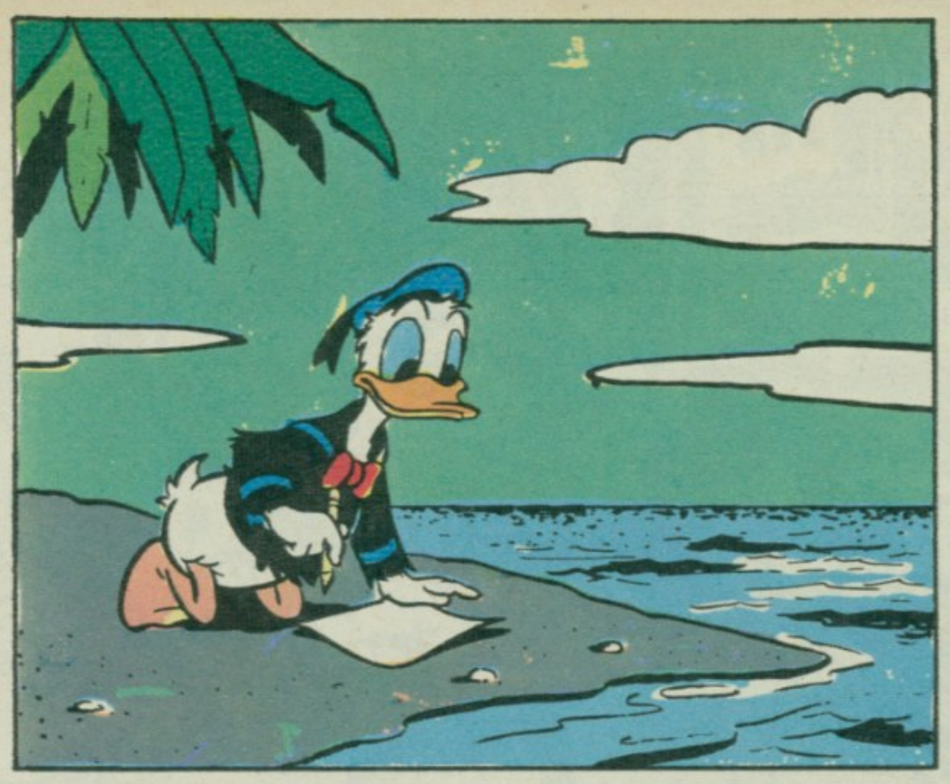
● у прошлом веку у Паризу гледаоци су били обавезни да се добро намиришу неким бољим парфемом пре него што уђу у позориште или концертну дворану.

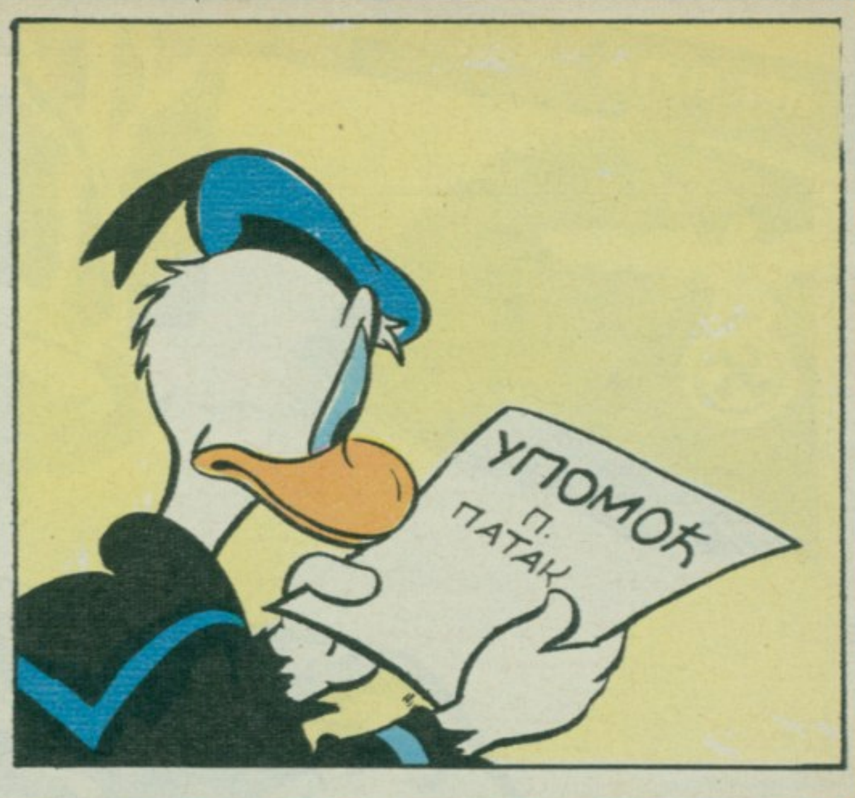
● у СР Немачкој изграђена је локомотива маневарка која у случају потребе може да сиђе са шина и да настави да се креће обичним асфалтним путем вукући за собом приколицу.

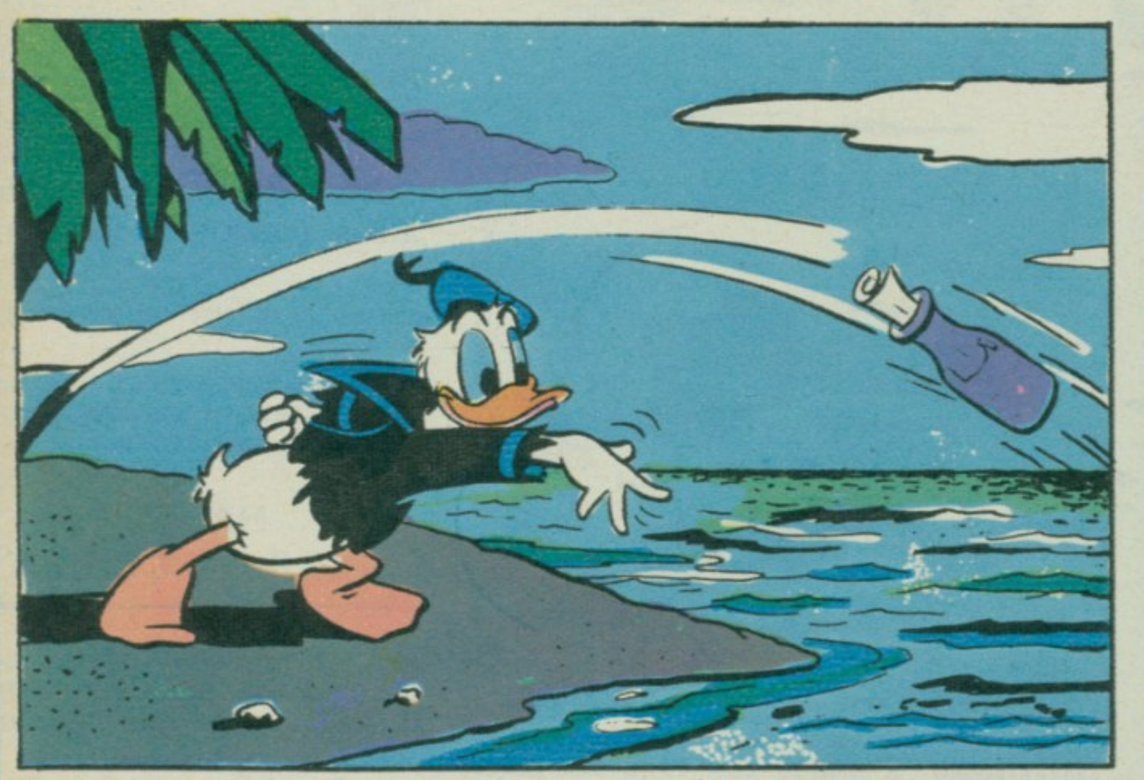

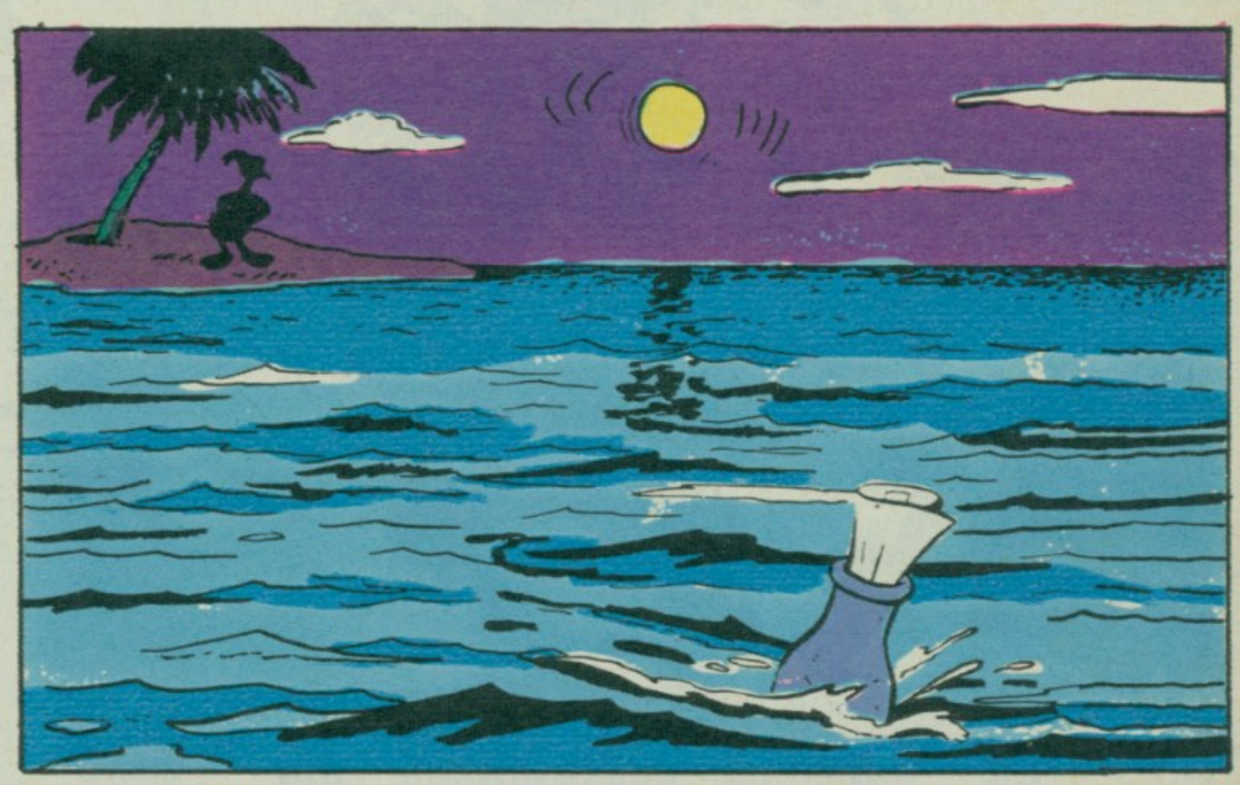
WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

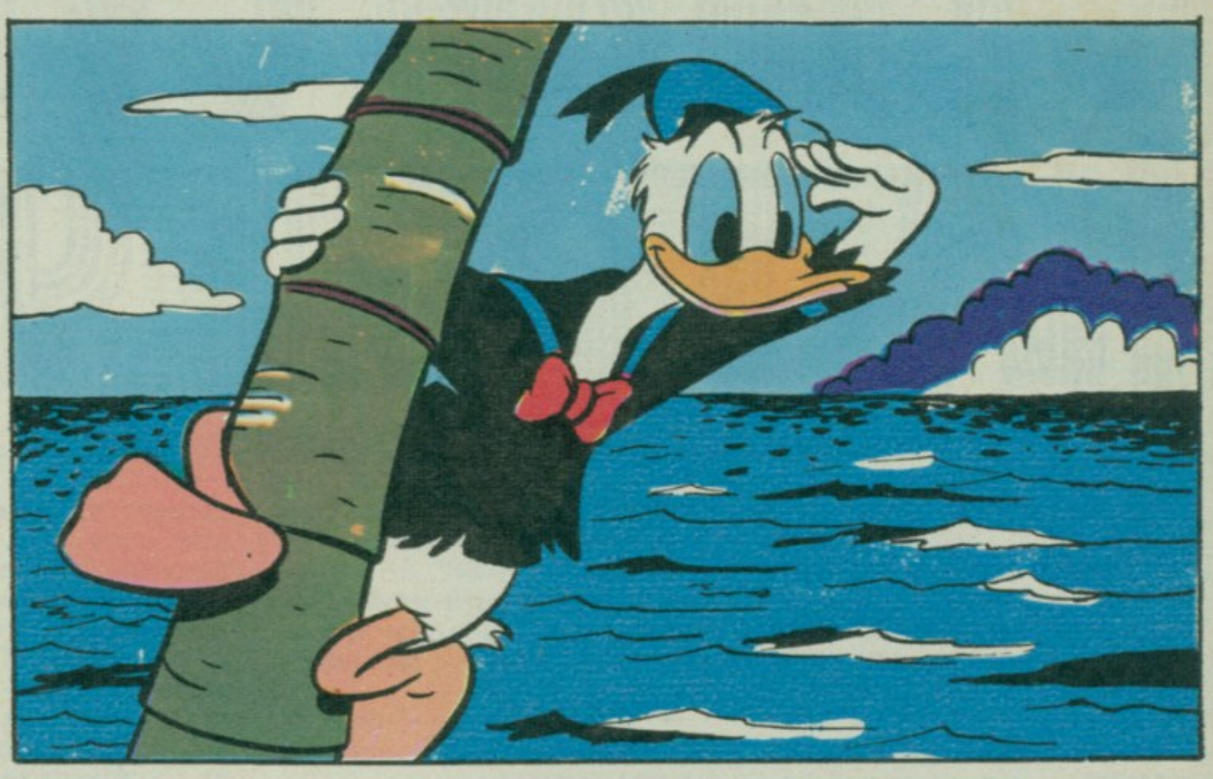

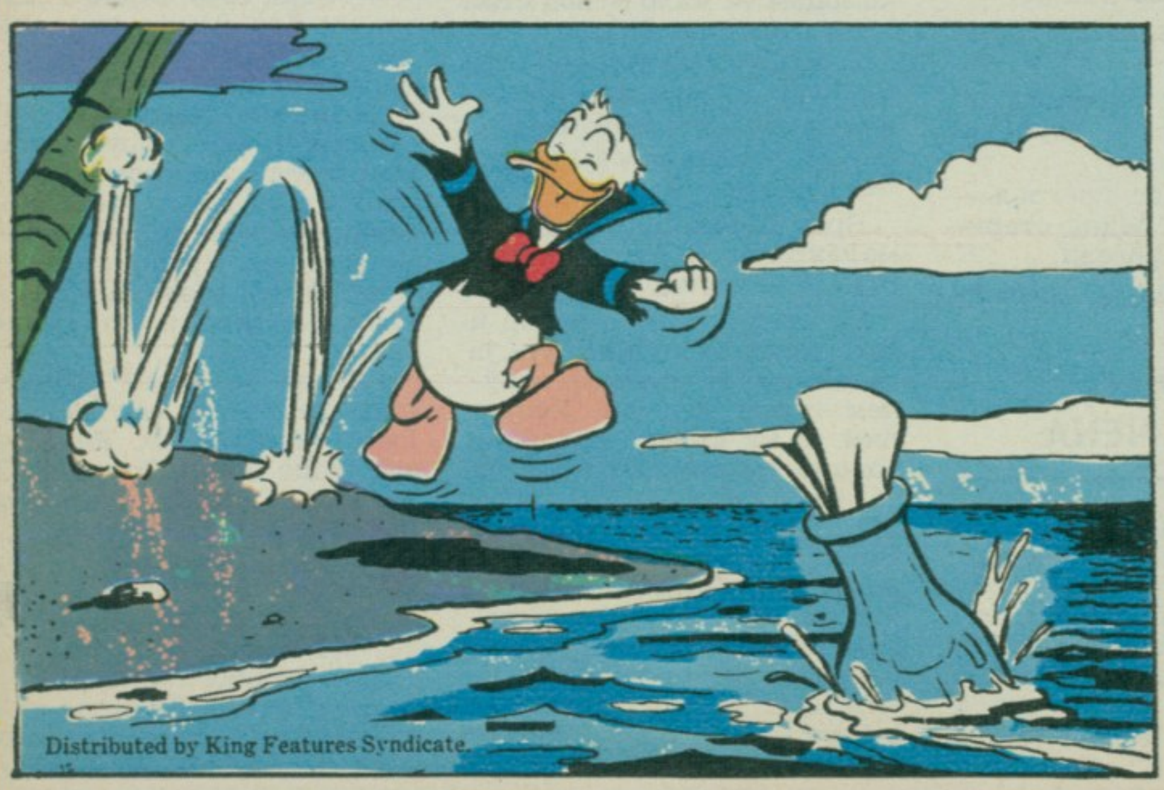

Distributed by King Features Syndicate.

ПЕТ ПУТА УМАКЛА СМРТИ

Изнемогла и прозебла, шестогодишња девојчица је покушала да се пробије до млађег брата који је кроз сузе дозивао мајку.

Стана Куноль-Марковић данас живи у Зрењанину

СТИГЛИ СУ ЈЕ НА ГРМЕЧУ

Био је почетак фебруара 1943. године; цична зима и страшна IV непријатељска офанзива. Са свих страна су наилазили немачки војници. Наше село Јелашиновци ужурбано се спремало за збег у планину Грмеч.

Најзад смо умакли. Грмеч се сав увукао у себе. Уоколо све сама снежна белина и мрчина јелове шуме. На небу облаци оловно сиви и пуни кише и снега.

Десеторо нас је деце у једној групи, петоро из наше куће а петоро из најближег комшилука. Идемо даље, само даље, а никако да стигнемо.

Грми Грмеч од пуцњаве, вике, лелека.

ЈАУЦИ НА МЕДВЕЂЕМ БРДУ

Избисмо на некакав пропланак. Ми деца се обрадовасмо, јер нас је у оном шумском густилу било страх и вукова и медведа:

— Ево нас на Медвеђем брду! — узвикну неко.

„Медвеђе брдо!“ — понових и ја у себи и учини ми се да на рубовима шуме видим стотине медвеђих глава.

— Ето Шваба! — довикну нека жена мало заостала иза колоне.

Заиста, у непосредној близини појави се разређена колона Немаца. Иду у стрељачком строју — с пушкама и бајонетима — на готовс!

„Раус“! — терају нас напоље из колибе у којој смо наложили ватру.

„Халт!“ — почеше да пуцају на оне што покушаше да беже.

Запалише одмах куће, штале, стогове сена и сламе...

Лелек и плач људи и деце никако да престане.

— Боже, спаси нас од душмана! — шапуће моја мати и гледа, уз голем стуб ватре и дима, према тмурном небу.

Швабе нас за тили час збише у велику гомилу. Оне с крајева ударају кундацима карабина и војничким цокулама. Не штеде ни децу ни старчад.

Немци стално нешто гласно немчају и ми их ништа не разумемо. Осећамо само да нам прете и да смо у непосредној животној опасности. И, одједном почеше да пуцају право на нас!

— Тра, та, таааа!... Дум! Дам!..

Гомила се ускомеша, заљуља, једно по једно се савија и пада.

— Све ће нас пострељати! — шапуће једна старица и метак је погоди.

Лелек и јауци — до неба се чују.

НЕМАЦ КОЈИ ЧЕКА

Ја у први мах нисам рањена, али сам пала на тло. Моја стрина Мара, којој сам се држала за руку, међу првима је погођена и пала је преко мене. Само ми је вирила глава испод све тежег и све хладнијег стрининог тела.

Била сам врло мала, нежна, прегладнела и презебла а имала сам тада тек шест година.

Престаде пуцњава. Чују се јауци, самртнички ропци, стењање...

— Мамааа! Јој, мајчице моја! — дозива је промукао дечји глас.

— Ко то зове? — прошапутала сам иако сам уложила велики напор и чинило ми се да ме чује читав Грмеч.

Гласић није реаговао али сам напрегла уши да чујем шта говори.

— То је мој мали брат Божо! Покушала сам да устанем и да му притекнем у помоћ, али нисам могла ни да мрднем испод тела стрине Маре која је већ почела да се кочи и мрзне.

Ипак, неком чудесном снагом, што се појави када се супротставља смрти, ископрцам се мало испод стрина отежала тела.

— Бојо! Бојо! Бојооо!.. О, Боојооо! — почињем да зовем своју старију сестру, али од ње ни гласа ни трага.

Брат Божо је све више малаксавао и одједном престао и да стење.

На срећу, снег је испод и око мене ископнио те ја успем да се некако извучем испод лешева. Успрам се на колена и гледам уоколо по гомили мртваца не бих ли угледала лице мога брата Боже или сестре Боје. Али нисам ни слутила да је у близини стрељане гомиле народа један непријатељски војник чекао неће ли се ко подићи. И, чим сам устала, чула сам пуцањ из аутомата. Падајући, осетим да ми нешто топло пролети кроз десну руку.

Тешко рањена, остала сам да лежим на снегу, међу десетином лешева.

НАЛЕТ ДИВЉИХ СВИЊА

У међувремену поново се огласио мој брат Божо који је сада звао моју сестру Боју!

— Бојо! Бојо!.. Сејо Бојо!..

Нисам више смела ни да се јавим ни да главу подигнем, јер ми је пред очима лебдела слика оног Шваба са упереним аутоматом.

— Извуци ме испод ове жене!... Тешка ми је!...

А сестра Боја се није одазивала — била је већ одавно мртва.

Крв је дуго, дуго текла из моје рањене руке. Најзад је престала.

После ко зна колико времена поново мало подигнем главу да осмотрим околину. Од сваког стабла и жбуња привиђали су ми се Немци. Поновим то опет:

Божо! Божооо!... Брацо Божоооо! — почнем да дозивам брата који је опет био умукао, али се на моју велику радост тихо одазва:

— Сејо, сејо Стано!.. Стави ми бар нешто под главу. Образ ми страшно зебе, сав се заледио.

Дохватим некакву капу спалу с нечије главе и ставим брату под промрзло лице. Седнем поред њега, пре страшена и беспомоћна. Он ме моли да му помогнем, а у мени је, због изгубљене крви, нестало и оно мало снаге.

Почела је да се спушта ноћ. Грмеч се сав некако навлачи и мргоди. Рана ме све више боли. Покушавам да дижем десну руку али прсти се већ коче...

Свиње у планини — на Медвеђем брду!? — одједном угледам неке чудне животиње сличне крмцима.

Три велике сивоцрне и накострешне дивље свиње нахрупише на гомилу лешева и почеше да тргају

једно мртво дете. Немам снаге ни да запомажем нити да их отерам!...

Ноћ студена и страшна, све је више падала. Гр меч се сав навукао у мрклину, само шуми и стење. Нигде се ништа не чује. Са мо оне проклете дивље сви ње и даље похлепно тргају људско месо, пет-шест корака од мене. Сваког трена очекивала сам како ће јурнути великим разјапљеним вилицама и оним страшним кљовама почети да ме живу кидају. Али кроз тешку сумаглицу чујем гласове и угледам жене и децу. Били су то они који су умакли испред Немаца.

Само тог страшног фебруара, на Медвеђем брду, Немци су поубијали око 50 недужних жена, деце и старчади.

НЕКО ЈЕ ЈАВИО БАКИ

Почела сам да дозивам у помоћ али сам од страха била занемела. Усправим се и почнем да млатарам левом, здравом руком. Не чују ме и не виде. Но, на моју велику срећу, право на мене наишла је једна средовечна жена. У том часу поплашише се већ засићене дивље свиње и шмуг нуше у шипражје:

— А, јој, рано моја љута! — започе она тихо да бугари.

Кад ме угледа живу, позва ме к себи, да она не гази по лешевима.

— А, чија си ти цурице, из којег си села? — пита ме.

— Ја сам Борке и Бошка Кукоља из села Јелашиноваца.

— И ја сам из Јелашиноваца, Клисура Ђурчија, ми смо комшије, ћерце.

Рекла ми је да су Немци за петама и да морамо одмах бежати даље. При поласку још једном бацим поглед на мога брата Божу али је и он већ одавно био мртав и сасвим се охладио и почео да мрзне.

Ноћ је већ увелико била пала. Пробијале смо се кроз снежне наносе. Било ми је страшно хладно и осећала сам неку чудну жеђ макар одавно ништа нисам јела. Набасамо на неке погорела куће и заноћимо у вајату.

Чим је свануло, почела је и пуцњава. Опет бежимо у најгушћу шуму.

Рањена рука је почела да отиче, да се смрзава. Изгубила сам свест.

Тек после којих пет-шест дана дошла сам себи негде у Саници. Ту је било много избеглица. Неко је јавио мојој баби Мари да сам жива.

★ ★ ★

Када сам, уз помоћ неке жене из нашег села, стигла кући, нашла сам с баком само мога оца Бошка. Седели су крај пећи и прозора и плакали.

Чим сам се опоравила од ране, разболела сам се од трбушног тифуса.

Била је то већ пета-шеста опасност од смрти — али сам их све победила.

Б. Мајсторовић

ТИТО У АНЕГДОТАМА

Путујући „Галебом“ за Етиопију, Тито и његови сарадници прекраћују време у причи и шали. Пошто је на броду, у званичној пратњи, било неколико Црногораца, дотакоше се, дакако, и њих.

— Немојте ви Црногорци да се правите важни. Увијек желите да будете у свему први — шали се Тито са Блажом Јовановићем.

— Шта можемо кад нам је у традицији — смеје се Блажо. — Увијек смо били први: и за вријеме Турака, и у ратовима, а и данас. Црногорци су, браће, рођени за руковођење.

МАЛИ ЦРНОГОРАЦ — ДЕМОСТЕН

Па исприча Блажо шалу како су Црногорци послали Титу телеграм: све спремно за почетак радова, руководство обезбеђено, само се још тражи радна снага.

Сви се смеју, а Тито добацује:

— Е, мој Блажо, умију и други да руководе.

Недуго после тога, за време боравка у Адис Абеби, Тито се сусретне са представницима југословенске колоније, међу којима је много стручњака. Само што је ушао у салу у којој су били окупљени Југословени, пред Тита изађе осмогодишњи дечак. Зажели му добродошлицу па, без застајкивања и замуцкивања, одржа говорчину, као некакав политичар, без трунке треме. Тито га пољуби и мушки му стегне руку:

— Па ти си прави Демостен!

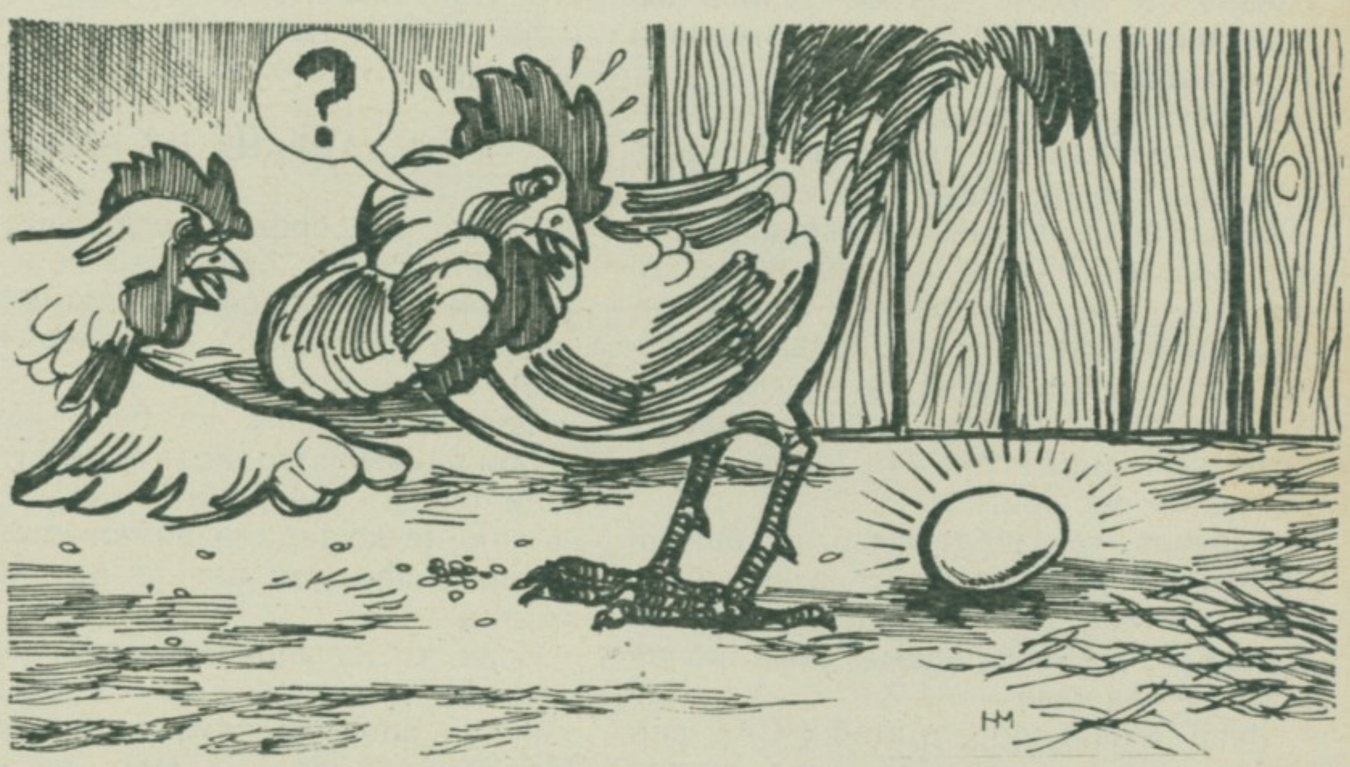
Мало после прође Блажо:

— Ето, друже Стари, онај мали што је одржао онакав говор Црногорац је, Лаловић из Андријевице. Па сад реци јесу ли Црногорци свуда први!

(Из књиге „Тито у анегдотама“ Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића)

ЖИВОТИЊЕ ПРЕД СУДОМ

КРИВА ЈЕ ЛАРВА

После суђења једном мољцу, одржаном у шпанском градићу Химарану, многи су сматрали да је окривљени — невин.

У историји судства постоје невероватни примери дељења правде, а у неким земљама су пред суд као оптужени извођени инсекти, животиње, па чак и географски објекти.

Пред црквеним судом у француском градићу Сен-Жан де-Мон појавила су се 1545. године два адвоката од којих је један заступао инсекте градских житеља а други — скакавце који су били навалили на оближња поља и усеве!

КУД СЕ ДЕШЕ СКАКАВЦИ?

Из пресуде се не може закључити како су скакавци тог пута изненада нестали, али се зна да су се после 42 године поново појавили, па је црквени суд у поменутом градићу морао опет да заседа. Том приликом је донесена следећа пресуда:

„Црква сматра као оправдано и неопходно да стави дотичним инсектима на располагање своје пашњаке који се налазе подаље од градских винограда. Тако ће скакавци потребну храну добити са црквених пашњака и неће наносити штету виновој лози сеоских виноградара“.

После два месеца адвокат који је заступао скакавце поднео је повећу жалбу најближем епископу. Показало се, наводи он у жалби, да су црквени пашњаци имали исувише мало хране, па су скакавци били принуђени да пређу и на оближње винограде.

Уто је, међутим, наступила зима, па су се скакавци поново изгубили. Тако црквеном суду из градића Сен-Жан-де-Мон није остало ништа друго до да судски процес настави са поновном најездом скакаваца.

ЛОМАЧА ЗА ПЕТЛА

У шпанском градићу Химаран 1540. године пред градским судом се као оптужени појавио — један мољац. Јавни тужилац га је оптужио због наношења штете неком драгоценом гобелену, коју су судски вештаци проценили на 10.000 мараведа, старих шпанских златника!

После брижљиво спроведеног судског процеса оптужени мољац је проглашен кривим за учињено дело и осуђен на одсецање главе. Суд је истовремено објавио да се читаво племе мољаца заувек мора протерати из шпанског краљевства. Неки су ову пресуду сматрали великом грешком и заблудом. По њима, мољац је био невин, а за учињену штету требало је осудити ларву мољца јер је она била прави кривац за оштећење гобелена.

Можда је још необичнији судски процес који је 1474. године одржан у Базелу, у Швајцарској. На њему је суђено петлу који је оптужен да је снео јаје!

Окривљен да се налази под утицајем тајанствених сила и врачбина, наведени петао је, заједно са инкриминисаним јајетом, био спаљен на ломачи.

РЕКА ОСУЂЕНА НА СМРТ

Кроз територију данашњег Ирака протиче река Дијала која је својевремено била осуђена — на смрт! Још је занимљивије да је ова пресуда и извршена.

Суђење Дијали извршио је лично персијски цар Кир око 600—529 пре н. е.). Прелазећи реку у току једног од бројних ратних похода, цар је остао без свог белог коња који се утопио на његове очи. Разгневљен, решио је да реку уништи.

По Кировом наређењу ископано је 360 канала којима је одведена сва вода из Дијале. Готово пуних 100 година ова река више није постојала на географским картама. Међутим, пустињски песак је временом закопао канале па су се воде Дијале поново вратиле у старо корито.

М. Ђ.

НА ЛУДОЈ ДАСЦИ

ВЕШТИНА КОЈОМ СУ СЕ НЕКАД ДИЧИЛИ ПОЛИНЕЖАНИ ДАНАС ЈЕ ПОСТАЛА ОМИЉЕН СПОРТ НА ВОДИ СВУДА ГДЕ ЈЕ ОКЕАН — БЕСАН!

Из хавајских давнина остала је легенда о краљу Камехахи, горостасу високом као палма и тешком »30 стена«, ненадмашном вештаку у јахању на таласима. Данас је ово спорт изузетно омиљен у земљама које излазе на океане, а у Камехахина времена сматрало се неком врстом древног витештва. Јер, онда као и данас, вожња на чуноликој дасци била је велика вештина, доступна само изузетно одважним и снажним! Раније поготово, јер су и даске биле гломазније и теже. Сматра се да је Камехахин »сплав« био тежак неких 80 килограма, а дугачак око пет метара!

НЕВЕРОВАТНО УМЕЋЕ

Хаваји и, уопште, острва Полинезије колевка су овог спорта за који кажу да није безопасан, штавише, може бити и погибељан! Одатле се »јахање на таласима« или »серфинг«, како се данас зове, раширило до Аустралије и Калифорније. Још је чувени енглески морепловац и истраживач капетан Кук негде под крај 18. века записао речи дивљења о хавајским »јахачима« океана:

»Њихова храброст и вештина којом изводе те опасне кретње толико запрепашћују човека, да се то граничи са невероватним«.

Доиста, за већину људи који посматрају »серфере« на плажама Калифорније, Аустралије или Хаваја и данас се њихова вештина чини невероватном. Јер, не само да они, стојећи на дасци јуре на леђима џиновских валова огромном брзином — она некад достигне и 70 километара на сат — него још изводе разне фигуре, дубе на глави, стоје на једној нози, или једни другима »јашу« око врата!

Наравно, то изводе само највештији и најхрабрији. А храброст је већ и покушати! Међутим, задивљује чињеница да међу »серферима« има понајвише — девојака.

Иако је овај спорт стигао у САД већ на прагу нашег века, раширио се тек педесетих година. Тада су га прихватили и млади у неким европским земљама, нарочито у Великој Британији и дуж француске Азурне обале, богате високим таласима. Ипак, Мека за »серфере« остале су калифорнијске, а нарочито хавајске плаже, јер, кажу, непрестано сунца и исто тако стални и огромни таласи нигде се више не могу наћи. Што је талас виши, »јахање« на њему је узбудљивије.

НА ЈАДРАНУ ИХ НЕМА

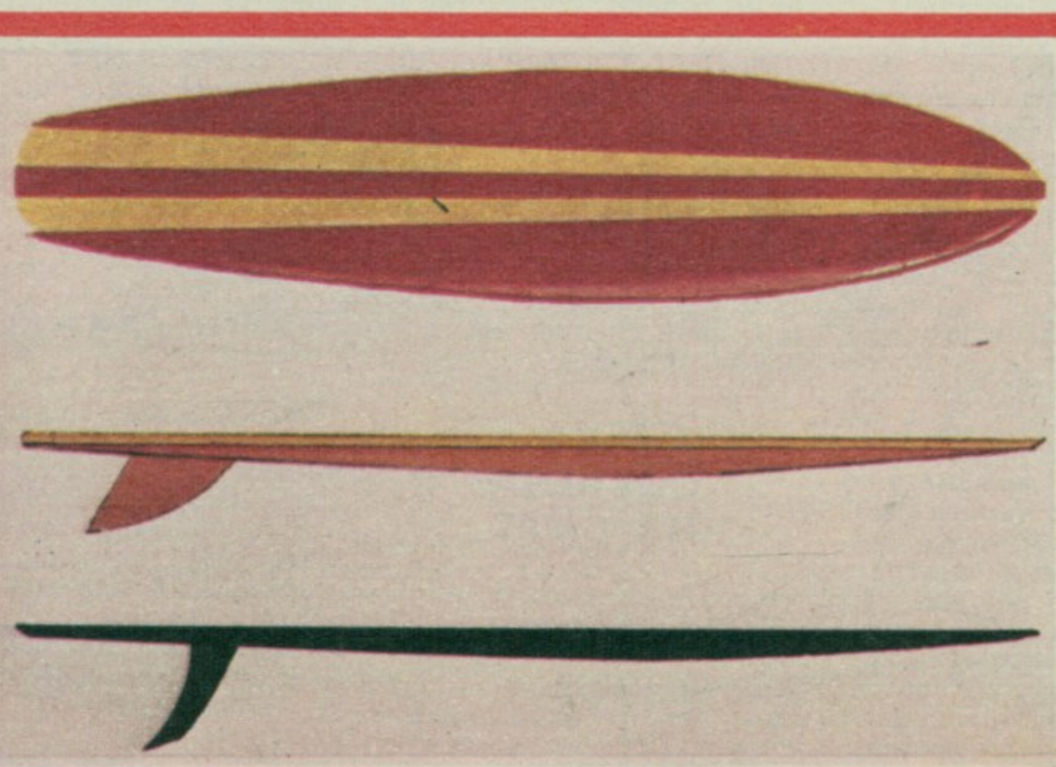
Пошто је »серфинг« у данашње време постао спорт, одржавају се и такмичења, најпре национална, затим континентална па светско, у мушкој и женској конкуренцији.

Серфери морају да буду изузетно добри пливачи, јер, када падне у узбуркани океан, а нарочито ако га даска на којој је до тада јахао поклопи, мора да се снађе, јер ова је опасност — смртна.

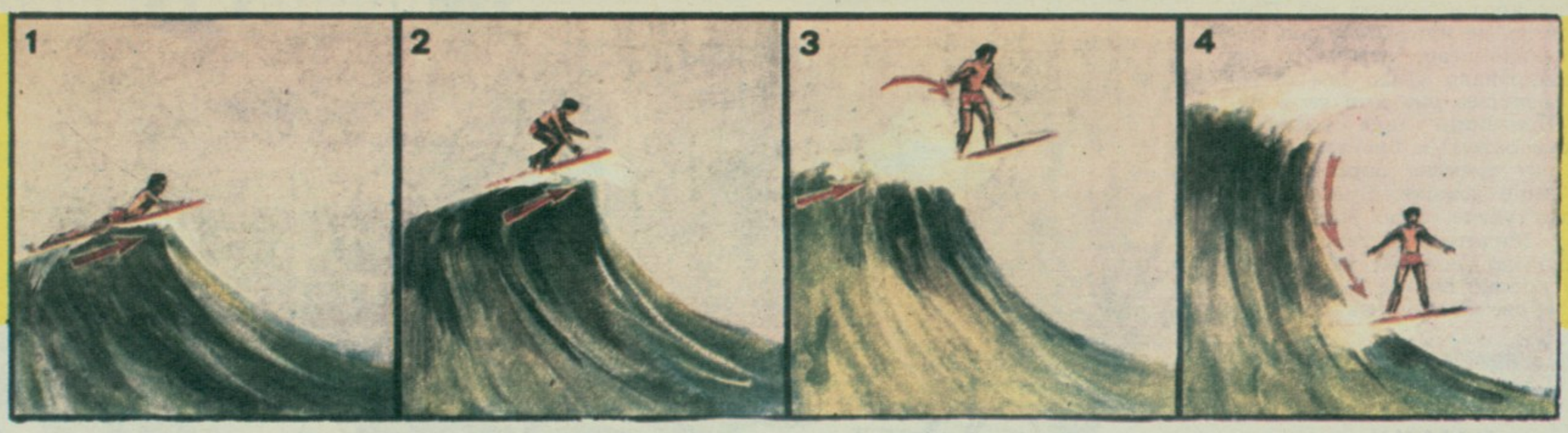
Ипак, то не спречава све већи број младића и девојака да се баве серфингом, спортом само за храбре. На Јадранском мору не могу се видети серфери. Не зато што нема поклоника него што је наше море исувише мирно, тако да је немогуће »појахати« га!

М. К.

Има разних типова дасана за серфинг, али за све је карактеристичан чунолики, аеродинамичан облик. Дугачке су близу 2 м, а тешке око 5 кг. Данас се израђују од пластике или фибергласа живих боја, а на доњем стражњем делу имају »кобилицу« да би биле стабилније.

СЕРФИНГ СПОРТ ЗА ХРАБРЕ

ОВАКО СЕ ВОЗИ НА ТАЛАСИМА: 1) Лежећи потрбушке на дасци сер-фер одлази даље од обале и чека да се приближи подесан, велики талас; 2) Када га тај талас избаци на свој врх, он се нагло усправља; 3) Стоји на дасци на одразној нози, а оном другом одржава равнотежу; 4) Спуштање, или »шутинг« мора се обавити пре него што се талас разбије.

Америчка поп-група »Бич бојс (у преводу »Момци са плаже«) постала је популарна снимајући песме о серфингу и његовим поборницима.

Чувена хавајска плажа Макаха на коју долазе серфери из целог света јер су ту највећи таласи. Могу да буду високи 12 до 15 метара, а брзина им је 60 до 70 километара на час.

Овај стил јахања на дасци серфери зову »квазимодо«: тело је у полу-чучећем ставу, једна рука испружена напред, а друга нешто ниже.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ПАЦОВА НОЋ

БИЛО ИХ ЈЕ НА СТОТИНЕ, ИЗГЛАДНЕЛИХ ТРАГАЧА ЗА ХРАНОМ. ДОК САМ ПОКУШАВАО ДА СЕ ПРОБИЈЕМ, СА УЖАСОМ САМ СХВАТИО ДА СУ ЈЕ — НАШЛИ.

Месец се једва назирао на тмурном небу док сам се возио кроз ветровиту ноћ. Пред мном је, до куће, било још готово 16 километара, али ме то није узнемиравало. Имао сам 25 година, преживео оно што се у Великој Британији тада називало „великим ратом“ и био заљубљен.

Пре сат времена опростио сам се од своје девојке. Било је већ једанаест увече, а до родитељске куће у Мидлтону остало ми је још око сат вожње. Нисам ни слутио колико ће она бити тешка и шта ме све на путу чека.

ТО НИЈЕ КАМЕН!

Дуг, кривудав пут био је неосветљен и пуст. С обе стране протезале су се пустаре и поља утонула у мрак. Изгледало ми је као да сам потпуно сам на овом свету.

Карбидска лампа на мом бициклу је светлела, али 1925. године те лампе су пре служиле за то да упозоравају пешаке него да осветљавају пут. Да бих прекратио пут и одагнао мрачне мисли, покушавао сам да певушим, али уз труцкање на бициклу то ми баш није полазило за руком.

Предњим точком изненада сам налетео на неку избочину. Само камен, помислио сам. Ништа необично јер у то време путеви нису били тако добри као данас. Међутим, налетео сам на нешто што ми у том тренутку није било ни на крај памети. Пацов!

Нисам знао да, кад умиру од глади, пацови у чопорима траже храну. Било какву храну. Нисам знао ни то да је овај кога сам прегазио само један од више стотина.

КАО ПО ЖИВОМ ПЕСКУ

Предњи точак мог бицикла поново је поскочио. Морао сам грчевито да стегнем управљач да бих се одржао на путу. Још нисам схватао шта се, у ствари, дешава. Оно што је касније дошло никад нећу заборавити.

Био је то најезивији звук који сам икада чуо — цичање стотина изгладнелих пацова. Следио сам се од ужаса. Бицикл је поскакивао као брод којим се поигравају олујни таласи. Знао сам да по сваку цену морам да се одржим на седишту и да никако не смем престати са окретањем педала. Возио сам кроз, чинило ми се, бескрајни буљук пацова који су кренули у беспоштедну потрагу за храном.

С мора је долазио хладан ветар и заносио ме, а ја сам се презнојавао од страха. Али, што сам брже окретао педале, све сам спорије напредовао. Изгледало је као да возим по живом песку.

Точкови су поскакивали преко све већег броја незадрживих успаничених глодара. Било их је готово на сваком кораку и већ су почели да ме вуку за ногавице и да их цепају. Оштрим зубима и канџама парали су ми одело допирући скоро до коже.

Најзад су нашли храну, пролете ми ужасна мисао.

У РИТАМА

Нисам смео да кренем назад да не бих изгубио равнотежу и пао. Ни напред се није могло — сива крзнена маса претворила се у несавладиву препреку.

Тада се догодило нешто што ми је на тренутак улило наду да ћу се извући: кроз облаке се изненада помолио месец и, очигледно уплашени светлошћу, напасници су почели да се повлаче.

Заносећи се, кренуо сам напред. Ишао сам споро јер је бицикл којим сам једва управљао и даље кривудао. Ипак, изгледало ми је да сам спасен. Али, месец се, опет неочекивано, повукао и пацови су се поново устремили на мене.

У међувремену сам успео да добијем извесно убрзање, па сам се кроз нестрпљиву гомилу пробијао брже него малочас. Погнуте главе пролазио сам кроз уснули Блекхол Рокс не усуђујући се да се окренем. За мном се цичање удаљавало!

Кад сам најзад стигао кући, у Мидлтон, била је већ прошла поноћ. Не сећам се како сам скренуо у нашу улицу. Знам само да сам се срушио с бицикла и остао да лежим на хладној калдрми не верујући да је оно што сам доживео била стварност. Мислио сам да је то само нека страшна мора.

Тетурајући се према кући, дозивао сам мајку и оца. Ужаснули су се кад су ме угледали. Панталоне су ми, све до колена, висиле у ритама. Ноге су ми биле изгребане и крваве. Чарапе више нисам имао. И бицикл је био крвав, точкови искривљени и искинћени комадићима крзна.

Тек тад сам постао свестан да то ипак није била само мора. Била је то страшна ноћ — ноћ пацова!

Џорџ Бел

АНЕГДОТА

ЧЕТИРИ РАДЕ, ДВА СУ У РЕЗЕРВИ

У току првог светског рата за главног инспектора ратног ваздухопловства аустроугарске војске био је постављен један од братанаца цара Фрање Јосифа — надвојвода Јосиф Салватор, који се готово нимало није разумео у технику. Једном приликом Салватор је обилазио неку војну фабрику у којој је познати инжењер и конструктор Фердинанд Порше испитивао свој први шестоцилиндрични авионски мотор. Надвојвода је дуго посматрао авионски мотор, а он да, најзад, запитао инжењера Поршеа:

— Овај мотор је, мислим, четворотактни?

— Да, Ваше царско височанство — одговори Порше.

— А зашто онда има шест цилиндара!

Порше неприметно намигну својим помоћницима, па одговори:

— Четири раде, а два су у резерви.

— Ах, па да! — узвикну самоуверено ерцхерцог Салватор. Како то нисам одмах приметио?

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НА ПРАГУ 21. ВЕКА

КОМПЈУТЕРИ ДОЛАЗЕ!

Људи су се миленијумима довијали да себи олакшају и убрзају рачунање, па су измишљали разне механичке справе. Али, од појаве електронског мозга ства ри се развијају муњевитом брзином!

Када је италијански физичар Маркони, је дан од изумитеља бежичне телеграфије, 1909. го дине добио Нобелову награду, свет није ни слутио да ће за само шест деценија тај епохални проналазак представљати „камено доба“ у поређењу са компјутерским системом који је одржавао везу између првих космонаута на Месецу и базе у Хјустону. Заиста, да је којим случајем дуже поживео, како ли би се и сам Маркони осећао тада — а 1969. године, када се „Аполо 11“ са посадом спустио на најближег свемирског суседа наше планете, електронски рачунари су већ имали историју! И то не малу . . .

РАЧУНА БРЖЕ ОД ТРЕПТАЈА

Откако је приметио да камичцима може брже обавити просте рачунске радње, човек је настојао да себи што више олакша и убрза рачунање.

Механичке справе за рачунање смишљене су већ пре више миленијума: још су се стари Египћани и Вавилонци служили абаком, дрвеном плочом подељеном на квадрате, за просте рачунске операције. Али, чекало се све до 17. века на појаву астролоба, рачунара са покретном скалом. Затим је француски математичар и филозоф Паскал направио машину за рачунање са зупчаницима, а његов немачки „колега“ Лајбниц нешто ју је усавршио.

Још два столећа су протекла до проналаска такозваних аналогних рачунара почетком 19. века, а затим нешто више од 100 година и коначно, у време чарлстона и немих филмова, свет је могао да се диви првом електричном рачунару — компјутеру.

Начиниле су га удруженим снагама (и средствима) велике америчке фирме „Џенерал електрик“ и „Вестингхаус“ 1925. године. Од тада се усавршава — муњевитом брзином! Па тако данас, док у неким забаченим крајевима света још има сеоских трговаца који сабирају и одузимају помоћу абака, компјутеру је и за најсложенију операцију довољан — милионити део секунде! Поређења ради: трептај ока траје, отприлике, десети део секунде, значи, машина рачуна хиљаду пута брже од трена . . .

Наравно, не служе електронски мозгови — то је други назив за ове справе — само за рачунске, математичке и статистичке операције, него за добијање најразноврснијих података. У многим земљама, полицајац који на улици спази „сумњив“ аутомобил, само телефоном из својих патролних кола позове централу и затражи податке из картотеке. Они стижу у року од неколико минута, јер службеници једино треба да убаце у „мозак“ картицу са регистарским бројем и прочитају на екрану или траци све о власнику и колима.

На сличан начин лекар ће добити, рецимо, обавештења о историји неке болести или начину на који се она шири, које симптоме има и све остало, уместо да листа књиге и енциклопедије. Лаборант може, уз помоћ компјутера, да зачас изврши мерења за која би иначе утрошио сате, па и дане рачунања и упоређивања. Путник ће брже обавити резервацију за место у авиону или возу, странка у банци добити кредит за десетак минута — што иначе потраје и по неколико седмица обичном процедуром . . . А у неким америчким школама наставник и ученици већ „разговарају“ преко компјутера, па уместо табле и креде користе екране са дугмадима.

У редакцијама будућности новинар ће уместо писаће машине имати терминал

ЛАСЕР УМЕСТО ПИСАЋЕ МАШИНЕ

Данас више и није много смешна она карикатура сале за састанке у компјутеризованом предузећу на којој је нацртан дугачак сто и само једна столица у челу: у Италији, на пример, већ пет година постоји фирма за испоруку лекова која снабдева све апотеке у северном и средњем делу земље. У њој раде — четири човека и компјутер! Чим апотека јави телефоном да јој је залиха неког лека при крају, секретарица уба цује картицу са тим податком у машину и одмах добија обавештење има ли лека и кад може стићи. Дакле, време се мери на секунде или, највише, минуте!

За неупућеног, та чудесна справа — компјутер — изгледа сасвим обично: као повећи сандук од фино обрађеног метала са дугмадима и лампицама. Постављен је, обично, у средини повеће просторије, а около се налазе помоћне справе које „гутају“ или избацују бушене папирне траке, премотавају магнетне траке или окрећу плоче које потпуно личе на „лонгплејке“. Само што се уместо музике чује једино шуштање папира: компјутер ради — бешумно.

Апарат у средини је најважнији: то је електронски мозак, чудо технике које на свако „питање“ одговара за делић времена хиљаду пута краћи од трептаја. Разуме се, машина одговара шифром, а превођење на језик људи траје нешто дуже, онолико колико је потребно да „читач“ преведе рупице са бушене траке или картице, премота магнетну траку или пронађе на плочи место са траженим податком.

Машина, затим, аутоматски исписује текст одговора, као на телексу: из ње излази папир на којем то може да се прочита. Данас се и ово ради муњевитом брзином. Ласерски исписивачи избацују 20.000 редова у минуту! Ако узмемо да у реду има шездесетак знакова, то износи 1,200.000 знакова у минуту, а најбољи стенографи, на пример, бележе — мање од 200!

ДА СЕ НЕ »НАЈЕЖИ« . . .

Иако споља не изгледа „марсовски“ компликовано, електронски мозак је веома

осетљив. У просторијама у којима је смештен заједно са помоћним просторијама, мора стално да влада иста клима. Температура не сме да се спусти испод 20 степени С нити да се попне изнад 25, а влага мора да буде 55—65 процената. Ком пјутер не подноси да се у њега стави, рецимо, нешто хладнија или топлија плоча, трака или касета!

И тако, оно што је до пре неколико деценија могло личити на најлуђе сањарење, претвара се у стварност. Како ће се, рецимо, у блиској будућности правити новине? Љубитељи компјутеризације кажу у свакој редакцији, уместо писаћих машина, налазиће се, такозвани „терминали", мали екрани са тастатуром испод њих. Ако му затреба неки податак, новинар „пита" машину, уместо да телефонира, тражи људе. На екрану засветле слова, то компјутер „одговара" — наравно, на она питања за која се одговор може наћи у његовој меморији. То је, уједно, највећа предност и највећа мана електронског мозга. Предност, јер машина ништа не „заборавља", њено је памћење савршено. Али, она „зна" само оно што су људи у њу убацили, чиме су је „накључали" и не уме да — размишља.

Вратимо се у редакцију будућности. Чим је написао текст, а то чини исто као на машини, само што папир није потребан, новинар одмах из машине добија лист, онакав какав би изгледао наштампан. То још није све. Велике новинске куће у свету биће међусобно повезане компјутерима, а то значи да ће вести летети с краја на крај наше планете, па неће више бити потребно да прођу дан или два док сазнамо шта се догађа на другим континентима!

Најсавршенији компјутери данас су: серија „370 ИБМ", па „Ханивел 66" и „Унивак 90" и „11". Иначе, у зависности од величине и јачине, они коштају од 300.000 до 8,000.000 долара — само за централно постројење, такозвани мозак. Међутим, поред све своје сложености и осетљивости, компјутери користе готово незнатну количину струје: у просеку, електронски мозак троши колико 11 обичних грејалица (22 KBA) — шта је то у поређењу са штедњаком или фрижидером!

М. Крстуловић

НЕОБИЧНИ ДВОБОЈИ

САБЉОМ ИЛИ КОБАСИЦОМ!

ПОРЕД ХЛАДНОГ И ВАТРЕНОГ ОРУЖЈА ЉУДИ СУ СЕ У ДУЕЛИМА КОРИСТИЛИ И — СМРТОНОСНИМ БАКТЕРИЈАМА.

Пре десетак година берлински суд је судио двојици студената због двобоја и — ослободио их. Председавајући судија и сам је носио на лицу бразготину из неког студентског дуела, јер двобоји су почетком овог века а и дуго касније били и великој моди у Немачкој.

Чувени немачки државник Бизмарк познат је по својим двобојима сабљом и пиштољем. Међутим, кад је на двобој изазвао познатог лекара Виршова, остао је запањен његовом одлуком и повукао се. Бизмарк је Виршову великодушно препустио избор оружја, а овај, иако храбар, није био вичан ни сабљи ни пиштољу. Ипак, прихватио је Бизмарков изазов и понудио му да као оружје бира између две кобасице од којих је једна била надевена — месом и смртоносним бактеријама!

ДВОЈИЦА НА ЖИЦИ

Французи су били најпознатији по двобојима, а један од најнеобичнијих дуела одржан је између неког Ле Пика и Гранпреа 1808. године, који су се борили за руку оперске певачице Тиреви. Они су направили два балона и поставили их у врт, а онда се попели у њихове кошаре. У сваком балону је, поред дуеланата наоружана старим пушкама, био и по један секундант. Кад су се балони дигли, први је опалио Ле Пик, али је промашио циљ. Тада је пуцао Гранпре и погодио противников балон. Ле Пиков балон се срушио на земљу и оба су човека у њему погинула. Гранпре после овог ипак није успео да освоји наклоност обожаване — она није хтела да се уда за тако окрутног човека.

Још је необичнији био двобој двојице артиста: они су се борили на жици разапетој високо изнад земље. И један и други су теже повређени, али — живи.

За време грађанског рата у САД на четири двобоја дуеланти су седели на буradима барута, а секунданти палили су под њима фитиље.

Забележено је да су се 1905. године један Немац и Белгијанац борили у мору код Валенције.

ПОД ПУНИМ ГАСОМ

За двобој понекад ни старост није била никаква препрека. Тако су два дуеланта 1914. у Петрограду имала укупно — 204 године! Кујас Саботов и Вјарјанин Гарн борили су се за наклоност неке педесетогодишње удовице. У двобоју су обојица била тешко рањена и ниједан се њом није оженио.

Два нераздвојна друга из француске Легије странаца борила су се 1937. године за наклоност неке играчице коју су упознали тек пре једног сата. Погинула су обојица. Њихову борбу посматрала је и лепа играчица, а онда, кад је све било готово, наставила да игра.

Два Француза из Шесањија такође су се борила пушкама због неке девојке. Били су толико узрујани да су испалили пушке не погодивши један другог. Један метак, међутим, погодио је девојку за коју су се отимали.

Знатижељни посматрачи двобоја двојице мексичких политичара 1951. године с правом су се питали ко, заправо, на кога пуца. Пуцало се из пиштоља и ниједан од дуеланата није био рањен, али је рањено осам посматрача!

Године 1955. одржан је први „аутомобилски двобој" у Рабату, у Мароку, Дуеланти су се залетели аутомобилима један на другог из удаљености од 15 метара, и то под пуним гасом. Аутомобили су уништени, а дуеланти лакше повређени...

В. У.

Из старог Београда

ЗАБРАЊЕНИ ШЕШИРИ И КАПЕ

Средином 19. века у Београду почињу да се дају позоришне представе, а међу првим глумцима налазили су се: два министра, неколико чиновника Министарства финансија, три пуковника, пензионери и домаћице. Сви они јавили су се на оглас који је 15. децембра 1841. године изашао у „Српским новинама":

„Управитељство овдашњег Театра, желећи сталне актере при Театру имати позива сваког који је овом художеству вешт, или који довољно способности за ово осећа, да се пријави. Сваком ће се потом по способностима од 12 до 25 талира месечина плаћа одредити. За ово друштво изискују се још две женске, које би довољно совршенства како у представљању тако и у певању имале, па ће се њима такођер одличне плате по њиховим одличним способностима одредити".

На овај примамљив „конкурс" одмах су се многи пријавили, а главни глумци су брижљиво одабрани тек после прве представе, зависно од овација које су добили од публике. Ускоро су стигле пријаве и из Загреба, али су глумци који су тамо изводили представе на српском језику, захтевали од младог кнеза Михајла да им плати све путне трошкове.

Позоришна управа желела је **„одржати у памети дела наших предака и судбину њихову, понављати на даскама народни живот ради поуке и утврђивања у патриотству"**, па су први српски драматурзи припремили за позорницу „Сан Краљевића Марка", „Бој на Косову", „Ајдуке" и многобројна дела Јована Стерије Поповића.

Публика је те представе одушевљено примала, а док су трајале, готово непрекидно је пљескала, па је глумцима било веома тешко да „надгаламе" аплаузе.

Сутрадан, после сваке премијере, у новинама су излазиле критике. Тако је и књижевник Ђорђе Малетић (1816—1888) који је марљиво учествовао у почецима културног живота Србије, после похвале комаду „Два наредника", и следеће записао у „Српским новинама":

„...Овом ћемо приликом приметити да би потребно било да се скидају шешири и високе капе од стране публике. Јер иначе ако по досадашњем остане, многи ће престати тамо одлазити само зато што се из стражњих клупа видети не може..."

Често се дешавало да се позоришна сезона изненада прекине, јер су главни глумци позвани у војску. Тако се догодило да је 1849. године на захтев јавног мнења, на брзину организована једна позоришна дружина којом је руководио Јаков Крчединац, поштански чиновник, а помагао му је Стеван Добрић, шаптач и правозаступник. Друштво се ускоро растурило „због несташлука", како је записано у ондашњој штампи, јер је током једне представе неки млади глумац почео да импровизује текст и исмејава тадашње друштво и владавину Александра Карађорђевића.

Б. Ј.

ЛЕПО ПУСТОГРАДСКО

ЧУВЕНО ПОЗОРИШТЕ — Током 2. и почетком 3. века саграђено је у Стобију монументално позориште које је изразити грчки тип грађевина из римског доба. Могло је да прими око 8000 гледалаца, а седишта су степенасто распоређена. Главни делови позоришта: гледалиште, сцена и оркестар (код старих Грка место у позоришту где је певао хор и свирали инструменталисти) саграђени су одвојено један од другог. Као позадина служила је педантно изграђена фасада. На многим седиштима уклесана су имена познатијих и имућнијих грађана који су их резервисали доживотно. Крајем трећег века позориште је претворено у арену за борбе гладијатора, а средишња просторија у згради сцене преуређена је у светилиште богиње Немезе. Када је римски цар Константин Велики забранио борбе гладијатора, позориште — арена престаје да се употребљава за било шта. Изгубивши тако своју функцију, постаје драгоцен рудник добро обрађеног камена. Многа седишта и други архитектонски елементи разнесени су на разне стране.

Антички град Стоби, на ушћу Црне реке у Вардар, највећи је град северне Македоније у римско доба. Био је на важној раскрсници путева Солун — Сремска Митровица и Хераклеја Линкестидска (антички град чији су се трагови сачували код данашњег Битоља — Сердика (данашња Софија) — Дунав. Први пут помиње се у писаним изворима 197. године пре н. е. Међутим, на основу археолошких налаза, Стоби су, по свему судећи, основали непосредно после рата који је Филип II, отац Александра Македонског, водио против својих супротстављених Пеонаца 359. године пре н. е. Тек за владавине Августа (31. год. пре н. е. — 14. год. пре н. е.) у граду настају крупније промене. Нагло се шири, а поседује и ранг муниципиума, има самоуправу и признаје власт Рима. Од 386. године он је центар провинције Македоније Салутарис. Поткрај 4. века град је страдао од земљотреса и напада Варвара, а 479. године освајају га и пљачкају Источни Готи под Теодориком Великим. Најзад је припао Византији и заузимањем цара Теодосија II обновљени град заштићен је бедемима. Последњу у низу невоља доживљава 518. године када га је катастрофални земљотрес готово уништио. У 7. веку насељавају га Словени, а задњи пут се помиње почетком 11. столећа. Простор на којем се налазио овај град познат је у народу као Пустоградско.

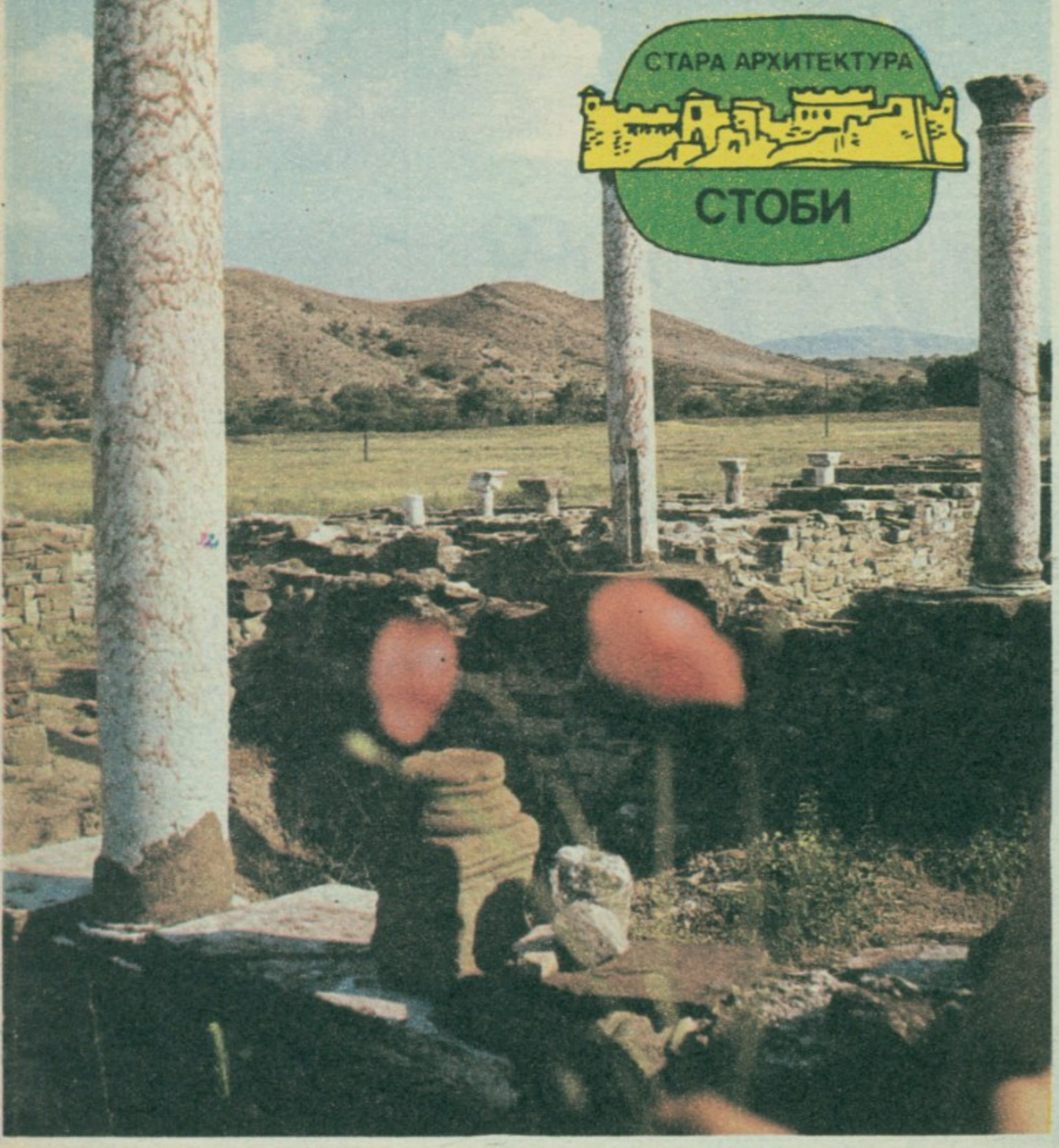
Археолошка ископавања почињу 1918. године и тада је откривен средишњи део града. Од 1924. до 1940. Народни музеј у Београду вршио је систематска ископавања. Стоби, међутим, и данас привлачи пажњу многобројних археолога.

СЕВЕРНА БАЗИЛИКА — На једну од главних улица Стобија, Via principalis inferior, излази Северна базилика. Са овом улицом повезана је степеницама. Уз сам улаз постављен је атријум, са базеном у средишту, изнад којега су три нише украшене богатим композицијама разнобојног мермера. Базилика има широк средишњи простор одвојен од бочних бродова колонадама, редовима повезаних стубова, са коринтским и другим капителима (сл. 2а). Мала крстионица четворолисног облика, поплочана опеком и мермером, налази се у североисточном делу базилике. Археолошка ископавања показују да је базен у средишту био украшен композицијама од мермера, док су четири стубића на огради носила циборијум, који има облик балдахина.

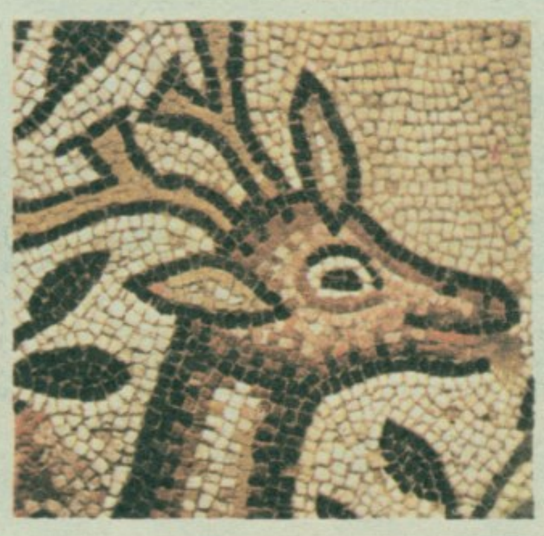
МОЗАИК СИНАГОГЕ — Сем Северне базилике у граду је откопана још једна која је служила и као синагога — јеврејска богомоља. Праг портала базилике још се налази на свом месту, а мало степениште води у ходник који окружује двориште колонадама. Базилика је подигнута у четвртом веку, а метар и по испод њеног нивоа откривен је мозаични под синагоге. Приликом дубљих сондажних испитивања, специјалним апаратима за бушење одређеног терена, вршених 1971. испод средишњег простора — наоса, пронађена су два суда пуна сребрних новчића, укупно 506 римских денара кованих између 211. и 125. године пре н. е.

ВЕЛИКО КУПАТИЛО — У Стобију су откривени и остаци два градска купатила с грејањем и топлим ваздухом. У Велико купатило улази се из Улице Via axia. Прво се ступа у просторију која је служила као свлачионица . Дуж мермерних зидова је камена клупа испод које се налазило место за остављање обуће. И купатило је загревано хипокаустом, уређајем за грејање помоћу топлог ваздуха, а остаци шест мермерних базена јасно се виде. Купатило је било у употреби дужи временски период и служило је све до последњих дана овог града.

КУЋА ПСАЛАМА — Са синагогом-базиликом непосредно је повезана Кућа псалама, украшена предивним мозаицима. У то време све је већа тежња за живописношћу, савремени укус формира се под утицајем хришћанског Истока, а све то учинило је мозаик весма распрострањеним. Најлепши од тих мозаика сачувани су управо у Стобију. На подовима велике епископске базилике и профаних грађевина стобских патриција геометријске композиције су оживљене изванредним фигурама животиња и птица. Док су ходници и одаје Куће псалама, и то источно од средњег дворишта, украшени једноставним геометријским орнаментима, под велике апсидалне дворане задњег полукружног дела олтара, далеко је живљи. Осмоугаону фонтану уоквирују веће композиције са птицама, а на највећем пољу представљени су јелени поред кантароса из којег се прелива вода (сл. 4а). На северу, иза апсиде, налазе се просторије које су служиле за спремање намирница (сл. 4б). Највероватније је Кућа псалама служила узастопно јеврејској и хришћанској заједници у Стобију.

ПАЛАТА ЗА ТЕОДОСИЈА — За време свог боравка у Стобију Теодосије I (346—395) је одсео у највећој и најелегантнијој кући у граду па је она по њему и добила име. Палата има облик слова L, дугачка је око 58 метара, а њена највећа ширина износи 24 м. Двориште је окружено колонадама са севера и запада, а са јужне стране зидом. Стубови колонада узети су са разних грађевина, док су капители израђени од сивобелог мермера и имају спиралне канелуре, плитке жлебове. Двориште је поплочано каменом и мермером различите величине, облика и боје. Стазе перистила, унутрашњег дворишта, прекривене су мозаиком од великих коцки са геометријским мотивима, а нижи делови зидова такође су украшени мермером. Изнад њих су фреске и зидни мозаици. Приликом ископавања пронађен је већи број статуа из каснохеленистичког периода.

Текст и снимци: Д. Замуровић

„ФРАТАР" ИЗ МОРСКИХ ДУБИНА

ЦРЕСКИ РИБАРИ КОЈИ СУ УЛОВИЛИ НЕОБИЧНУ ЖИВОТИЊУ НАУМИЛИ СУ ДА ЈЕ ПОКЛОНЕ ЛИЧНО ФРАНЦУСКОМ КРАЉУ ЛУЈУ XVI. НА ПУТУ СУ СЕ ДОГОДИЛА ЈОШ МНОГА ЧУДА.

Главни циљ телевизијске екипе која је снимала серију „Тајне Јадрана" био је да пронађу — фоку. Претпоставља се, наиме, да ретки примерци ове животињске врсте још бораве у нашем мору. Прошло је више месеци, екипа је снимала најразличитија морска чуда, али, од фоке ни трага! Међутим, „морска медведица" била је позната људима са наших обала још у 15. веку: први запис о њој потекао је из пера дубровачког песника Мавра Ветрановића Чавчића који је живео од 1482—1576. године.

БЕЗ СТРАХА ОД ЉУДИ

Мавро је четрдесет година провео као пустињак на малом отоку Св. Андрија јужно од Лопуда, а морска неман о којој је испевао песму задала му је много јада јер му је прождирала рибе. Кад би покушао да отера фоку, она му се, каже, кезила, церила и нами гивала, а пуштала је снажан глас који се чуо „тер до Пшуња". Песнику-рибару очигледно се није свиђало друштво овог необичног суседа који се појављивао, по његовим речима, сваког јутра иза школа где је живео, узбуркивао море и плашио рибу...

На фоку су се жалили и житељи отока Мљета — сматра се да и данас баш у овим водама борави та врста морског сисара — због тога што су им тамани ле рибу. Мауро Орбини, бенедиктанац из самостана на овом острву, оставио је занимљив запис о „морском медведу", уловљеном и припитомљеном.

Морски медведи су се у Орбинијево време, а то је био сам почетак 17. века, почесто виђали у мору око Мљета. Ако би упали у мрежу, прво би се добро најели уловљених риба, а потом их — поцепали! Међутим, најчудније је било њихово неустрашиво понашање пред људима. Слободно би излазили на обалу, шљапкали по лиду, како пише бенедиктинац, па чак чинили оно што им понеко из окупљене гомиле добаци, а затим би се вратили у море и отпливали натраг, према дубинама.

ИМЕ ЗА РЕТКУ ЗВЕРКУ

Како нас уверава С. Брусина, научник с краја прошлог века, први научни опис фоке са цртежом начинио је немачки природословац Јохан Херман, посматрајући примерак уловљен у јесен 1777. године — на острву Цресу! Сам власник те чувене фоке известио је да је „медведица" толико ретка и слабо позната животиња, да је све окупљене веома изненадила и занимала.

Рибари који су је уловили договорили су се да са њом крену у — Париз. Намерили су да фоку поклоне самом француском краљу, али да уз пут, у градовима и селима кроз која буду пролазили, наплаћују гледање тог чуда. Тако је и Јохан Херман, у Стразбуру, случајно улучио прилику да види и опише овог морског сисара ретког у Јадрану. Пошто је ту фоку упоредио са њему познатим примерцима истог рода, научник је закључио да је ово зоологији до тада била непозната врста, па је јадранску фоку назвао »Phocus monacus« фока монах.

Дружина је, пише Брусина, успела да поред свих трошкова пута заради око 100.000 ондашњих лира, што је огромна свота. Толико је „морски фратар" како су још звали фоку намењену Лују XVI. занимао свет.

Тако је „монах" из околине Цреса доспео, најзад, у Париз и завршио тамо у музеју, препариран и испуњен. Али, претходно га је проучио и чувени француски филозоф и природњак Бифон, који је ову „фоку белог трбуха" описао у својим делима. Нема сумње да је тако овај јадрански „фратар" постао једна од најчувенијих животиња у историји!

Ако је већ у време Хермана и Бифона јадранска фока била реткост, у наредном столећу је поготово био изузетан случај да неко ту животињу види или ухвати. Али, зато се о њој навелико расправљало међу зоолозима и — језикословцима. Никако да се сложе око имена те ретке и чудне зверке: народ је звао морски медвед, морски телац, фратар. Вук је сматрао да фоку треба назвати морски во, а било је природњака који су узели руску реч туљан или тулањ.

Да ли се неки од ових назива задржао до данас у народу тешко је рећи, пошто је јадранска фока постала таква реткост да је и Далматинци могу видети још само у — зоолошком врту...

М. К.

НЕ САГИЊИ СЕ У ПОЉУ!

Док наше ловокрадице обично кришом ловe јелене, Швајцарци су се посветили хватању пужева. Све већа страст за љускарима, упоредо са драматичним повећањем броја аматера који лове преко викенда, запретила је да доведе до истребљења дивљих пужева. Да би се заштитила ова вр-

ста, у кантону Вале проглашена је забрана лова.

Свако ко се ухвати да лута по пољима или шуми загледан у земљу, што је карактеристичан положај ловаца на пужеве, може бити ухапшен или новчано кажњен.

ПСИХИЈАТРИ О МУЗИЧАРИМА

Један немачки психијатријски тим закључио је да су музичари који свирају класичну музику психички веома уравнотежене личности. Насупрот томе, открили су да су музичари који се баве модер-

ном музиком первозни (82%), раздражљиви (81%), свађљиви (62%), да пате од несанице (35%) и главобоље (25%). Такође су открили да музичари који са модерне прелу на класичну музику „почињу да се осећају боље"

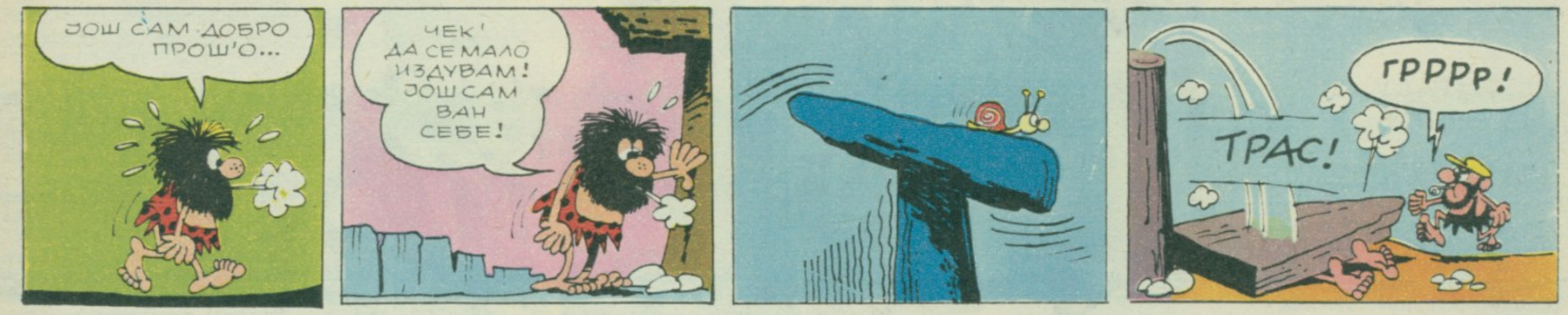
МАГАРЦИ ЗА КУПАЊЕ

Поница Попеја, Неронова жена, држала је стадо од 500 магараца да би јој када за купање увек била пуна свежег магарећег млека.

ПРЕПОТПКО

АХ! КАКАВ МИРАН ДАН! ДОБРО ЈЕ ШТО ВУЛКАНИ НЕДЕЉОМ НЕ РАДЕ!
ИДЕМ МАЛО ДА ПРОШЕТАМ... ТО ЈЕ ДОБРО ЗА ЖИВЦЕ!

ЈООЈ!
ПАЗИ ГДЕ ГАЗИШ, СЛЕПЧЕ!
ГУСЕНИЦО! МИКРОБУ!

ЈОШ САМ ДОБРО ПРОШ'О...
ЧЕК! ДА СЕ МАЛО ИЗДУВАМ! ЈОШ САМ ВАН СЕБЕ!
ТРАС!
ГРРРР!

КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА УНИШТАВАШ КУЛТУРНЕ СПОМЕНИКЕ! ТО...
...ЋЕТЕ СКУПО КОШТАТИ! ДИВЉАК, БТО ШТА СИ!
ХУ! КАКАВ ДАН!
ТУ! ТУ!

ЈЕСИ Л' ТИ ИКАД ЧУО ЗА ПРВЕНСТВО ПРОЛАЗА!
ГЛУПИ ПЕШАК!
ГРРР
САД МИ ЈЕ СВЕГА ДОСТА!

ОД САДА ЋУ И ЈА ДА ПРИМЕЊУЈЕМ ЗАКОН ЈАЧЕГ! БРРРР...
ПАРАЗИТУ ОДВРАТНИ! ДОКЛЕ ТИ МИСЛИШ ДА ЈАБЕ СТАНУЈЕШ У МОЈОЈ ПЕЋИНИ! ОД САДА ЋЕШ ПЛАЋАТИ КИРИЈУ! ГРРРР!
ДАЛИ ЈА...
?!!?
1271/72

ДОГОДИЛО СЕ У СОФИЈИ

ЗЛАТАРЕВА КОБ

СВЕТИНА ЈЕ ВОДИЛА ВЕЗАНОГ МЛАДИЋА КРОЗ ГРАД, А НЕКО ЈЕ НЕПРЕСТАНО ВИКАО: »ПРАВОВЕРНИ, ПОТЕЦИТЕ СВИ И ПОНЕСИТЕ ДРВА ДА СПАЛИМО ПОГАНЦА!«

Димитрије и Сара Кратовац били су угледни и поштовани становници рударског места Кратово у Македонији, надалеко познатог по ковању златног и бакарног новца. Богатство нису имали, но они су се и са малим задовољавали и били срећни. Нарочито велику радост доживели су 1498. године кад им се родио син Ђорђе.

Године су пролазиле а Ђорђе израстао у лепог дечака. У шестој је пошао у школу. Није прошла ни година, а већ је са лакоћом читао сваку књигу која би му допала руку. Оштроумношћу је задивљавао цео град па су људи говорили његовим родитељима да би била права штета не дати га на веће школе. На жалост, отац Димитрије није имао новчаних могућности да поднесе тај терет. Зато је сина дао на веома цењен и уносан златарски занат.

У ГРАДУ ЈЕ СПАС

Ђорђе је брзо учио. Једва да је напунио дванаест година, а за њега у овом послу више није било тајни. Убрзо је дошао на глас једног од најбољих златара по ставши тако опасна конкуренција осталима. Истина, они му нису завидели, али им није било право.

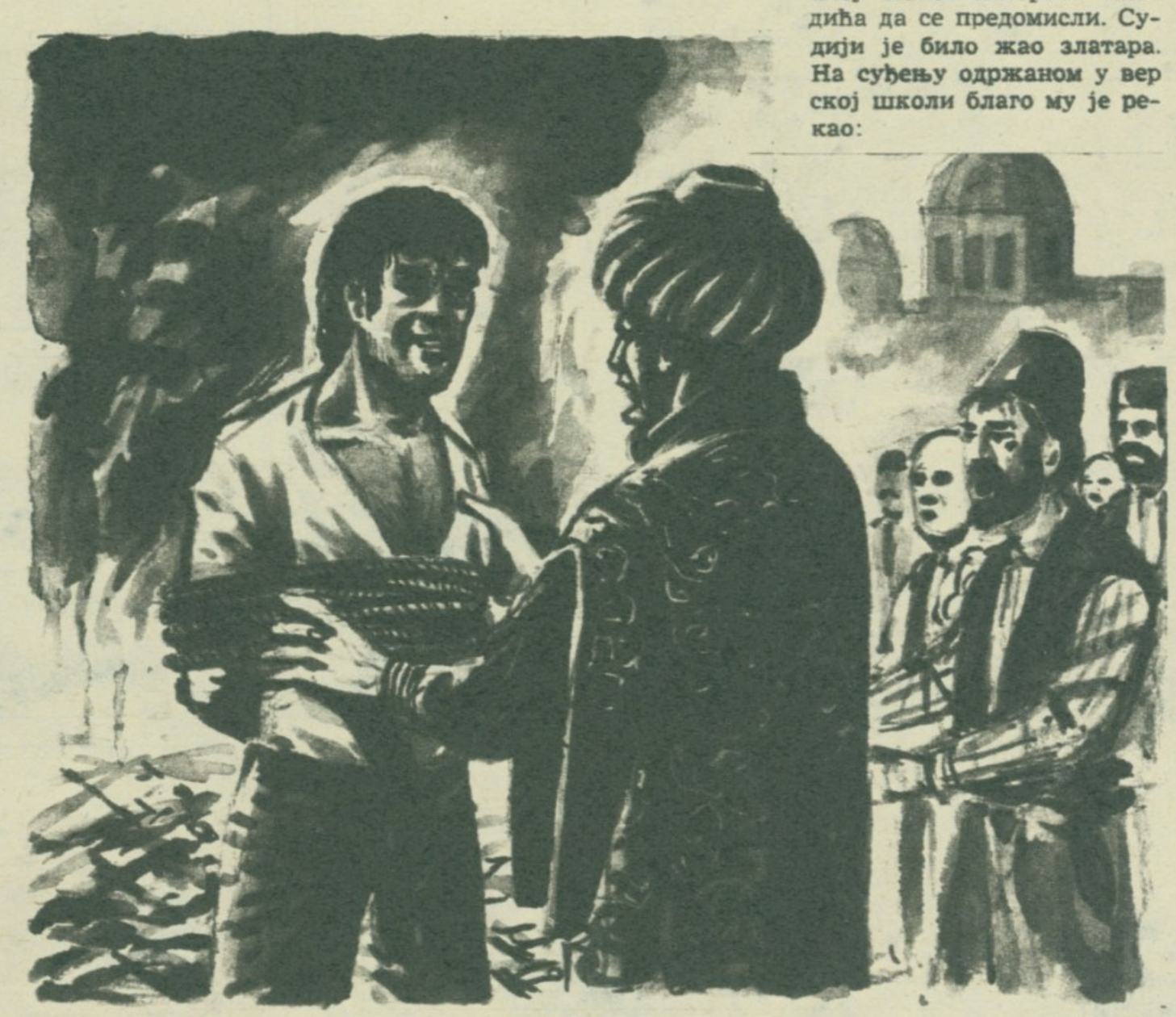
Међутим, све оно што је красило дечака било је истовремено и његова зла коб. Јер, Македонија као и све земље у саставу Отоманског Царства морале су да дају „данак у крви". А за данак су узимани од раје управо дечаци између 10 и 12 година, лепи, кршни и паметни, баш онакви какав је био Ђорђе. Турци су их одводили у Цариград, покрштавали и од њих стварали јаничаре. Тај црни дан за православни живаљ понављао се сваке пете године и тешко се могао избећи.

Мали Ђорђе је знао шта га чека. Ни за живу главу није хтео да се помири с тим. Да се сакрије у Кратову док прођу турски комисари не вреди, нашли би га... Кратово је мало место. Изненада, паде му на ум да се склони у Сердику!

— То је велика варош, има много света, коме ћу ја један запасти за око! — рекао је једно вече пре спавања мајци.

Тужна жена сложила се са сином. Боље решење није видела. Спремила му је одећу, напунила торбу храном за вишедневно пешачење и ујутру га са сузама испратила.

У Сердики (данашњој Софији), великом граду насељеном православним и турским живљем, дечака у прво време нико није запажао. Запослио се код неког златара, радио и мирно проводио дане. Штедео је сваку пару како би отворио своју радњу и у томе успео. Тада је имао већ двадесет година. Био је високог раста и добре нарави. Мало је говорио. Важио је за једног од најлепших мушкараца и најбољих златара у граду. А баш то као да је била његова највећа несрећа која ће му закуцати на врата коју годину касније.

СЕЛИМ-БЕГОВ ПЛАН

Једне јануарске вечери 1515. у кући Селим-бега улетео је као ветар Беглер-бег и још с врата почео:

— Акшам аилах, беже! Носим ти абер: султан ускоро удара на Мађаре!

— То је добро! — радосно прихвати Селим-бег, а онда замишљено додаде:— Само се питам ко ће владати толиком земљом кад ми, Турци, стално гинемо, а наша варош, на пример, одавно никог не потурчи!

Разговор се даље водио о свему и свачему. Кад је гост отишао, Селим-бег поче размишљати о ономе што је малочас рекао. Сети се лепог златара Ђорђа Кратовца. Кад би њега приволео да се потурчи, помисли, можда би и други пошли за његовим примером.

Читавог месеца Селим-бег је салетао Ђорђа обећавајући му „куле и градове" ако прихвати његову веру. На крају, видевши да од свега неће бити ништа, одлучи да златара сломи силом. Тужио га је Великом судији за целу Румелију наводећи да је Ђорђе вређао великаше, власт па и самог султана.

АКО СИ СЕ ПРЕДОМИСЛИО — РЕЦИ!

Но, ни тамница ни окови нису могли натерати младића да се предомисли. Судији је било жао златара. На суђењу одржаном у верској школи благо му је рекао:

— Младићу, што, болан, срљаш у пропаст! Ено имам једног сина, потурчи се па ми буди други! Кад умрем, имање ће бити ваше, делићете на равне части! Слуге ће те дворити!..

Зарастао у браду од вишедневног чамовања у тамници, Ђорђе је одмахнуо руком.

— Ако ме баш толико волиш, честити судијо, што ти не би напустио Турке па прешао међу нас?! Хајде са мном, делићемо све што будем имао, стићи ће за обојицу!..

Судија и Турци у сали се згрануше. То је било превише. Делилац правде готово врисну:

— Водите то псето и чините с њим како вам буде драго!

Селим-бег и остали Турци скочише и шчепаше младића. Извели су га напоље и везана повели кроз град. Један од њих трчао је испред светине и позивао сународнике по кућама да им се придруже и понесу дрва. Побеснела гомила је нарастала.

Поворка се зауставила на пољани у близини цркве Свете Софије. Од донесених дрва букнула је ломача. Неки стамени Турчин пришао је Ђорђу и ухватио га за косу.

— Ако си се предомислио, реци, вратићемо те!

— Све што сам имао — рекао сам! — мирно га је гледао у очи младић.

— Онда умри, несрећниче! — цикну Турчин и гурну га у ватру.

Пламен је лизао високо, Турци су с неверицом гледали у ломачу као да нису веровали да неко може бити толико постојан. Над Сердиком се спуштало вече. Хладно, фебруарско 1515. године.

* * *

Прича о Ђорђу Кратовцу преносила се у нашем народу с колена на колено. Сада једна улица у Београду носи његово име.

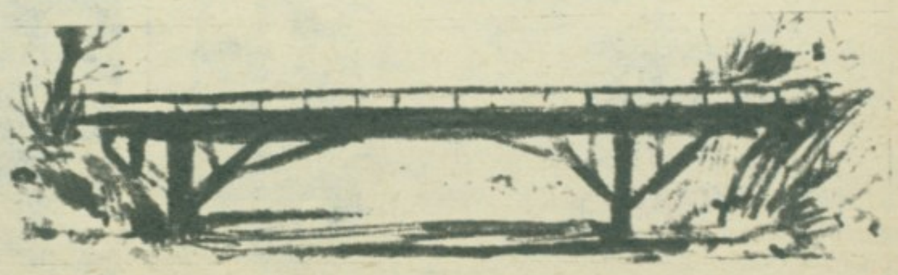
М. Тодоровић

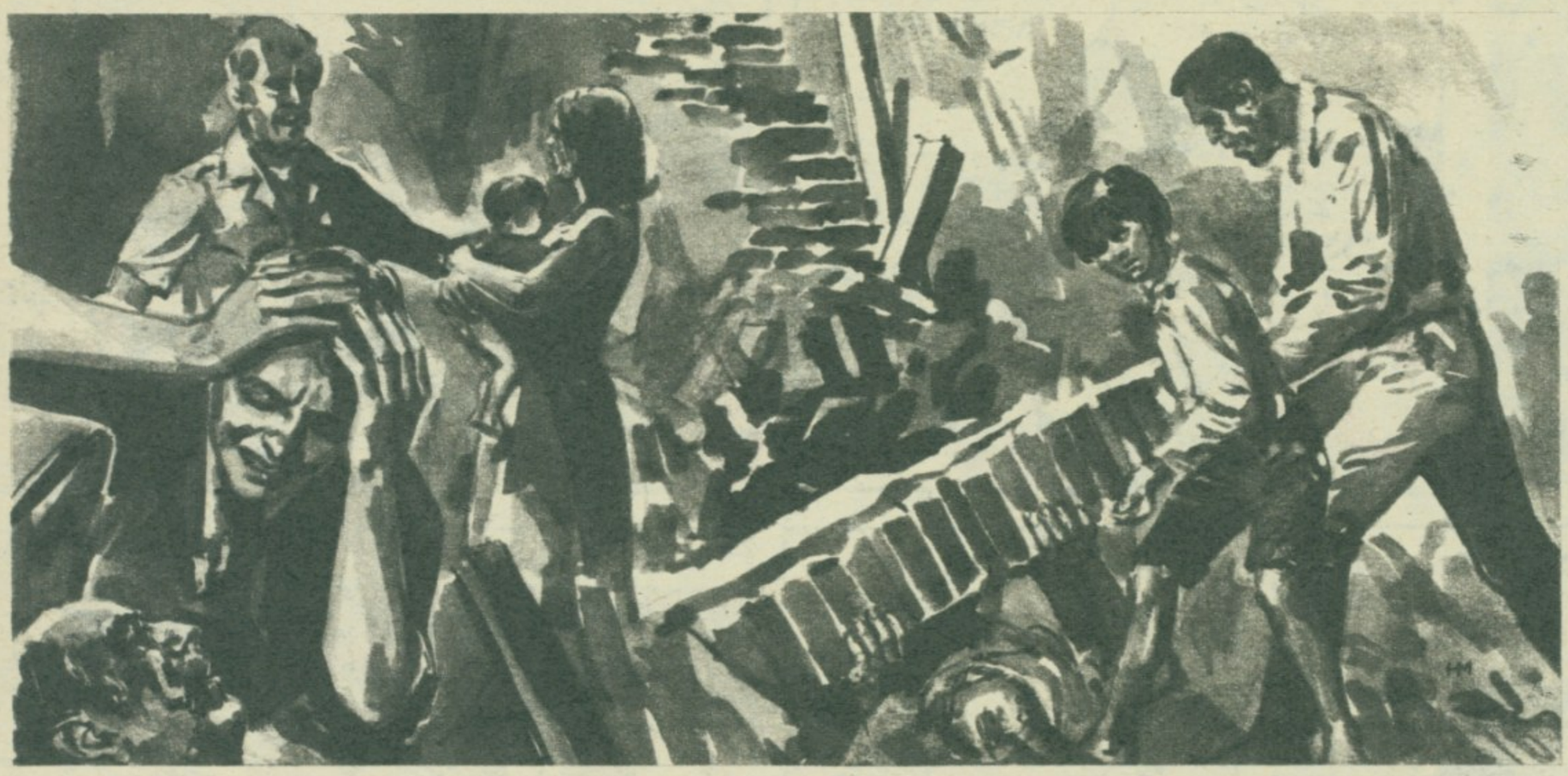
СЛАВОНСКИ ОРИЈАШИ

Центар старог Београда, Теразије, и трг испред Народног позоришта, све до другог светског рата били су поплочани дрвеном калдрмом — да би топот коњских копита био пригушенији. Многи не знају да је у ту сврху послужила храстовина из славонских шума. Ова племенита и надалеко чувена врста дрвета још од давнина је употребљавана за разне објекте. Тако и данас постоји мост преко Драве, код Осијека, који је подигао турски султан Сулејман Величанствени у 16. веку, пошто је прокрчио шуме у околини Вуковара. Унутрашњост мађарског Парламента у Будимпешти обложена је исто тако храстовим дрветом из Славоније, као и чувена црква Александра Невског у Софији. У новије време ова цењена и тражена врста дрвета употребљена је и за унутрашње радове у згради СИВ-а у Новом Београду.

Славонски храст је, иначе, прави џин међу лишћарима. Раније, док се шуме нису интензивно користиле, могао је да доживи старост од две до три стотине година, да нарасте и по 40 метара, са 3 метра у пречнику!

Још у прошлом веку славонско дрво прочуло се у свету. На изложби дрвета у Будимпешти 1896. године био је изложен храст висок 28 метара, а допутовао је натоварен на — четири вагона. Четири године доцније слична изложба одржана је и у Паризу. И тада је из Славоније кренуо дрвени џин из околине Новске, али никада није доспео под Ајфелов торањ: био је толико дебео, да није могао проћи кроз алпске тунеле...

Пси су сабласно завијали

У ВЕЛИКОЈ НЕСРЕЋИ КОЈА ЈЕ ЗАДЕСИЛА МАНАГВУ ДВАНАЕСТОГОДИШЊИ ЛУИС АНТОНИО БИО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈПРИСЕБНИЈИХ. ТРИ ДАНА И ТРИ НОЋИ ЊЕГОВЕ ЖУЉЕВИТЕ, ОКРВАВЉЕНЕ РУКЕ НЕПРЕКИДНО СУ РАДИЛЕ.

На Манагву, главни град Републике Никарагве у Средњој Америци, спуштала се готово летња децембарска ноћ. У потлеушици, у дворишту једне богаташке куће, средовечна изнурена жена припрема скромну вечеру, супу од кромпира и куване кукурузе, за себе и свог дванаестогодишњег сина Луиса Антонија. Из даљине се чује сабласно и дуго завијање паса.

— Ово слути на несрећу! — рече брижна мати.

— Хајде, мајко, не говори тако — умирује је син.

— Рекла је још давно моја бака — настави мати — **како су Индијанци веровали да је завијање паса и којота лош предзнак. Ја се не бојим кад си ти уз мене, само слутим да је тако.**

Пошто су завршили вечеру, мати пољуби дечака и они се на неудобном кревету окренуше свако на своју страну покушавајући да се препусте сну.

СПАСТИ МАЈКУ

Топао згуснут ваздух пресекла је најпре грмљавина, а затим снажан пљусак. А онда је затутњало, праштало и ломило се, као да је земља прокључала.

Жена и дечак су већ били на ногама. Каква је то страхота, и шта се, заправо, догађа! Грмљавина из утробе земље и даље је трајала. Луис се мало прибрао и погледао кроз прозор. Видео је језив призор: велика кућа преко пута више није постојала; преполовљена. претворила се у гомилу рушевина.

Крик страве изгубио се у новој ломљави. На Луиса се стровалила гомила малтера и дрвенарије са таванице и зидова потлеушице.

Срећа наша, помисли дечак закључивши да је у питању земљотрес, што смо сиротиња и што нам кућа није од цигле и бетона. Док је скупљао снагу да са себе збаци тешки терет, зачуо је слабашан. пригушен мајчин глас:

— Чујеш ли ме, Луис? Јеси ли жив?

— Јесам, мајко. Жив и здрав. А ти . . .

Негде у мраку жена је застењала.

— На мене је пао зид, не могу да се извучем.

Луис стаде ужурбано да тресе са себе прашњави малтер. Мора помоћи мајци, извући је. Њој не сме ништа да се догоди! Следећег тренутка већ је био на ногама, испуњен неком њему до тада непознатом снагом. Напипао је зид и запео из петних жила . . . Само још мало . . . Мајка одоздо упире рукама. Не боле је, ништа је не боли. Здрава је и, ево, слободна. Лице јој овлажише сузе.

— Живи смо, сине мој, и немамо за чим жалити . . .

— А остали — прекиде је Луис. — **Ти остани, а ја морам да идем!**

— Куда ћеш, дете? Опасно је! — завапи мати.

— Морам, мајко. Можда ћу моћи коме да помогнем.

ИМА ЛИ КОГА, О, ЉУДИ!

Узалуд је брижна, престрављена мати покушавала да га заустави. Луис је већ истрчао у неизвесност, у пакао који се те децембарске ноћи 1972. године сручио на Манагву.

Прва на путу била је властелинска кућа која се срушила као кула од карата. Ослушкивао је не би ли чуо људске гласове. Знао је да су газде. двоје остарелих људи, остали сами; деца су им отишла на море а послугу су пустили у њихова села. Остала им је само Луисова мајка и стара осамдесетогодишња куварица.

Испод једног срушеног зида допре јецај. Луис га је препознао. Под тешком гомилом стара куварица борила се за живот.

— Не бријте, бако — соколи је Луис и нејаким рукама хвата зид. Последњом снагом успео је да га подигне и одгурне у страну.

— Хвала ти, Луисе... — обасипа га старица речима захвалности док до њега допире још један вапај:

— Има ли кога, о, људи . . .

Био је то газда, мајчин послодавац. Дечак је пришао гомили испод које је допирао глас. Превелика је, неће моћи сам. Један тренутак размишљао је да ли да оде и позове неког у помоћ. Али, док се врати можда ће бити касно. И ко зна хоће ли неко, притиснут својом муком, моћи да пође са њим.

Не часећи, дао се на посао. Циглу по циглу, камен по камен, бацао је у страну, читаво брдо испод којег је лежало двоје људи. Теглио је и бацао што је брже могао, без престанка цео сат, два, три... Најзад је одахнуо.

— Угушили бисмо се да тебе није било — рече му узрујани и измучени старац са захвалношћу, подижући онесвешћену жену. **— Кажи, Луис, како да ти захвалим.**

Дечаку се, међутим, журило. Ко зна колико још унесрећених чека спасиоце.

— Морам да идем — рече одсечно и истрча на улицу.

ЈЕДИНИ ДЕЧАК

Манагва је била уништена и згажена. Такву катаклизму не би могао да дочара ни најмаштовитији сликар црних мотива.

Завијајући, кола Црвеног крста пробијала су се кроз рушевине. Болничари, лекари, војници и полицајци на носилима преносе рањенике и лешеве погинулих. Луис покрива лице: зар је могуће да је он преживео пакао!

Нешто га тера даље. Није време за страх и очајање. Људима треба помоћ и сваки секунд је драгоцен. Прилази првом човеку с траком Црвеног крста око рукава.

— Господине, хтео бих да вам се прикључим...

— Зар ти? — погледа га овај. — **Тако мали . . .**

— Али ја сам већ ископао неколико људи испод рушевина. Својим рукама, видите — каже Луис и показује крваве и жуљевите руке.

Човек се насмеши.

— Добро, остани у мојој екипи.

Три дана и три ноћи дванаестогодишњи дечак Луис Антонио Рамос није склопио очи ни поклекнуо од умора. Чак је и другима дизао морал да не посустану. А био је једини дечак међу спасиоцима у Манагви. Проналазио је непогрешиво, њухом ловачког пса, рушевине испод којих су лежале затрпане жртве. Спасао је многе животе.

— Само гледајући Луиса нисам се предао — рекао је у изјави за најчитаније новине у Никарагви командант Луисове екипе. **— Својим рукама и полетом овај дечак је учинио да ионако велики број погинулих од земљотреса не буде далеко већи. Спречио је многе трагедије, а кад сам га једва натерао да предахне, он је преузео улогу будног чувара и штитио имовину пред лоповима и разбојницима који су користили људску невољу и пљачкали.**

Луиса је упознала цела Никарагва. Хваљен и слављен, постао је победник хумане акције „Plus ultra“ за своју земљу, 1973. године. Када је примио високо одликовање, збуњен и невешт у говору, храбар и племенити дечак је рекао:

— Свако би поступио као ја!

Перо Златар

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

КАПЕТАНЕ! ЗАР НЕ МИСЛИШ ДА ТВОЈА БРАДА ПЛАЧЕ ЗА ШТУЦОВАЊЕМ?

ПИХ! ОДМАХ СЕ ВИДИ ДА СЕ НЕ РАЗУМЕШ У МОДУ!

ГЛУПАНЕ! ТА ТВОЈА БРАДУРИНА САМО СКУПЉА МАСНОЋУ И ПРЉАВШТИНУ! СКРАТИ ЈЕ И ОПЕРИ!

ГЛУПОСТИ!

ХА!ХА! СВРАКА БИ МОГЛА У ЊОЈ ГНЕЗДО ДА СВИЈЕ!

ГОРИ СТЕ ОД **ТЕРМИТА**! ГУБИТЕ СЕ... ЋУ МАЛО ДА ДРЕМНЕМ!

ЈОЈ!

ИМАМ ИДЕЈУ! ПССС!

ГЕНИЈЕ СИ... ЧАСНА РЕЧ!

ДЛАТКЕ

ЕНО ИХ!

ШТРИЦ

3 33 3

King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

@!#⊙?

МОЈА БРАДА!

ШМРК... ШМРК! НИКАД НЕ БИХ ПОМИСЛИО ДА ЋЕШ СПАСТИ ТАКО НИСКО ДА МИ ТО УРАДИШ **БАШТЕНСКИМ МАКАЗАМА**!

ИЈУФ

MUSIAL

4-17

БАШ СМО СЕ ЛЕПО ПРОВЕЛИ...

...У ЦИРКУСУ, ЈЕР СМО ПОНЕЛИ...

KOLOY'S ЖВАКАЋЕ ГУМЕ!

ТАЈНА АГЕНЦИЈЕ „СРЕЋА"

ПОД ИМЕНОМ ЈЕДНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА СКЛАПАЊЕ БРАКОВА ИЗ ЛОНДОНА КРИЈЕ СЕ ДЕТЕКТИВСКА ОРГАНИЗАЦИЈА. ЈЕДАН ЊЕН ЧЛАН, ФИЛ, ДОБИО ЈЕ ЗАДАТАК ДА ДОЂЕ У ДОДИР С НЕКИМ ТРГОВЦЕМ ДРОГОМ ИЗ ЊУЈОРКА КОЈИ ЖЕЛИ ДА ОТКРИЈЕ БРИТАНСКОЈ ВЛАДИ ПУТЕВЕ КОЈИМА СЕ ДРОГА РАЗНОСИ ПО ЕВРОПИ. НИКО НЕ ПОЗНАЈЕ ТОГ ТРГОВЦА. ЗНА СЕ САМО ДА ОН ИМА ПРИЈАТЕЉА, ИГРАЧА РАГБИЈА КОЈИ ЈЕ УВЕК НОСИО ДРЕС С БРОЈЕМ ЧЕТИРИ И КОЈИ ЈЕ УПРАВО УБИЈЕН...

ФИЛЕ, ЧЕТВОРКА ЈЕ ИМАЛА ПРИЈАТЕЉИЦУ ЛОЛУ БРАМС, ГЛУМИЦУ ИЗ БРУКЛИНА! ПРОНАЂИ ЈЕ КАКО ЗНАШ!

ДАЋУ СВЕ ОД СЕБЕ, ЕНГУСЕ!

ИЗВИНИ, ЛИЗ, АЛИ МОРАМ ДА ИДЕМ... ХИТНО ЈЕ!

ШТАА?

ТИ НИКАД НЕМАШ ВРЕМЕНА ЗА МЕНЕ! ВИШЕ НЕКУДА ЧУЈЕМ ЗА ТЕБЕ!

ПОЗОРИШТЕ ЗВЕЗДА

ГЛЕДАЈТЕ ВЕЧЕРАС ЧУВЕНУ И НЕЗАБОРАВНУ ЛОЛУ БРАМС

НАЈЗАД КРАЈ! НЕ ВОЛИМ ОВАКВЕ ЛАКЕ КОМАДЕ!

1335/1

ЕВО ПОЗОРИШТА У КОМЕ РАДИ ЛОЛА БРАМС!

БЛОКИРАЈ СВЕ ИЗЛАЗЕ! ЛОЛА НАМ НЕ СМЕ УМАЋИ! СЕНТИ И ХАФ ЋЕ ПОЋИ СА МНОМ!

ВИ СТЕ ЛОЛА БРАМС?

ДА... А КО СТЕ ВИ?

ФИЛ... ТРАЖИМ ЈЕДНУ... МИСЛИМ ДА МИ ВИ МОЖЕТЕ ПОМОЋИ!

ИЗГЛЕДА ДА СМО ДОШЛИ ЗБОГ ИСТЕ СТВАРИ!

¿?

¿?

И МИ ТРАЖИМО ЈЕДНУ ОСОБУ И ВЕРУЈЕМО ДА ЛОЛА МОЖЕ ДА НАМ КАЖЕ НЕШТО О ЊОЈ!

А ТИ ДА БУДЕШ МИРАН!

ААА!

ЛОЛА
БРАМС
ТИ СИ БИЛА ПРИЈАТЕЉИЦА ЧЕТВОРКЕ ИЗ БЕЗБОЛ ЕКИПЕ, ЈЕ ЛИ?
ДА... ДА...
ОДЛИЧНО! А ОН ЈЕ ПОЗНАВАО НЕКОГ ВОЛ-ТЕРА, ЗАР НЕ?
ВОЛТЕРА? НЕ... НЕ СЕЋАМ СЕ...
ЈА БИХ ХТЕО НЕШТО ДА КАЖЕМ!
ШТА ТО?
СМЕТА МИ ТВОЈ ПИШТОЉ!
БАНГ!
НИШТА МИ НИЈЕ ЈАСНО! ШТА ВИ ХОЋЕТЕ ОД МЕ-НЕ?
БЕЖИ, ЛОЛА! С ОВИМА НЕ-МА ШАЛЕ!
ЖБЕНИ ЗЛАЗ

КУДА ТАКО ЖУРИТЕ?

ДУУМ!

ПАЗИ! ИЗА ЛЕЂА...

ТРАС!

НА ВРЕМЕ СИ МЕ УПОЗОРИЛА!

ОВУ-АА!

ШТО НИСИ УЗЕО ПИШТОЉ, ФИЛЕ?

НЕ БИ НАМ МНОГО ВРЕДЕЛО! ЛОШ САМ СТРЕЛАЦ!

ЉУИЂИ, СЕНТИ! ШТА... ДО ЂАВОЛА!

ДУМ!

МОРА ДА ПОСТОЈЕ ПОЖАРНЕ СТЕПЕНИЦЕ!

ЕВО ИХ!

ДОЛЕ НАС ЧЕКАЈУ ЈОШ ДВОЈИЦА!

НА МОЈ ЗНАК БАЦИ ОВАЈ ЧАК И ВРИСНИ!

НЕШТО СУ СЕ МНОГО ЗАДРЖАЛИ!

АААХ!

НЕКА ЖЕНА ЈЕ ПАЛА!

НИЈЕ ВАЉДА ...

ШТА ОВО ЗНАЧИ?

ААААЈ!

СПУСТИ СЕ, ЛОЛА! БРЗО!

ТО ЈЕ ОН!

Blanco

ПОБЕЋИ ЋЕМО АУТОМОБИЛОМ ОВИХ ГАНГСТЕРА!

ИДЕМ ЗА ЊИМА! НЕ СМЕЈУ МИ УМАКИ!

УУФ... ОПАСНОСТ ЈЕ ПРОШЛА!

БОЈИМ СЕ ДА НИЈЕ! ПРАТИ НАС ЈЕДАН АУТО!

ПА ВОЗИ БРЖЕ!

НЕ МОГУ!

ШКРИИИИП!

ПАЗИ!

ЧАНГРРРРРР!

Мода

ВИДИШ ДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА УЗМЕШ ПИШТОЉ!

ТИШИНА!

ПАЗИ!

РАТАТАТАТАТА!

ЦАНГРРРР!

БАНГ!

УЗИМО ДУБЉЕ У РАДЊУ!

ГЛУПОСТИ! ТАКО ЋЕ НАС ЛАКШЕ ПОХВАТАТИ!

НЕКЕ СЕ УСУДИТИ ДА УБУ ЈЕР ПОЛИЦИЈА МОЖЕ ДОЋИ СВАКОГ ТРЕНА!

АКО ЈЕ МАФИЈА ОДЛУЧИЛА ДА НАС УБИЈЕ, УЧИНИЋЕ ТО КАД-ТАД!

ГАНГСТЕРИ СУ НАС НАПАЛИ У ПОЗОРИШТУ! ОНАЈ КОЈИ НАС ЈЕ ПРАТИО И ПУЦАО НИЈЕ ЈЕДАН ОД ЊИХ!

НЕГО!

МАФИЈИ СИ ТИ ПОТРЕБНА ЖИВА! ОНИ ОД ТЕБЕ ЖЕЛЕ ДА САЗНАЈУ НЕШТО О ВОЛТЕРУ ТРГОВЦУ ДРОГОМ!

А КО ЈЕ ОНДА ОВАЈ?

ТО СЕ И ЈА ПИТАМ!

ОВУДА ЋЕМО ИЗИЋИ!

ЦАНГРРР!

ХЕЈ, ШТА СИ ТО УЗЕЛА?

ХАЉИНУ ДА СЕ ПРЕСВУЧЕМ ДА БИХ БИЛА МАЊЕ УПАДЉИВА!

ФИЛЕ, ХОЋЕШ ЛИ САД ДА МИ ОБЈАСНИШ ШТА СВЕ ОВО ЗНАЧИ?

Адмирал

ОВИ МАФИЈАШИ, КАО И ЈА, ТРАЖЕ ВОЛТЕРА, ПРИЈАТЕЉА ЧЕТВОРКЕ, ИГРАЧА БЕЗБОЛА!

А ЗА КОГА ТИ РАДИШ?

ЗА ЈЕДНУ АГЕНЦИЈУ ЗА СКЛАПАЊЕ БРАКА!

ПРЕСТАНИ ДА СЕ ШАЛИШ! ОЗБИЉНО ТЕ ПИТАМ!

У РЕДУ... РАДИМ ЗА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ!

ОНДА... ПОЗНАЈЕШ ЛИ ТОГ ВОЛТЕРА, ЛОЛА?

ДА... ОН ЈЕ ПРИЈАТЕЉ ХАУАРДА, ЧЕТВОРКЕ, КАКО ГА ТИ ЗОВЕШ!

КАКО МОЖЕМО ДА ДОЂЕМО У ВЕЗУ С ЊИМ?

НЕМАМ ПОЈМА! А И ЗАШТО БИХ ЈА ТО МОРАЛА ДА ТИ КАЖЕМ?

ПА... СПАСАО САМ ТИ ЖИВОТ, ЛОЛА!

ПА ШТА? ЈЕДАН МЕ ЈЕ СПАСАО ДВА ПУТА У ЈЕДНОМ ДАНУ! ХОЋЕШ ЛИ ДА МЕ ОТПРАТИШ ДО КУЋЕ?

ПИТАМ СЕ ХОЋЕ ЛИ ТВОЈ СПАСИЛАЦ СТИЋИ НА ВРЕМЕ ОВОГ ПУТА?

!!!

А САД ДА СЕ ВРАТИМО НА ЧЕТВОРКУ!

БАР

ОН ЈЕ ХАУАРД!

У РЕДУ... ИМАШ ЛИ КЉУЧ ОД ХАУРДОВОГ СТАНА?

НЕМАМ!

ХЕЈ! ПРЕ НЕКИ ДАН МИ ЈЕ ДАО КЉУЧ СВОЈЕ ПОШТАНСКЕ КАСЕТЕ И ЗАБОРАВИЛА САМ ДА МУ ГА ВРАТИМ!

НАЈЗАД НЕШТО!

ИДЕМО!

КУДА?

НЕСПОСОБЊАКОВИЋИ! ЈЕДНУ ЖЕНУ НИСТЕ МОГЛИ ДА УХВАТИТЕ!

И КО ВАМ ЈЕ РЕКАО ДА ПУЦАТЕ И ТО ИЗ МИТРАЉЕЗА?

АЛИ, ШЕФЕ, НИСМО МИ ПУЦАЛИ! НЕ ЗНАМ КО ЈЕ ТО БИО!

ПАЗИ, ЛУИЏИ, ТИ МИ ОДГОВАРАШ ЗА СВЕ НЕПРЕДВИЂЕНО ШТО СЕ ДОГОДИ!

ДОВЕШЋУ ТУ ДЕВОЈКУ ЖИВУ! ДО КРАЈА ДАНА ОВДЕ ЋЕ БИТИ И ВОЛТЕР!

САМО ТАКО ЋЕШ МОЋИ ДА ПОВРАТИШ УГЛЕД КОД МЕНЕ!

И ОНЕ СВОЈЕ ДИВЉАКЕ ОСТАВИ КОД КУЋЕ! ЗА ОВАЈ ЗАДАТАК СУ ТИ ПОТРЕБНИ ПАМЕТНИЈИ ЉУДИ!

ШЕФЕ, ПОКУШАЈТЕ ДА САЗНАТЕ СВЕ О ЛОЛИ БРАМС, ПА МИ ЈАВИТЕ!

ВЕЛИКА МАШИНЕРИЈА МАФИЈЕ ЈЕ ПОКРЕНУТА...

TAXI

ТЕЛЕФОНИРАЛО СЕ, ПОДМИЋКИВАЛО, ВРШЕ-НЕ СУ ПРЕТЊЕ...

ТРИСТА ДВАДЕСЕТ ДВА! ЕВО ХАУАРДОВЕ КАСЕТЕ! ДАЈ МИ КЉУЧ, ЛОЛА!

322

371

КОЛИКО ПИСАМА! НАДАМ СЕ ДА ЋУ НАЋИ НЕШТО ИНТЕРЕСАНТНО!

ПОШТА

ТИ ПРЕГЛЕДАЈ ЈЕДНУ ПОЛОВИНУ ПИСАМА, ЈА ЋУ ДРУГУ!

ХЕЈ! ЕВО ВОЛТЕРОВОГ ТЕЛЕФОНСКОГ БРОЈА!

АЛИ, МИСЛИШ ЛИ ТИ ДА ЈЕ ОВО У РЕДУ ШТО РАДИМО? НИСМО ПИТАЛИ ХАУАРДА!

СИГУРАН САМ ДА ОН НЕ БИ ИМАО НИШТА ПРОТИВ!

МОРАМ НЕШТО ДА ТИ КАЖЕМ!

ШТА ТО?

ХАУАРД ЈЕ ЈУТРОС УБИЈЕН!

НЕ! НЕ!

ЖАО МИ ЈЕ, ЛОЛА! НИЈЕ ТРЕБАЛО ОВАКО ИЗНЕНАДА ДА ТИ ТО КАЖЕМ!

ДА... У БАРУ СУ! СИГУРАН САМ ДА ЈЕ ОНА ЛОЛА БРАМС!

ЕВО ТЕЛЕФОНА!

ЈЕСТЕ ЛИ ТО ВИ, ВОЛТЕРЕ? ЈА САМ ФИЛ! РАДИМ ЗА РОЏЕРА ИЗ МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ! ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ВАМ ЈЕ ЈЕХАУАРД ПРИЧАО О МЕНИ...

МОРАМО ОДМАХ ДА СЕ НАЂЕМО! ТРЕБА ДА ВАС ПРЕБАЦИМ У ВЕЛИКУ БРИТАНИЈУ!

ЈЕСИ ЛИ СЕ МАЛО СМИРИЛА?

ДА... ЈА...

ПОПИЈ ОВО! БИЋЕ ТИ БОЉЕ!

!?

!?

ВАС ДВОЈЕ ДА НИСТЕ МРДНУЛИ!

СТАНИ УЗА ЗИД!

АХ!

А ТИ ЋЕШ НАМ РЕЋИ ГДЕ ЖИВИ ВОЛТЕР!

НЕ ЗНАМ! НИКАДА НИСАМ БИЛА КОД ЊЕГА!

ЦАНГРРР!

ПУСТИТЕ МЕ! НИШТА ЈА НЕ ЗНАМ! ФИЛ ЈЕ МАЛОПРЕ ПРОНАШАО ВОЛТЕРОВ БРОЈ ТЕЛЕФОНА!

ЗАИСТА?

ДА... ЈА ВИШЕ НИШТА НЕ ЗНАМ!

У РЕДУ... ХАФЕ, ПРОБУДИ ТОГ МОМКА!

УУУФ! ИДИТЕ СВИ ДО ЂАВОЛА!

САМО БЕЗ ВРЕЂАЊА!

ДАЈ ТАЈ БРОЈ ТЕЛЕФОНА И РЕЦИ НАМ ШТА СИ СЕ ДОГОВОРИО С ВОЛТЕРОМ?

ЧУЈЕШ ЛИ?

ХЕЈ, РЕЦИ ОВОМ ГОРИЛИ ДА БОЉЕ ПОСТУПА СА МНОМ! АКО ПУЦА, НИШТА НЕКЕТЕ САЗНАТИ ОД МЕНЕ!

У ПРАВУ ЈЕ, ХАФЕ! ПУСТИ ГА!

ДЕВОЈКУ ОСТАВИТЕ НА МИРУ! НАС ТРОЈИЦА ИДЕМО КОД ВОЛТЕРА!

А, НЕ МОЖЕ ТО ТАКО! ПОЋИ ЋЕМО КАД ХАФИ ЈА БУДЕМО ХТЕЛИ!

ПА... НЕМАТЕ БАШ МНОГО ВРЕМЕНА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ! ИМАМ САСТАНАК СА ВОЛТЕРОМ КРОЗ ПОЛА ЧАСА!

АКО НЕ ДОЂЕМ ОН ЋЕ НЕШТО ПОСУМЊАТИ И ВЕРОВАТНО ОДМАГЛИТИ У НЕПОЗНАТОМ ПРАВЦУ!

У РЕДУ! САМО ТЕШКО ТЕБИ АКО СИ НАС СЛАГАО!

ПОЛАЗИ!

ЗДРАВО, ФИЛЕ, И ХВАЛА НА СВЕМУ!

ДРАГО МИ ЈЕ ДА САМ ТЕ УПОЗНАО, ЛОЛА!

УЛАЗИ!

ХЕЈ! ОНАЈ МОМАК МИ ЈЕ ТЕЛЕФОНИРАО ДА ЋЕ ДОЋИ САМ! ПА, С ЊИМ ЈЕ И ЛУИЂИ ПЕТИРОЗО!

ИМАМО ЛИ ЈОШ МНОГО ДА СЕ ВОЗИМО?
СТИГЛИ СМО!

РАТАТАТАТАТАТАТА!

РА-ТА-ТА-ТАААА-ТАААА!

НОГА УБИЈЕНОГ ГАНГСТЕРА ОСТАЛА ЈЕ НА ПАПУЧИЦИ ЗА ГАС...

...И АУТОМОБИЛ ЈЕ НАСТАВИО ДА ЈУРИ.

ФИЛ ЈЕ ПОКУШАО ДА СЕ ПРЕБАЦИ СА ЗАДЊЕГ СЕДИШТА НА ПРЕДЊЕ...

ДОХВАТИО ЈЕ ВОЛАН У ТРЕНУТКУ КАДА ЈЕ АУТО ХТЕО ДА УДАРИ У ЗИД...

ШКРИИИИП!

¡!!!

ТРААААС!

ДО ЂАВОЛА! ЋОР-СОКАК!

ФИЛ ЈЕ ЗГРАБИО РУЧНУ КОЧНИЦУ И ПОЧЕО СНАЖНО ДА ЈЕ ПОВЛАЧИ...

КРРРРРРРР

KPPPPPPPPPP!

ТРААС!

АУТОМОБИЛ СЕ НАЈЗАД ЗАУСТАВИО...

УУУФ!

ОИЛ ЈЕ БИО УГРУВАН И ИЗГРЕБАН АЛИ ЖИВ...

МИСЛИО САМ ДА СЕ ОВОГ ПУТА НЕКУ ИЗВУЋИ!

БРЗО ДА НАЂЕМ ВОЛТЕРА! ВОЛТЕРЕ!

ПА, ДА! ОН ЈЕ ПУЦАО! КАКО СЕ ОДМАХ НИСАМ СЕТИО!

PATATATATATA!

!!

ОСТАВИ ТАЈ МИТРАЉЕЗ!

ААЈ!

БИЛО ЈЕ ДОСТА ОПИРАЊА, ВОЛТЕРЕ! ТРЕБА ЖИВОГ ДА ТЕ ПРЕБАЦИМ У ЛОНДОН!

KPPPPPPPPЉ!

АЛИ, КАКО СИ ЗНАО ДА САМ ЈА ВОЛТЕР? РЕКАО БИХ ДА НЕ ПРИПАДАШ МАФИЈИ...

ПОЛАЗИ!

А САД МИ РЕЦИ ЗАШТО СИ УБИО ЧЕТВОРКУ И ПОКУШАО ДА СЕ ОСЛОБОДИШ МЕНЕ!

ПА, ОВАЈ...

ИЗ СТРАХА! КАДА САМ ОБЕЋАО ДА ЋУ МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ ОТКРИТИ ПУТЕВЕ КОЈИМА СЕ ДРОГА РАЗНОСИ ПО ЕВРОПИ...

...ПРИМЕТИО САМ ДА МЕ МАФИЈА ПРАТИ! ХАУАРД ЈЕ ЈЕДИНО ЗНАО ЗА МОЈЕ ПЛАНОВЕ! МОРАО САМ ДА ГА СМАКНЕМ! ОНДА СИ СЕ ПОЈАВИО ТИ!

У РЕДУ...

САД МИ ЈЕ СВЕ ЈАСНО! ЛЕТИМО ОДМАХ ЗА ЛОНДОН!

ХЕЈ, ВИ! ШТО ГАЗИТЕ ПО МОЈОЈ БАШТИ? ИЗЛАЗИТЕ ОДМАХ ИЛИ ЋУ ВАС...

ШТА СТЕ РЕКЛИ?

ОВАЈ... НИШТА... СВЕ ЈЕ У РЕДУ! САМО ВИ ГАЗИТЕ ПО МОЈОЈ БАШТИ!

ШЕСТ ЧАСОВА КАСНИЈЕ У АГЕНЦИЈИ ЗА СКЛАПАЊЕ БРАКОВА „СРЕЋА" У ЛОНДОНУ...

ПОЂИ СА МНОМ, РОЂЕРЕ! ЕВО ВОЛТЕРА!

1 TYK 959 1

АЛИ!

ПЕГИ, РЕКАО САМ ДА ЖЕЛИМ ВОЛТЕРА ЖИВОГ!

СМИРИ СЕ! ЖИВ ЈЕ!

НИЈЕ БИО РАСПОЛОЖЕН ДА ПУТУЈЕ ПА ЈЕ ФИЛ МОРАО ДА ГА УСПАВА! ЗА НЕКОЛИКО ЧАСОВА ЋЕ СЕ ПРОБУДИТИ!

ЛИЗ, ОВДЕ ФИЛ!

РЕКЛА САМ ТИ ДА ВИШЕ НЕЋУ ДА ЧУЈЕМ ЗА ТЕБЕ!

ЛИЗ, КАДА ДА ДОЂЕМ ВЕЧЕРАС ПО ТЕБЕ?

ШТА? ПА... ДА ЛИ ТИ ОДГОВАРА У ДЕВЕТ?

КРАЈ

22

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ:

НАДМУДРИО ГА

ОВО ЈЕ ДЕДА. КАМУФЛИРАО СЕ...

КОМЕ ЋУ САД ДА ИСПРИЧАМ КАКО САМ СЕ БОРИО ...

ДЕДА! СПАСАВАЈ СЕ КО МОЖЕ!

ИМАМ ЈЕДАН ВАЖАН ПОСАО У ГРАДУ!

БАШ ШТЕТА!

БЕЖИМ ОД ДЕДЕ! МАЛО ЋУ ДА ПРОШЕТАМ!

АЈ! УБОЛА СИ МЕ, МАМА!

ИДИ...

ТАТА, ТРАЖИ ТЕ ДЕДА!

РЕЦИ МУ ДА САМ НЕСТАО!

СТО МУ МУКА! ПРАТИ МЕ!

ОВДЕ ЋУ СЕ САКРИТИ!

НАШО МЕ ЈЕ! ГРРР!

РУКЕ УВИС!

ПУСТИ МЕ ДА ЖИВИМ!

АЛИ, БИЋУ КРАТАК...

ПЕЋИНА! ТУ ЋУ...

ОВДЕ МЕ ВАЉДА НЕКЕ ТРАЖИТИ!

ЧЕКАО САМ ТЕ!

Е, НЕМАМ СРЕЋЕ!

ДОБРО! ПРЕДАЈЕМ СЕ! УУФ!

АХА! ИПАК ЋУ СЕ СПАСТИ!

ХО, ХО! НАДМУДРИО САМ ГА!

ЗНАО САМ ДА ЋЕШ СЕ ОВДЕ САКРИТИ!

УПОМОООЋ! ПУСТИ МЕ!

А ОНДА ЈА И МОЈИ ЈУНАЦИ...

ШАЦА УБАВИЋ:
НОВ АУТО

ОВУ КРНТИЈУ НЕ МОГУ ДА ПРОДАМ НИ У СТАРО ГВОЖЂЕ!

„АЛ' МОТОР РАДИ! ПРОМЕНИ МУ КАРОСЕРИЈУ И БИЋЕ К'О НОВ!

ПА ДА! КАКО СЕ ТОГА НИСАМ СЕТИО!

ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊА РЕЧ МОДЕ!

У РЕДУ! ПРИХВАТАМ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...

САРО, ХОЋЕШ ЛИ ДА ПРОВОЗАМ ТЕБЕ И ТВОЈУ МАМУ!

ОХ, ШАЦО! КАКВА ЛИМУЗИНА!

СТИГ'О СИ У ПРАВИ ЧАС!

КРЕНУЛЕ СМО У ПОСЕТУ КОД МОЈЕ ПРИЈАТЕЉИЦЕ! ПУЦИ ЋЕ ОД ЗАВИСТИ КОД НАС ВИДИ У ОВИМ ПРЕКРАСНИМ КОЛИМА!

ХА, ХА! ОНЕ И НЕ ПРЕТПОСТАВЉАЈУ ДА ЈЕ ОВО ОНА МОЈА СТАРУДИЈА!

ПОЧЕЛА ЈЕ КИША!

ПРАВА ПРОВАЛА ОБЛАКА!

НЕ БРИНИТЕ! ОВДЕ СМО СИГУРНИ!

ХЕЈ! У КОЛИМА ПОСТАЈЕ СВЕ ТЕСНИЈЕ!

РЕКЛА БИХ ДА СУ МИ СЕ НОГЕ ОВЛАЖИЛЕ!

ЕВО ВИЛЕ МОЈЕ ПРИЈАТЕЉИЦЕ!

ШТА СЕ ТО ДОГАЂА С ОВИМ КОЛИМА? ААХ!

?

ААЈ! МОЈА ГЛАВА!

ОСЛОБОДИТЕ МЕ ОДАВДЕ!

КАКВА СРАМОТА! ЗАР ОВАКО ДА СЕ ОБРУКАМ!

НИШТА МИ НИЈЕ ЈАСНО! УУУХ!

ВАРАЛИЈО!

ДА ТЕ ВИШЕ НИСАМ ВИДЕЛА!

САМО ДА СТИГНЕМ ДО ОНОГ МЕХАНИЧАРА! ОН **МЕНЕ** ОВАКО ДА НАСАМАРИ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ФЛАШ ГОРДОН**

ГОГАЈ

By Bud Sagendorf

ЗНАШ, ТРЕБАЛО БИ ДА ОКРЕЧИШ КУЋУ... СПОЉА!

ЗАШТО? ЈА ЖИВИМ УНУТРА!

АКО МЕНЕ ПИТАШ... ЈА МИСЛИМ ДА КУЋУ ТРЕБА ОКРЕЧИТИ **БЕЛО!**

ХМ?

ЈА ВОЛИМ ЖУТУ БОЈУ!

?

АКО ЈЕ ВЕЋ ТРЕБА КРЕЧИТИ... ЈА СЕМ **ПЛАВЕ** ДРУГУ БОЈУ НЕ ПРИЗНАЈЕМ!

СИГУРНО, ТАТА!

И РАЗУМЕЛИ СТЕ ШТА ЖЕЛИМО?

БЕЗ БРИГЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

ЕЋЕЈ, ФАМИЛИЈО! КУЋА ЈЕ ОКРЕЧЕНА!

СПАНАЋ - ЗЕЛЕНО!

Bud Sagendorf 4-24

ДА ЛИ ПОСТОЈЕ ЧУДОВИШТА?

МОНСТРУМИ ЧИКАЈУ МОРЕ!

КАПЕТАНУ СЕ УЧИНИЛО ДА СЕ У МОРУ, ТИК ПОРЕД БРОДА, НЕШТО ЗАБЕЛАСАЛО. ПОМИСЛИО ЈЕ ДА ЈЕ ТО ОГРОМНА РИБА, АЛИ СЕ ВЕЋ СЛЕДЕЋЕГ ТРЕНУТКА СЛЕДИО ОД ПРИЗОРА КОЈИ ЈЕ УГЛЕДАО.

Најпопуларније чудовиште које „постоји“ на нашој планети је Неси, како га зову из милоште, у језеру Лох Нес, у Шкотској.

Годинама научници покушавају да одгонетну да ли Неси заиста живи на дну овог језера или је њено постојање само плод маште бројних „очевидаца“ који се заклињу да су је видели небројно пута, па чак и фотографисали. Као за инат, кад год се на језеро извезу научне експедиције, чудовиште се сакрије на његово дно! Међутим, чим истраживачи оду, многим новинским агенцијама опет почињу да се јављају сређници који су га угледали.

ОЧИ БЕЗ КАПАКА

Ипак, судећи по причама што већ деценијама колају, изгледа да Неси није једина неман џиновских размера на нашој планети. Њене колеге су и змијолики монструм Дедалус, виђен неколико пута у јужном делу Атлантског океана, затим Кракен о којем се у скандинавским земљама испредају разне легенде, па џиновске змије које се често појављују у морима поред јужне обале афричког континента...

Иако је сунце тек грануло, капетан великог једрењака „Дедалус“ већ је био на палуби. Намрштених већа осматрао је пучину, јер су облаци на хоризонту наговештавали страшну олују. Пришао је огради брода и загледао се у море које је било мирно, само су тамне дубине слутиле.

Запалио је лулу и управо када се спремао да крене према крми, учинило му се као да се нешто забеласало у мору, тик поред брода. Вероватно је то нека огромна риба, помислио је, оне често прате једрењаке. Али, већ следећег тренутка језа му прострује кроз кичму, а ужасан призор који је угледао заустави му дах.

Неколико метара од бока из мора је изронила огромна глава са разјапљеним чељустима из којих су штрчали зуби, зашиљени као ексери, а црвене, мутне очи без капака укочено су зурile у забезекнутог човека. А тамо где је почињао врат овог чудовишта налазила се улепљена грива низ коју се цедила вода. Секунд касније неман опет зарони у море.

Капетан Мек Квене помислио је да сања. Одмакао се од ограде, прекрио шакама лице и затресао главом. Али, када је скинуо руке са очију, тек тада се пренеразио од призора који је угледао.

Испод прамца брода почело је да израња тело џиновске животиње. Метар, два, пет... десет... двадесет... неман се све више извлачила из таласа. Сада јој је глава већ досезала врх катарке!

Капетан се окренуо и потрчао према кабини. Одмах је схватио да је то смешно, јер танка дрвена преграда не би могла да заустави неман. Застао је и тек тада приметио неколико морнара који су, као и он малопре, скамењени зурили у чудовиште. Покушао је нешто да им довикне, али није могао да се присети ниједне речи. Немоћно се наслонио на гомилу ужади и загледао у животињу која је сабласно лелујала главом.

Изненада, чудовиште је нагло заронило, стварајући дубок пенушав вртлог и огромне таласе који запљуснуше једрењак. Наредних двадесетак минута људи су посматрали неман како плови према хоризонту, остављајући на пучини кривудав траг, све док, напокон, није нестала са видика.

КРОКОДИЛ ИЗНАД ПУЧИНЕ

Овај догађај забележен је 1848. године, у бродском дневнику, на једрењаку „Дедалус“. Причу су потврдили и многи морепловци, говорећи да су то чудовиште, названо змија — Дедалус, такође видели у разним деловима Атлантског океана. Додуше, неки су тврдили да је неман знатно мања, други — много већа, али су се сви слагали да сличну животињу до тада никада нису видели.

Већ тада многи научници су одбили ове приче као потпуно неосноване.

— Дедалус је плод маште морепловаца — говорили су. — Они данима на пучини не виде живо биће, па почињу да халуцинирају: у измаглици која се ствара због великог испаравања мора, причињавају им се та чудовишта.

— Зашто сумњати у све те приче — говорили су други. — Некада су на Земљи постојала слична бића. Вероватно су успела да опстану у великим морским дубинама?

И можда би приче о чудовишту Дедалус потпуно биле заборављене, да се 1915. године није догодио још један необичан случај.

За време првог светског рата једна немачка подморница торпедовала је енглески пароброд који се налазио недалеко од шкотске обале. У тренутку када је брод експлодирао, заједно са гомилом искривљеног метала, катаркама, изломљеним машинама и изгинулим људима, према небу је полетела и необична животиња која је изгледом веома подсећала на — крокодила: била је дугачка око 10 метара, имала пераја и назубљен реп. Научници данас верују да је то необично биће, које је описао заповедник немачке подморнице Георг фон Фор стенер, заправо — tilosaurus — рептил који је живео пре око 50-60 милиона година. Није изумро јер је живео на великој дубини, тврде они, а услови живота су се тамо најмање променили.

И за време другог светског рата, опет у овом делу Атлантског океана описани су слични случајеви. У мору, око Оркнејских острва која припадају Шкотској, било је постављено минско поље, па се неколико пута десило да су се, после експлозије, према небу винуле и необичне животиње: подсећале су на змије, имале пераја и биле дугачке преко 10 метара.

У разним скандинавским легендама спомиње се чудовиште Кракен. Оно је обично израњало на пучини и нападало усамљене рибаре: обавијало је око чамца пипке, један, два и више, и у том смртоносном загрљају одвлачило га на дно.

ПОКОЛЕБАНИ СКЕПТИЦИ

Анализом и поређењем ових легенди утврђено је да Кракен није ништа друго до — џиновска хоботница која живи у северним морима, али никада не напада чамце јер је — неупоредиво мања од њих.

Почетком 1930. године дански истраживач др Брун на броду „Дана“ кренуо је у јужне делове Атлантског океана да би проверио да ли ту заиста постоје огромна змијолика бића о којима су, у том делу света, причали преплашени рибари. Недалеко од западне обале афричког континен-

та научник је успео да пронађе само — јегуље које су обликом веома подсећале на бића из прича, али су биле дугачке највише два метра. Познато је да Anguilla vulgaris, врста рибе змијоликог тела, шиљате главе и ситних крљушти на љигавој кожи, живи у слатким водама, али када полно сазри одлази у Атлантски океан где се мрести у близини Мексичког залива.

— Могуће је да су на том путу рибари видели ове животиње које су излазиле на површину да би се одмориле — каже др Брун. — Иако се верује да су оне дуге највише 2, убеђен сам да њихова величина може да достигне и 10, па чак и 20 метара, а тежина и неколико тона.

У ову смелу претпоставку нико није желео да поверује, али су се пре десетак година многи скептици поколебали.

БАЛВАН СА ДУГАЧКИМ ВРАТОМ

У јесен 1966. године у граду Скегнесу, у Енглеској, на тераси једног ресторана који се налази на самој обали одмарали су се супружници Естон.

— Шта је оно тамо, Џорџе — изненада је запитала свог мужа госпођа Естон и показала прстом у правцу пучине.

Стари Еткинс је скинуо наочаре и преко новина које је читао загледао се у правцу који му је жена показала. На две стотине метара од обале пловило је огромно дебло, бар тако му се чинило у први мах. Али, када је мало више напрегао очи, приметио је да се „дебло“ креће паралелно са обалом.

— Можда је то кит! — узвикнула је госпођа Еткинс. — Гле, почиње да израња!

ЉУДОЖДЕ

Тог тренутка из воде се помолила зашиљена глава која се пресијавала на сунцу, а затим се појавио и дугачак врат. Животиња се све више издизала из воде, да би одједном нагло заронила и нестала у таласима.

Да ли је то било биће које је описано у многим легендама или се старом брачном пару само причинило. А шта ако није?

Мора и океани заузимају 71 одсто Земљине површине или 361 милион квадратних километара, а само мали део је испитан, углавном онај који се налази уз обале. Просечна дубина океана је око 3.800 метара, а највећа 11.034 метра, југоисточно од Маријанских острва. Па зар ту не би могле да живе огромна змијолика бића попут оних која су постојала на нашој планети пре толико милиона година.

Научници одлучно одмахују главама. Све док се не ухвати макар једно од њих, кажу они, то ће бити само претпоставке.

Б. Ј.

КИЦОШ СА ШЕШИРОМ У ЏЕПУ

НЕСТАШНИ МЛАДОЖЕЊА

Лаза Костић

ПОСЛЕДЊЕ ГОДИНЕ ЖИВОТА ПЕСНИК ЛАЗА КОСТИЋ ПРОВЕО ЈЕ У СОМБОРУ ЗАПРЕПАШЋУЈУЋИ ПОНЕКАД ГРАЂАНЕ СВОЈИМ ПОНАШАЊЕМ. ЈЕДНОМ СУ ГА ЧАК ЗАТЕКЛИ ДА ПИШЕ СТИХОВЕ У КРОШЊИ ДРВЕТА.

Стара католичка капела у сомборском крају Пангаре била је место где су се крајем прошлог века деца најчешће окупљала за сувих и топлих дана. У ствари, њих није привлачила капела, већ степениште којим се улазило у њу, односно онизак стрм зид с леве и десне стране степеништа прекривен мермерном плочом коју је заменивао гелендер. Та два зида са мермерним таблама представљала су деци неку врсту тобогана низ који су се уз цику и смех поваздан спуштала.

Права радост, међутим, настајала је кад би се појавио човек педесетих година у беспрекорно испеглану оделу сашивеном по бечком крају. С његовом појавом једино није била у складу разбарушена коса и немарно намештена кравата. Заметнула би се игра жешћа него дотад, а главни „тобоганција“ био је управо педесетогодишњак.

Људи су пролазили и чудили се, док су свештена лица гласно протестовала. Једног дана председник града је позвао песника Лазу Костића, јер се радило о њему, и укорио га.

— Слушајте, господине Лазо! Претерали сте, брате! Хајд' што се тамо санкају деца, добро де, али ви, матор човек, па да тако скрнавите светињу!

Песник је и послушао председника, али није крио тугу због тога што је морао да се лиши таквог задовољства.

САМО ЛЕНКА

Богате и уредне куће са звекиром на масивним дрвеним капијама, умивена калдрма на улицама, канделабри, фијакери и много зеленила — то је био Сомбор прошлог и почетком овог века. У ову отмену и тиху варош навраћали су многи виђени људи. Повремено и Лаза Костић све док 1895. коначно није остао у њему. Иза себе је имао буран живот. Рођен 1841. у Ковиљу у богатој кући граничарског официра, никада није оскудевао ни у чему. У Пешти је завршио права, одбранио и докторску дисертацију, пред њим је била лепа каријера, али су га политика и поезија снажно вукли у неизвесност која као да је одговарала његовом немирном духу. Постао је песник бунта и протеста против аустроугарске диктатуре и дане проводио у крстарењу између Беча, Берлина и Црне Горе.

Када се настанио у Сомбору имао је 54 године а још је био момак. У животу је сретао много жена, али једну девојку никако није могао да заборави. Била је то богата Ленка Дунђерски из околине Новог Сада. Лаза је упознао кад му је било 50 а њој 21 година. Жалио се да девојка не мари за његова осећања. Очајан, песник се повукао у самоћу манастира Крушедола. Нешто касније послао је писмо пријатељу Николи Тесли у Америку описујући му јаде због Ленке, премда му је било познато да она воли баш — Теслу! Своју несрећну љубав према Ленки Дунђерски, Лаза је овековечио у познатој песми »Santa Maria della Salute«.

УСНУЛИ ПРОСАЦ

Упорно га је салетала богата Сомборка поодмаклих година Јулија Паланачки. Хтела је поштопото да постане његова жена. Песник, који је у то време само навраћао у Сомбор, једва је пристао на веридбу. Но, како је волео друштво, пикантна јела, добру капљицу и картање, ноћ уочи просидбе провео је за карташким столом и ујутру дошао у девојчину кућу мамуран. Док је у салону седео у фотељи и чекао њене родитеље, сан га је опхрвао и он је слатко — захркао! Срдити родитељи сместа су га најурили.

Јулија се није предавала па се Лаза једног дана опет појавио у њеној кући као просац. Овога пута веридба је обављена пре подне и прошла је у реду. Истог дана увече требало је да буде свечана вечера. Гости су дошли, млада се свечано обукла, али Лазе — нигде. Сутрадан је послао цвеће Јулији извинивши се да је на вечеру потпуно заборавио!

До венчања између Лазе Костића и Јулије Паланачки ипак је дошло 1895. после готово 11 година натезања и Лазиног врдања.

Својом појавом и понашањем Лаза Костић је био права атракција Сомбора. Иако је често запрепашћивао грађане својим чудним понашањем, већина га је волела због лежерности и умиљатости, а жене због аристократских манира. Љутити Сомборци говорили да је „пуст“, из милоште су га називали „фрајла Лаза“, „Лаза маза“, најчешће „Лакан“. Важио је за кицоша али шешир није подносио. Редовно га је носио у џепу згужваног, нек се нађе ако затреба!

ДАНАС — ПО СУТРА — ДО

Писао је само ноћу и то го као од мајке рођен. Пошто се његова соба налазила с улице на првом спрату, свако ко је прошао туда могао је да га види онаквог каквог га је природа створила. Папир за писање држао је на пулту у висини човечје главе, а писао тако што је шетао по соби и повремено прилазио пулту да допише нову реченицу! Тако су настали његови најлепши стихови, међу њима и песма »Santa Maria della Salute«!

С буберезима је силно кубурио; тешко су „прерађивали“ течност унету у организам. Настојао је да је одстрани из тела знојењем па је много пешачио, обично у рану зору када је град још спавао. После пешачења је трчао. Полицијски агент који је због песникове сумњиве политичке активности стално морао да га следи, трчао би за њим док би могао, а онда је дизао руке од свега. Једног дана га је замолио:

— Господине, Лазо. Ви знате да су ми наредили да вас пратим! Смањите мало то трчање ако за милост знате, умрећу напречац!

Волео је да збија необичне шале. Пријатељу Радивоју Симоновићу послао је из Беча у Сомбор телеграм следеће садржине: „Данас — по, сутра — до“, што је значило „Данас полазим, сутра долазим“.

Неком приликом кад је изабран за председника Српске читаонице у граду и када је у тренутку наступања нове године требало окупљеним званицама да одржи приступну беседу, мирно је устао и рекао: „Срећна нова!“ и сео.

Када је умро, новембра 1910, на његовој сахрани био је цео Сомбор. Људи су се са сузама опраштали од свог „Лакана“.

М. Т.

МИНИ-КВИЗ

1. Шта су то горгоне?
2. Гонкурова награда се додељује за . . . ?
3. Косези су били . . . ?
4. Разловечки устанак су подигли . . . ?
5. Хотентотским језицима говори . . . ?

ОДГОВОРИ:

1) Ло хеленској митологији три сестре (Стено, Еурјала и Медуза) чудовишта са сплетом змија на глави уместо коске; њиховом погледу приписивала се магична моћ да претвара живо биће у камен. Која је Персеј одрубио главу једином стрелом коју је стекао од нимфа. 2) Сваке године за књижевност из фонда Академије Гонкур, по франкуским књижевницима Едмонду и Жилу Гонкурр 3) Средњовековни друштвени слој који Словенија који су брањили њихов и оџутчивали о њиховом изгору и уголичеву 4) Мексичком сељаши око реке Ере-гаинце прстиа трговог насиља 1876. Назван је према сеју Рагломима 5) Пруда народа у јужној и југоза-падној Африци која је сродна Бушманима. Од те групе језика једино је Летавиље прогучен тзв. нама-језик.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗА ВАС

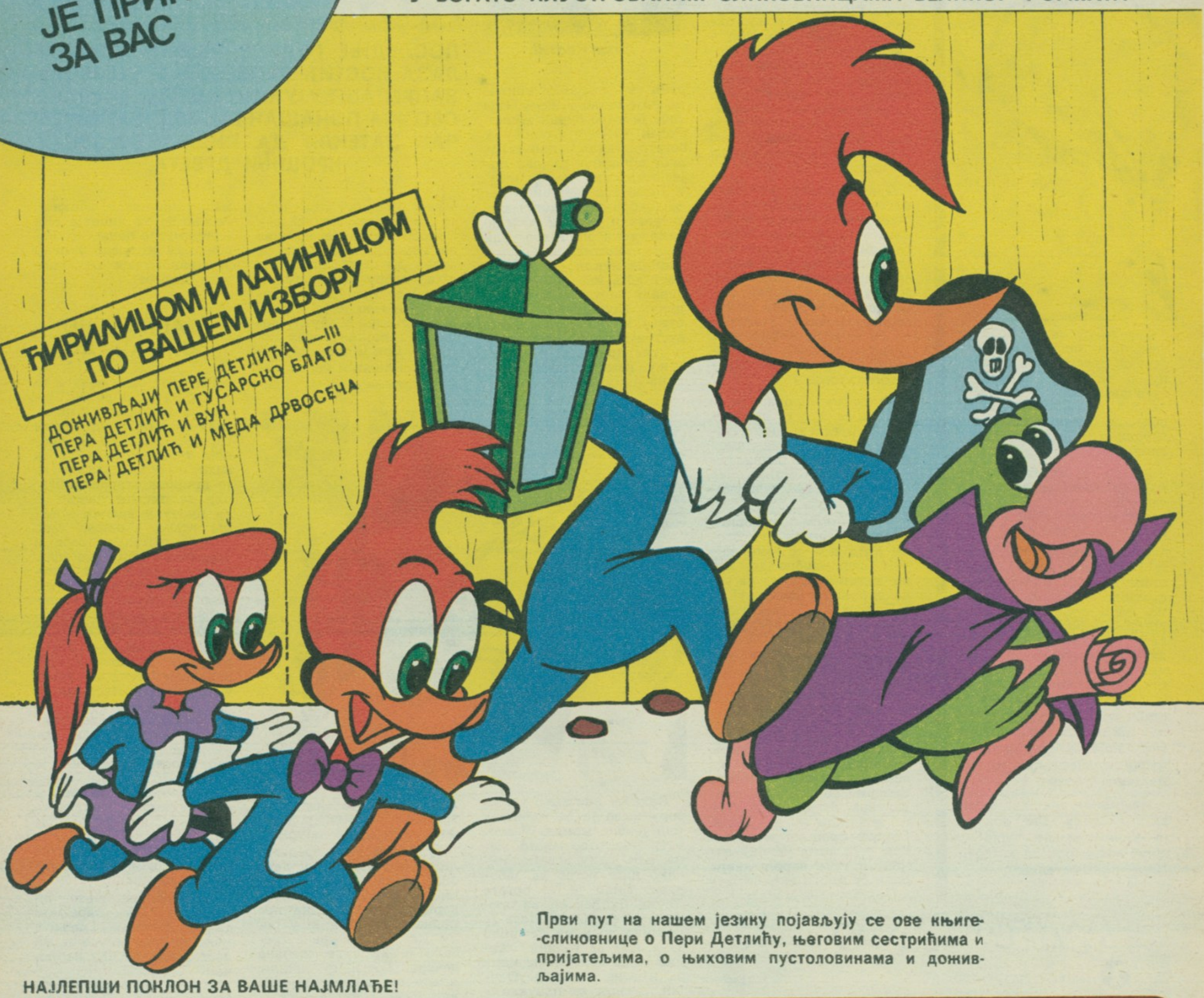
ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА

пера детлић

У БОГАТО ИЛУСТРОВАНИМ СЛИКОВНИЦАМА ВЕЛИКОГ ФОРМАТА

ЋИРИЛИЦОМ И ЛАТИНИЦОМ ПО ВАШЕМ ИЗБОРУ

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ!

Књиге су штампане ћирилицом и латиницом, илустроване од прве до последње странице у боји!

ЋИРИЛИЦА (екавско издање): у луксузном тврдом пластифицираном повезу по цени од 210 динара за све три књиге-сликовнице.

ЛАТИНИЦА (ијекавско издање у сарадњи са сарајевском »Свјетлошћу«): у брошираним (биндакоб) корицама, лакираним и каландрираним по цени од 150 динара за све три књиге.

СЛИКОВНИЦЕ ПЛАЋАТЕ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Комплете ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА (I—III књига) можете добити ако испуните наруџбеницу, залепите на полеђини дописнице и пошаљете на адресу: »Политикин забавник«, Македонска 29, 11001 Београд

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III ЋИРИЛИЦОМ — ЛАТИНИЦОМ (непотребно прецртати) које ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу.

_____
(Име, очево име и презиме)

_____
(Поштански број и место)

_____
(Улица и број стана)

_____
(Потпис купца)

БАЛАДА О ОСЛОБОЂЕНОМ ГРАДУ

У години кад славимо Титове и наше јубилеје „Политикин забавник" пружа својим читаоцима лепу прилику да по врло повољној цени набави наше револуционарне и борбене песме на ЛП плочама. Еминентни оркестри, хорови и извођачи: Ревијски оркестар и мешовити хор ансамбла ЈНА, Велики народни оркестар РТБ, Симфонијски оркестар и хор уметничког ансамбла ЈНА, Ревијски оркестар Радио-телевизије Нови Сад, Мирослав Чангаловић, Радмила Бакочевић, Лазар Ивков, Зафир Хаџиманов, Крунослав Слабинац, Дубровачки трубадури, Бисера Велетанлић, Здравко Чолић . . .

„Пјесма нас је одржала, њојзи хвала! — каже се у нашем народу и зато обогатите себе и своју дискотеку. Све песме су на ЛП плочама а цена једне од њих је само 54,50 динара. Међутим, пошто паковање и поштарину не плаћате ви, на наруџбеници не сме бити уписано мање од две плоче. Потребно је, дакле, да испуните наруџбеницу и да је пошаљете на нашу адресу и плоче ће вам стићи кући.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ. ПОУЗЕЋЕМ!

ЛП-2434 МИ СМО МЛАДА ВОЈСКА ТИТОВА: Снимак са приредбе одржане 27. новембра 1975. године у Великој дворани Дома синдиката у Београду поводом 30-годишњице ослобођења земље, победе над фашизмом и Дана Југословенске народне армије

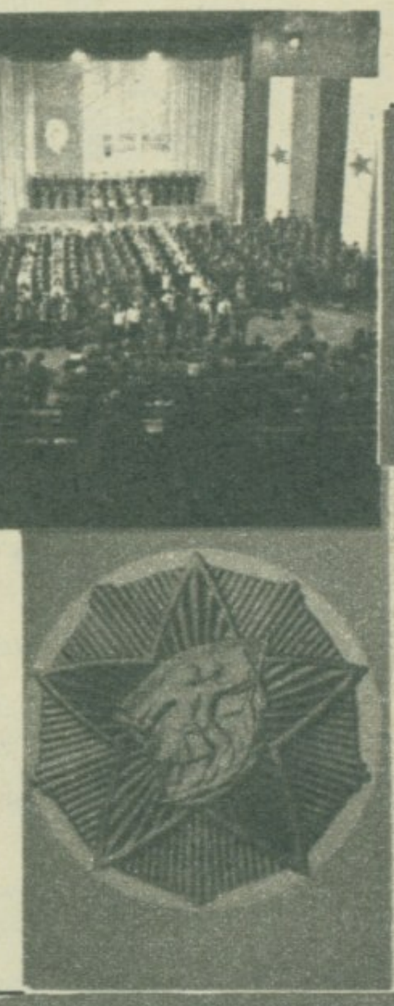

ЛП-2441 КАД ТРУБА ЗОВЕ: У ИМЕ СЛОБОДЕ, ПТИЦЕ МОЈЕ ДОМОВИНЕ, КАД У ВОЈСКУ ПОЂЕМ... укупно шеснаест композиција у интерпретацији наших најпознатијих певача: Крунослава Слабинца, Сенке Велетанлић, Владимира Савчића Чобија, Здравка Чолића...

ЛПВ-2422 НАШ БАТАЉОН, ПИСМО, МОСТОВИ НА МИЉАЦКИ, ФИЋФИ РИЋ... под диригентском палицом Павла Брзуље изводи Војни оркестар Гарнизона Љубљана

ЛП-2436 МИ СМО МЛАДА ВОЈСКА ТИТОВА: Снимак са приредбе која је, поводом 35-годишњице устанка и стварања ЈНА, одржана 26. новембра 1976. године у Београду у Великој дворани Дома синдиката

ЛПВ-2425 ОДА АВНОЈ-У, У ИМЕ ДОМОВИНЕ: на стихове Бранка Каракаша музику је компоновао Крешимир Барановић а наше најпознатије солисте прати Симфонијски оркестар и мешовити хор уметничког ансамбла ЈНА са диригентом Ангелом Шурјевим

ЛП-2427 ЈУГОСЛАВИЈО РАСТИ СВЕ МОЋНИЈА: У жељи да на једно место скупи што већи број пригодних песама, химни и корачница Продукција грамофонских плоча РТБ издала је ову велику плочу са шеснаест композиција

ЛПВ-2413 IX ФЕСТИВАЛ ВОЈНИЧКИХ ПЕСАМА: ХЕЈ, ВОЈНИЦИ ВАЗДУХОПЛОВЦИ; КОТА БРОЈ 158; КАД ПРОЂЕ СТРОЈ... и још тринаест композиција у интерпретацији наших познатих певача које прати Ревијски оркестар и мешовити хор уметничког ансамбла ЈНА са диригентом Будимиром Гајићем

ЛП-2435 ДА НАМ ЖИВИ, ЖИВИ РАД: ХИМНА АКЦИЈАШКА, ПОЛЕТ МЛАДОСТИ, Хеј хај бригаде, Да будеш млад... у интерпретацији Сенке Велетанлић, Зафира Хаџимаова, групе „Сунце"... уз пратњу Ревијског оркестра Радио-телевизије Нови Сад и диригента Стевана Радосављевића

ЛП-2426 ПАРТИЗАН САМ ТИМ СЕ ДИЧИМ: СА ОВЧАРА И КАБЛАРА, ХЕЈ, БРИГАДЕ, КОМАНДАТ САВА, КОЊУХ ПЛАНИНОМ... сплет партизанских песама, укупно шеснаест.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 Београд, МАКЕДОНСКА 29

НАРУЏБЕНИЦА

За ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бројевима:

_____

_____

_____

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

_____

(Презиме, очево име и име)

_____

(Поштански број и место)

_____

(Улица и број)

_____ _____

(Датум) (Потпис, број л. к. и место издавања)

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду

Наруџбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу

ГЕНЕРАЛ Ј

Владавина Наполеона Бонапарте (рођен 1769, а умро 1821. године) обележена је сталним ратовима и његовим тријумфалним победама. Заратио је са целом Европом, а у раздобљу од 1809—12. године досегао је врхунац своје моћи, јер је његово царство заузело готово половину Континента где је живело око 71 милион људи. Али, Наполеон је желео да загосподари целим светом. На том путу стајала му је царска Русија преко које је мислио да прође у Индију и тако зада одлучан ударац Енглеској, јер је ова земља била њена колонија. Иако је у тај поход пошао са око пола милиона људи, претрпео је катастрофу и, прогоњен од савезника (Пруса, Енглеза, Руса...), био приморан да се врати у Француску и абдицира у корист свога сина, 11. априла 1814. године. Почетком следеће, напустио је острво Елбу, где му је било одређено боравиште, и стигао у Француску. Чим је дошао у Париз, 20. марта 1815. године, преузео је власт и изјавио да почиње са стварањем „нове монархије". То је изненадило савезнике, па су одлучили да га предухитре и први нападну. Међутим, Наполеон их побеђује у неколико битака, а она код Ватерлоа требало је да представља његов највећи тријумф.

Бонапарта је планирао да до средине јуна 1815. године прикупи у Фландрији снаге од око 150.000 људи којим би у Белгији потукао удружене британско-холандске и пруске снаге, пре него део савезничких јединица (пруске, аустријске, баварске и виртембершке) стигне до реке Рајне. После битке код Лињија, 16. јуна, и боја код Катр Бра, Велингтон, заповедник британско-холандских јединица, повукао је све своје снаге на положај код Ватерлоа, а Блихер, командант пруске војске, према Вавру. Стигавши с војском на Ватерло, Наполеон наређује маршалу Грушијеу да спречи спајање Велингтонових и Блихерових снага, и да се затим врати на Ватерло. Али, Грушије, не наилазећи на противника, иде све даље према Вавру.

Обавештен да се Велингтон налази код Ватерлоа, на узвишици Мон-Сен Жан, и да је на први борбени положај већ поставио 124 топа и 67.000 људи, Блихер је одлучио да му се прикључи.

Наполеон је веровао да ће Грушије на време стићи на Ватерло и зато је планирао да нападне Британце са расположивим снагама (74.000 људи и 226 топова) рано изјутра 18. јуна. Међутим, терен се ноћу јако расквасио тако да је пребацивање артиљерије и кретање коњи це било врло отежано

Тек око 11 часова и 30 минута наредио је напад са левог крила, уверен да Велингтон нема намеру да на том положају пружи велики отпор, а да ће

његови генерали Реј и Д'Ерлон задржати противника на челу.

Битка почиње! Французи отварају ватру из 120 артиљеријских оруђа а ширина фронта износи 6 километара. У почетном нападу корпус генерала Реја заузима шуму око замка Гумон, али је после два часа борбе губи. Маршал Неј прима удар на центар, управо када је не тако далеко од Ватерлоа, примећена претходница Блихерових снага које су избегле сусрет са Грушијем. Пошто још нема маршала Грушијеа, Наполеон је приморан да део својих трупа упути на ту страну и заштити бокове

Управо тада Наполеон прима писмо од Грушија који каже да следи његово наређење и напредује према Вавру. Велики војсковођа је схватио да му та помоћ никада неће стићи, али се и даље надао победи.

Око 14 часова и 30 минута Наполеон више није господар ситуације: лично стаје на чело пешадије Гарде, али и тај напад непријатељ одбија. Француске трупе се повлаче, али их Наполеон враћа на фронт и ситуација се привремено преокреће у њихову корист.

Али, тада у битку улази Блихер са 30.000 људи и разбија слабу француску заштитницу, а Велингтон убацује у борбу сву коњицу. У том тренутку и један пруски корпус напада центар француске војске. Наполеонове војнике захватила је паника, он сам се повлачи према Паризу. До првог сумрака надмоћне савезничке снаге успеле су да постигну пуну победу код Ватерлоа.

Тек ујутро, 19. јуна, Грушије је сазнао за пораз. Битка код Ватерлоа изгубљена је због његовог закашњења.

Б. Ј.

...E ЗАКАСНИО

ПОСЛЕДЊА НАПОЛЕОНОВА БИТКА – ВАТЕРЛО

ПЛАН БИТКЕ

11 ЧАСОВА и 30 МИНУТА

1. Генерал Реј заузима шуму око замка Гумон, али је губи после два часа борбе
2. Генерал Д' Ерлон напада центар британских трупа
3. Британци изводе контранапад

16 ЧАСОВА

4. Са збијеном коњицом маршал Неј напада центар британске војске
5. Британске регименте одупиру се нападу Француза

17 ЧАСОВА

6. Пруси нападају бокове француске војске
7. Генерал Лобо их одбија

19 ЧАСОВА

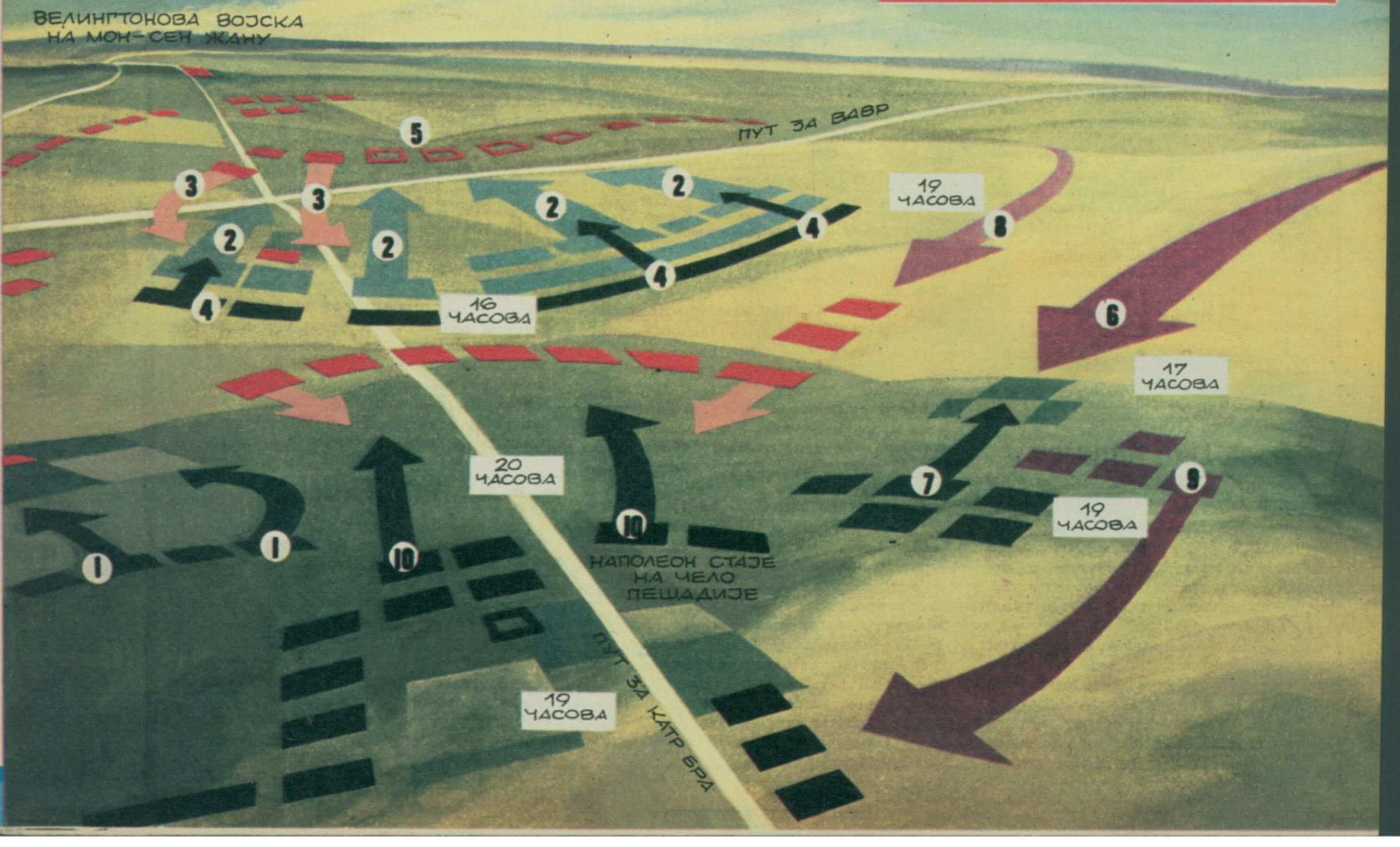
8. Блихерове снаге стижу да би помогле Велингтоновим јединицама
9. Блихерове трупе прилазе с леђа Наполеоновој војсци

20 ЧАСОВА

10. Наполеон стаје на чело пешадије Гарде, али тај напад противник одбија

21 ЧАС

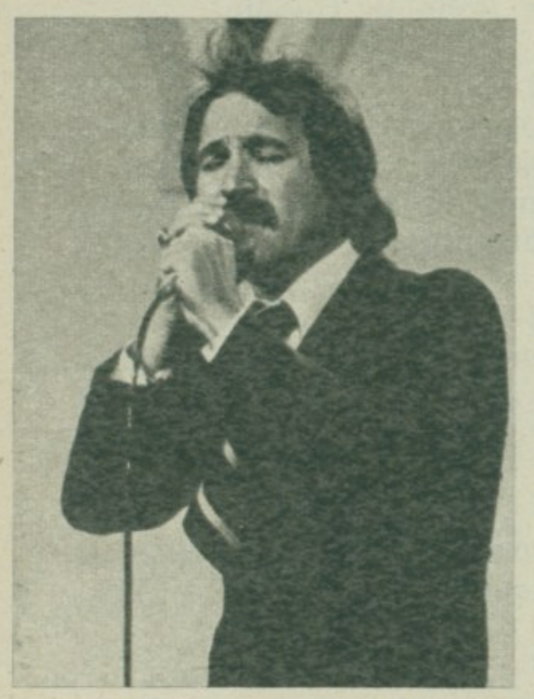
11. Наполеонова војска приморана је да се повуче

ЈУГОСТРАНА

СПЛИТ 77

СПЛИТ 77 је овог пута испунио очекивања, а тврђење да ће фестивалски програм ове године бити квалитетнији него раније се и обистинило. Седамнаести по реду фестивал забавне музике у граду под Марјаном окупио је

наше најпознатије композиторе и интерпретаторе. Фестивал је трајао три дана: прве вечери изведено је двадесет композиција у духу далматинског мелоса. Чули смо мелодије овог распеваног поднебља које су испреплетане новим и модерним ритмовима. Иако вече „Далматинских пјесама" није имало такмичарски карактер ипак су додељене и неке награде Тереза Кесовија добила је награду „Галеб" која се додељује најбољем интерпретатору. Она је отпевала композицију „Испијмо чашу све до дна" сплитског аутора Енца Лесића.

Друго вече Сплитског фестивала имало је такмичарски карактер па је и донело много више узбуђења од вечери „Далматинских пјесама". Најпознатији интерпретатори забавних мелодија извели су двадесет две композиције наших познатих аутора од којих се шеснаест нашло у финалу. Од свих композиција треба издвојити песму „Само твоје име знам" Тадеја Хрушовара у изванредној интерпретацији групе ПЕПЕЛ ИН КРИ. Композиција има необичан и модеран аранжман који се разликује од осталих песама изведених у већ познатом фестивалском маниру. Овој композицији припала је награда „Ђеки Србљеновић" коју додељује фестивалски жири.

Прву награду добила је композиција Стјепана Михаљинца „Ноћас ћемо земљи к'о матери рећи" коју је отпевао Мишо Ковач. Мишо је награђен и као најбољи интерпретатор. Оливер Драгојевић је сјајно извео Рушићеву композцију „Малинконија" и освојио друго место, док је Мики Јевремовић нашао на трећем месту с композицијом „Мјесече, ти стари друже мој" Никице Калођере.

СПЛИТ 77 донео је добрих песама, ведрих мелодија од којих ће многе сигурно постати хитови и наћи се на топ-листама. За песму ове недеље изабрали смо победничку композицију са Сплитског фестивала „Ноћас ћемо земљи к'о матери рећи".

ПЕСМА за ову недељу

Ноћас ћемо земљи к'о матери рећи

Музика: **Стјепан Михаљинец**
Текст: **Драго Бритвић**
Изводи: **Мишо Ковач**

Скупит ћемо ноћас
пријатељи моји
И драће и цвиће из нашег
ђардина
Тисућу синова разбацани шкоји
И тисуће чери, громача и стина

Ноћас ћемо земљи
ко матери рећи
Носимо Ти с грозјем
срце у кашети
Из сваке ће лозе
крв румена тећи
А писма ће сама поћи по калети.

Расти земљо, пукни стино,
Куцај срце материно,
Шуми море, сузо слана
Трајна нена нина нана.

Далмацијо здравље,
маслинова грано
Далмацијо земљо камена
и смиља
Позлати ми једра кад устанем
рано
Обала је твоја сто сунчаних
миља.

До рамена земљи нарасти ће
плима
Синови кћери, рибари, тежаци,
А за оне драге којих више нима
Донијет ћемо вијенац
да у море баци.

Расти земљо, пукни стино
Куцај срце материно,
Шуми море, сузо слана
Трајна нена нина нана.

Трајна нена нина нана
Трајна нена нина нана.

ПЕНИ МЕК ЛИН
(PENNY Mc LEAN)

ПЕНИ МЕК ЛИН, позната као Леди Бамп која је истоименим хитом лансирала пре две године и нову игру, данас је члан трија СИЛВЕР КОНВЕНШН. Њени обожаваоци је цене као солидну певачицу која својом темпераментном игром даје посебну драж свакој интерпретацији. Међутим, мали је број оних који Пени Мек Лин знају и као изврсну куварицу. Како сам каже, кување јој је најомиљенија забава. Сваки слободан тренутак користи да спреми неко укусно јело и изненади своје пријатеље. Пени каже да не брине за своју будућност: кад престане да пева, као добра куварица моћи ће да нађе запослење у сваком хотелу.

НОВЕ ПЛОЧЕ ПГП

Б. Б. КИНГ

За пробирљиве дискофиле побринула се Продуцентска кућа Радио-телевизије Београд који је недавно издала ЛП плочу чувеног музичара Б. Б. Кинга. Као и на досадашњим плочама и на овој нам се тамнопути музичар представља и као певач и као гитариста.

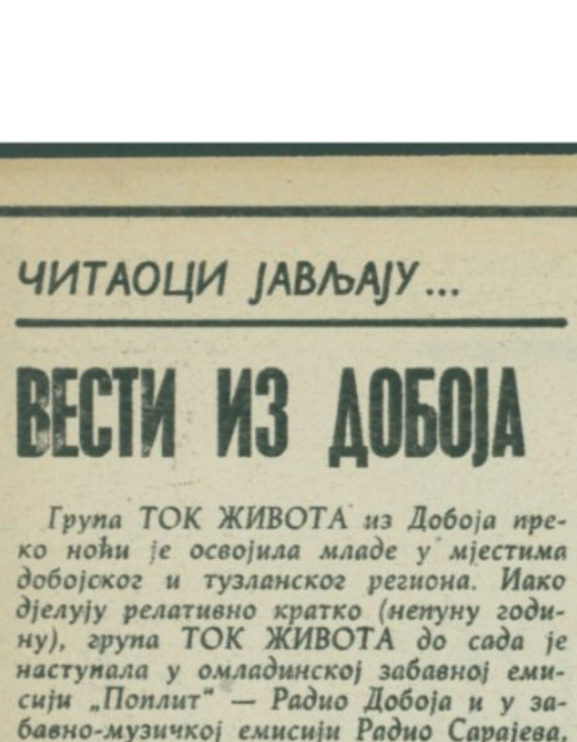
ДАНА

Млада Иркиња Дана, која већ неколико година постиже изванредне комерцијалне успехе, недавно је издала ЛП плочу под називом „Love Songs and Fairytales" („Љубавне песме и бајке"). Плоча садржи десет нумера прављених с циљем да забаве слушаоце.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ДОБОЈА

Група ТОК ЖИВОТА из Добоја преко ноћи је освојила младе у мјестима добојског и тузланског региона. Иако дјелују релативно кратко (непуну годину), група ТОК ЖИВОТА до сада је наступала у омладинској забавној емисији „Поплит" — Радио Добоја и у забавно-музичкој емисији Радио Сарајева, а недавно је снимила и програм за сарајевску ТВ емисију „На ти".

На репертоару ове добојске групе углавном се налази прогресивна рок-музика, а имају и велик број властитих композиција. Чланови групе су студенти: Давор Јашек — оргуље и електрични клавир, Владо Вукојевић — соло-гитара и вокал, Жељко Старовић — бас-гитара и Вуле Распоповић — бубњеви и вокал.

ЗЛАТКО МИШКОВИЋ
М. Купреса 84
Добој

(хонорар 100 дин.)

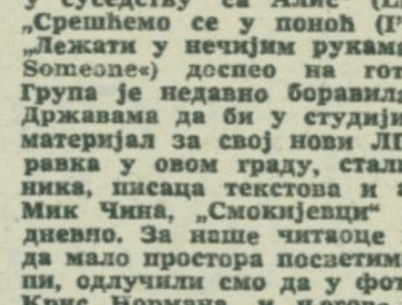

ФОТО-ПРИЧА СМОКИ (Smokie)

У последње време једна енглеска група стиче све већу популарност како у свету тако и код нас. То је састав СМОКИ или, како га још називају „Сунчев зрак" који је са своје три хит-композиције „Живети у суседству са Алис" (Living Next Door to Alice"), „Срешћемо се у поноћ (I'll Meet You at Midnight" и „Лежати у нечијим рукама" (Lay Back in the Arms of Someone«) досшео на готово све светске топ-листе. Група је недавно боравила у Сједињеним Америчким Државама да би у студијима у Лос Анђелесу снимила материјал за свој нови ЛП. У току једномесечног боравка у овом граду, стално у друштву својих сарадника, писаца текстова и аранжмана Мајк Чепмена и Мик Чина, „Смокијевци" су радили и по 12 часова дневно. За наше читаоце хит-стране који су тражили да мало простора посветимо овој све популарнијој групи, одлучили смо да у фото-причи представимо певача Крис Нормана и његове другове Тери Атлија, Пит Спенсера и Алена Силсона. Снимке коментарише Крис Норман.

Ово је фотографија још из времена када за групу и наше велике амбиције још нико није знао. Тада нисмо ни име имали, а у саставу нас је било петоро. Било је то 1975. године.

Само две године касније је наша маштања постала су стварност. Дошли смо у Холивуд не да бисмо постали филмске звезде већ да остваримо нашу велику жељу: снимимо плочу која ће постати светски бестселер.

Радили смо више од два наест часова дневно и ретке слободне тренутке користили да што боље упознамо овај град.

Успели смо да одемо и на један викенд, и то у кањон Бичвуд где смо начинили овај снимак у стилу доброг старог Дивљег запада, само без Вајата Ерпа и осталих.

Први човек састава и најомиљенији код девојака је певач, гитариста и вођа групе — Крис Норман, кажу Пит, и Ален.

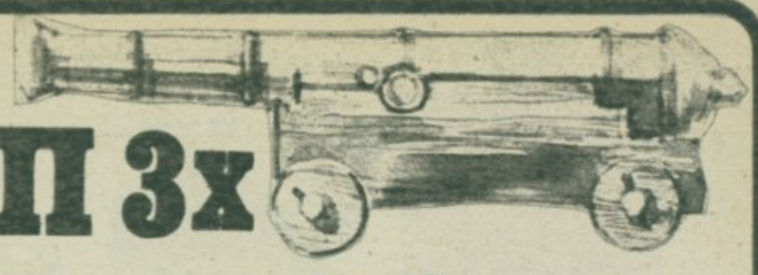

ИСМЕТА КРВАВАЦ

Док сарајевска вокално-инструментална група АМБАСАДОРИ са новом вокалном солисткињом постиже изузетне успехе хит-композицијом „Дођи у пет до пет", бивши члан Исмета Дервоз не може да се похвали неким запаженијим солистичким успехом. Композиција коју је извела на фестивалу „Ваш шлагер сезоне 77" није наишла на интересовање публике, а позиви за гостовања су готово преко ноћи престали. Све ређи сусрети са овом певачицом изненађују многе, јер Исмета има изузетно пријатан глас. Она се пролетос удала и променила презиме у Крвавац и како очекује принову вероватно ћемо је извесно време још ре ће виђати.

ТОП 3x

1. Домаћа листа

1. ДОЋИ У ПЕТ ДО ПЕТ — Амбасадори — ДИСКОТОН

2. ЦРНА ДАМА — Смак — ПГП РТБ
3. У ЈЕДНИМ ПЛАВИМ ОЧИМА — Indexi — ДИСКОТОН
4. НОЋАС ЋЕМО ЗЕМЉИ КО МАТЕРИ РЕЋИ — Мишо Ковач — SUZY
5. ПРВИ СНЕГ — Сунцокрет — РТВ ЉУБЉАНА
6. ЈАСМИНА — Про арте — ЈУГОТОН
7. АДИО, ЉУБАВИ АДИО — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
8. ТЕЛЕФОН — Зебра — ПГП РТБ
9. ДИСКО ЈЕ ПРАВА СТВАР — Здраво — ПГП РТБ
10. МАЛИНКОНИЈА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. MORE THAN A FEELING — Boston — SUZY

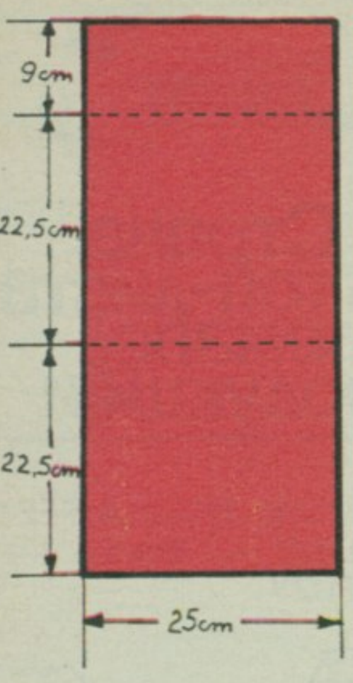
2. PLAY THAT FUNKY MUSIC — Wild Cherry — SUZY
3. L' OISEAU ET L' ENFANT — Marie Myriam — ПГП РТБ
4. I'LL MEET YOU AT MIDNIGHT — Smokie — ЈУГОТОН
5. ROCK BOTTOM — Linsey de Paul and Mike Morgan — ПГП РТБ
6. KNOWING ME, KNOWING YOU — Abba — ПГП РТБ
7. BOOGIE NIGHTS — Heatwave — ПГП РТБ
8. ROCKARIA — E.L.O. — РТВ ЉУБЉАНА
9. BLUEBERRY HILL — Fats Domino — РТВ ЉУБЉАНА
10. HEY, MR. DREAMMAKER — Cliff Richard — ЈУГОТОН

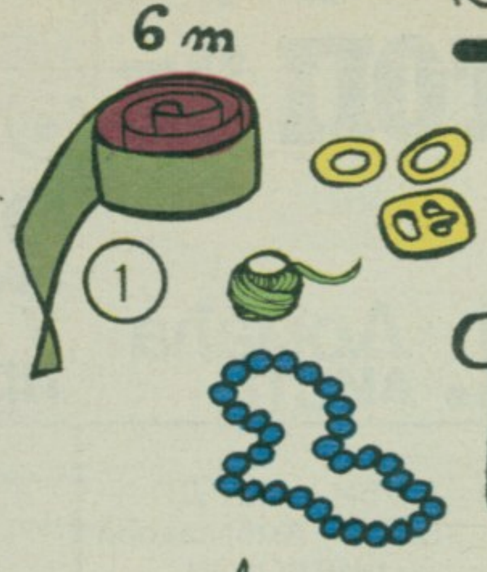
3. САД

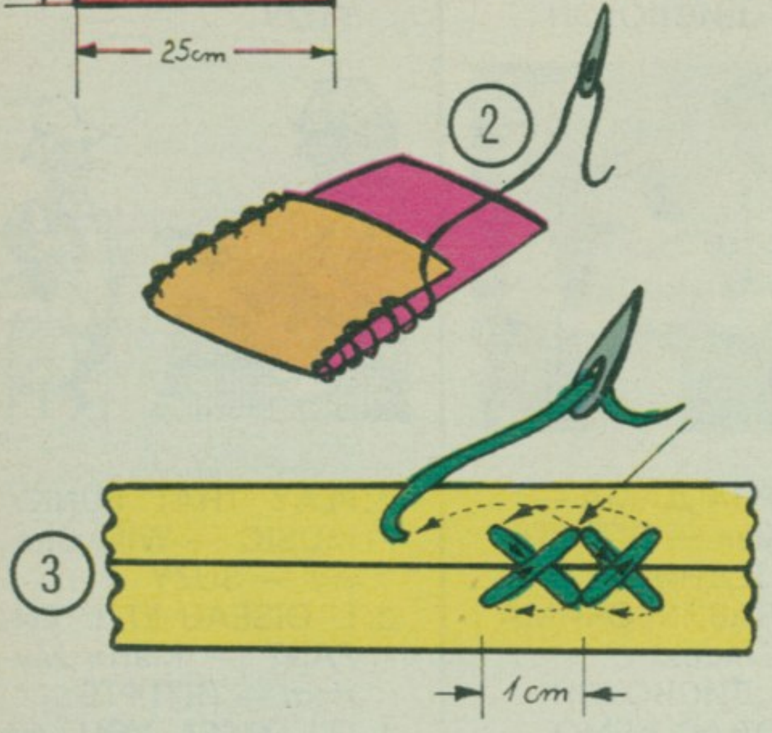
1. DREAMS — Fleetwood Mac
2. I' M YOUR BOOGIE MAN — K. C. and Sunshine Band
3. GOT TO GIVE IT UP — Marvin Gaye
4. GONNA FLY NOW — Bill Conti
5. LONELY BOY — Andrew Gold
6. LUCILLE — Kenny Rogers
7. FEELS LIKE THE FIRST TIME — Foreigner
8. ANGEL IN YOUR ARMS — Hot
9. UNDERCOVER ANGEL — Alan O' Day
10. JET AIRLINER — Steve Miller Band

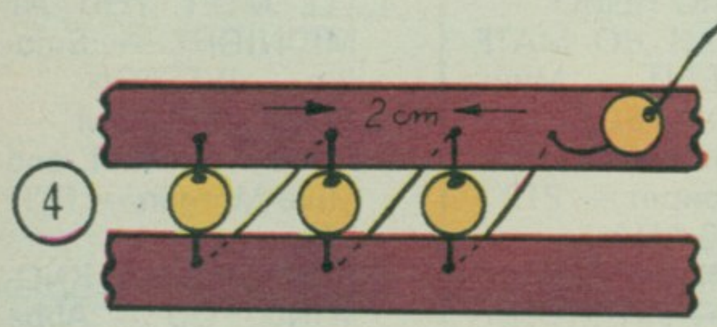

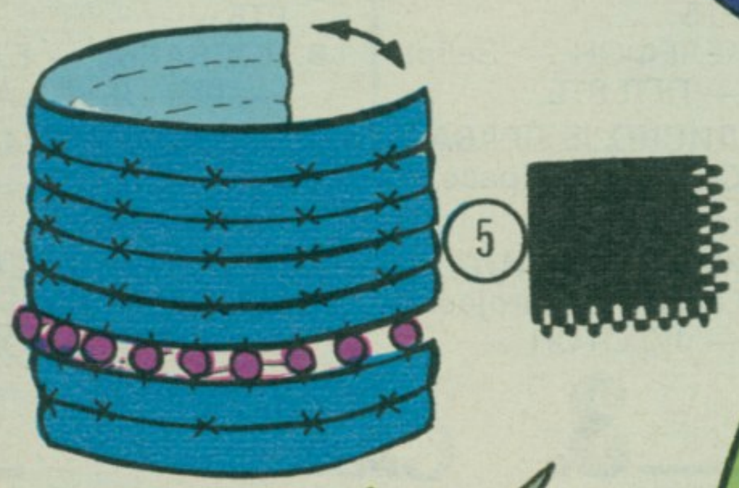
ТАШНА И КАИШ

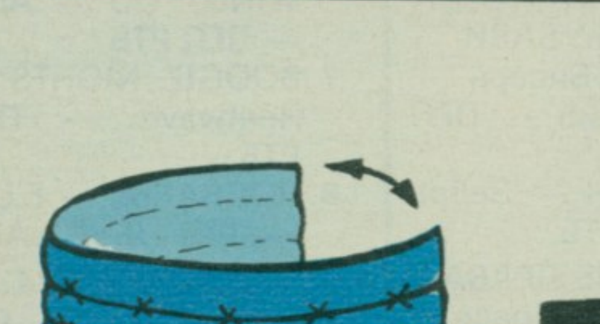

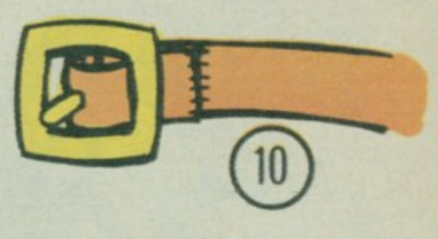

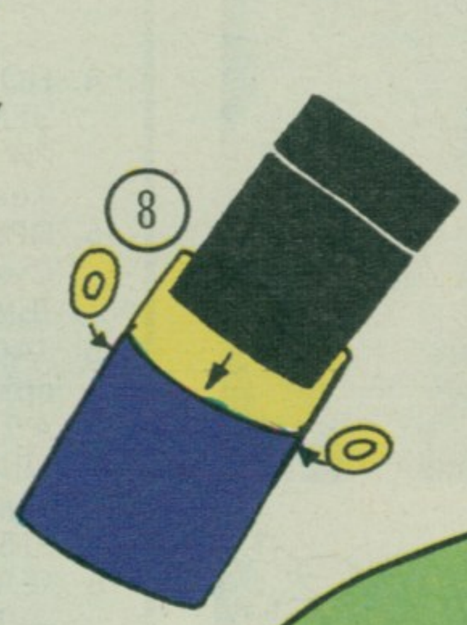

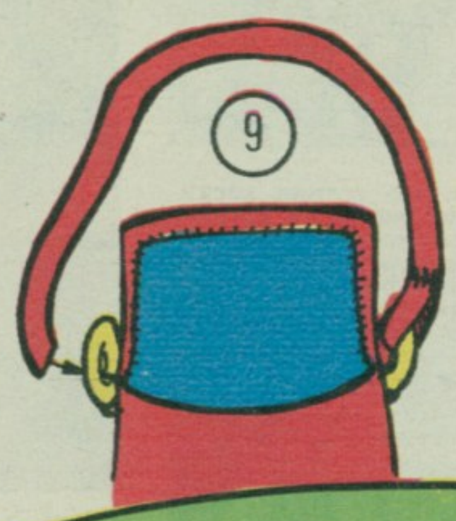

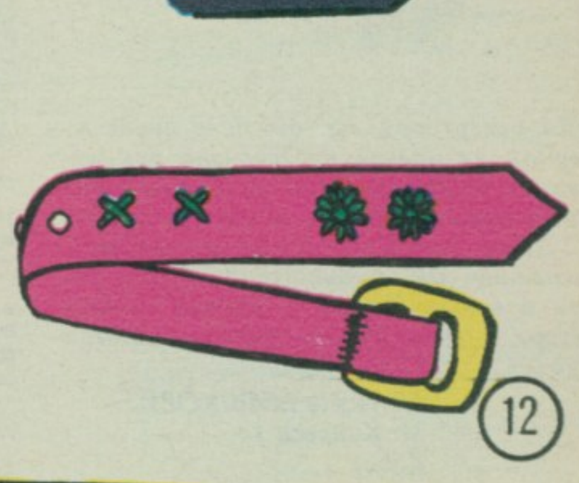
За овај комплет потребно вам је: парче материјала (платна) величине 25 x 54 cm, огрлица са око 50 перлица, две алке од метала за завесу, конац за вез (најбоље кокица), копча за појас и 6 метара траке дебљине 3 cm коју тапетари користе за тапацирање столица. Платно пресавијемо као на **слици 1** па га ушијемо са стране да добијемо облик ташне **(сл. 2).** Затим исечемо 7 трака дужине 50 cm и 5 трака спојимо покрстицом како је то показано на **слици 3.** Преостале две траке спојимо на исти начин па ова два дела спајамо перлицама као на **слици 4.** Тако добијемо 5 трака, ред перлица, па две траке. Ово превијемо преко пола и одоздо и са стране ушијемо **(сл. 5).** Сада ушијемо поклопац који се састоји од три реда трака везаних покрстицом и са ресицама од перлица **(сл. 6 и 7).** У овако обликовану ташницу убацује се постава од платна, са стране се ушију рингле **(сл. 8)** и око њих се пришије каиш дужине 80 cm **(сл 9).** Каиш се прави вео ма једноставно. Са једне стране се ушије копча **(сл. 10)** а на потребној даљини се избуше рупице које се обраде концем **(сл. 11)** да се не би осипале. Затим се појас украси покрстицом и перлицама да буде сличан ташни **(сл. 12).**

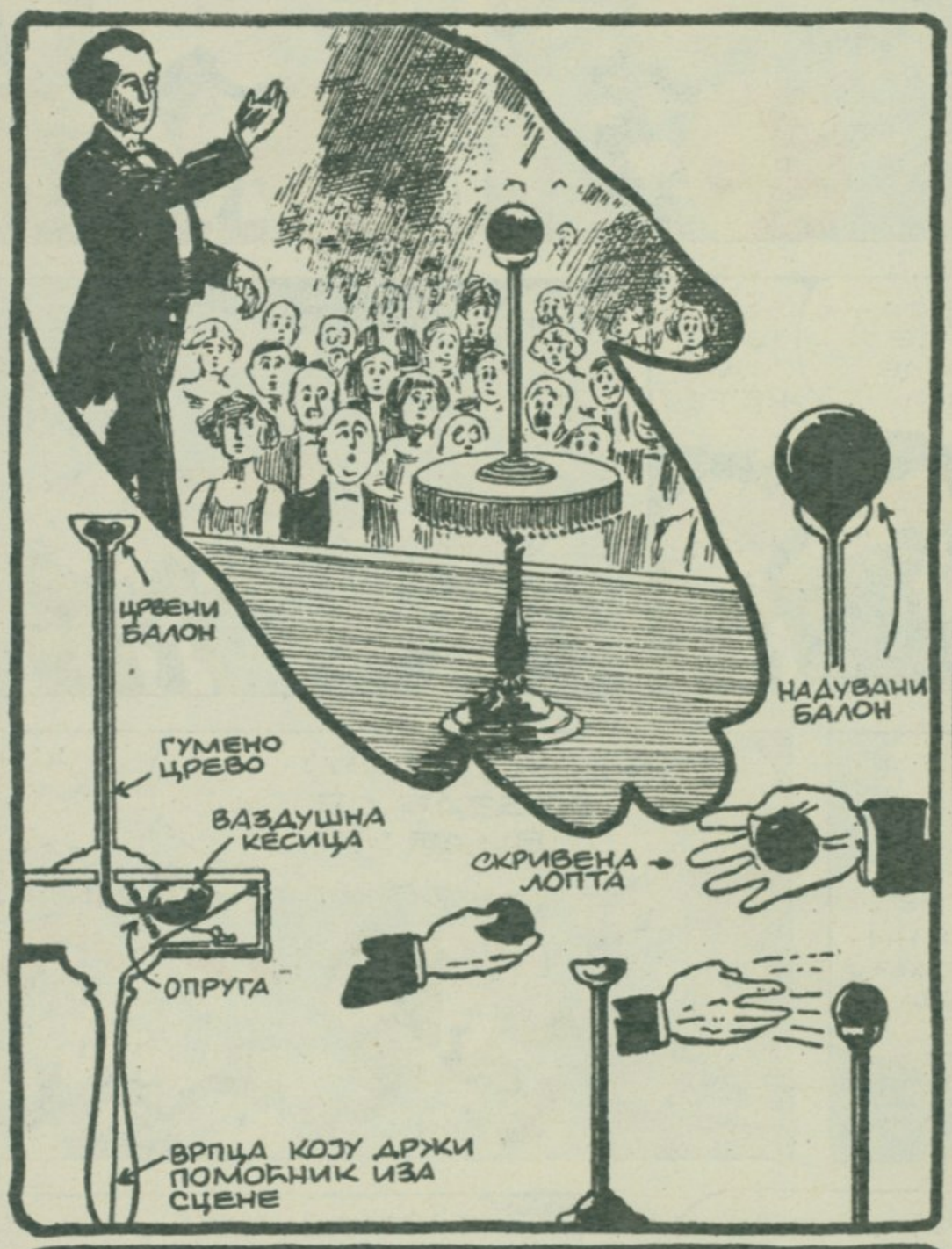

Biljana L. P. 77

ХОКУС-ПОКУС ИЗА СЦЕНЕ

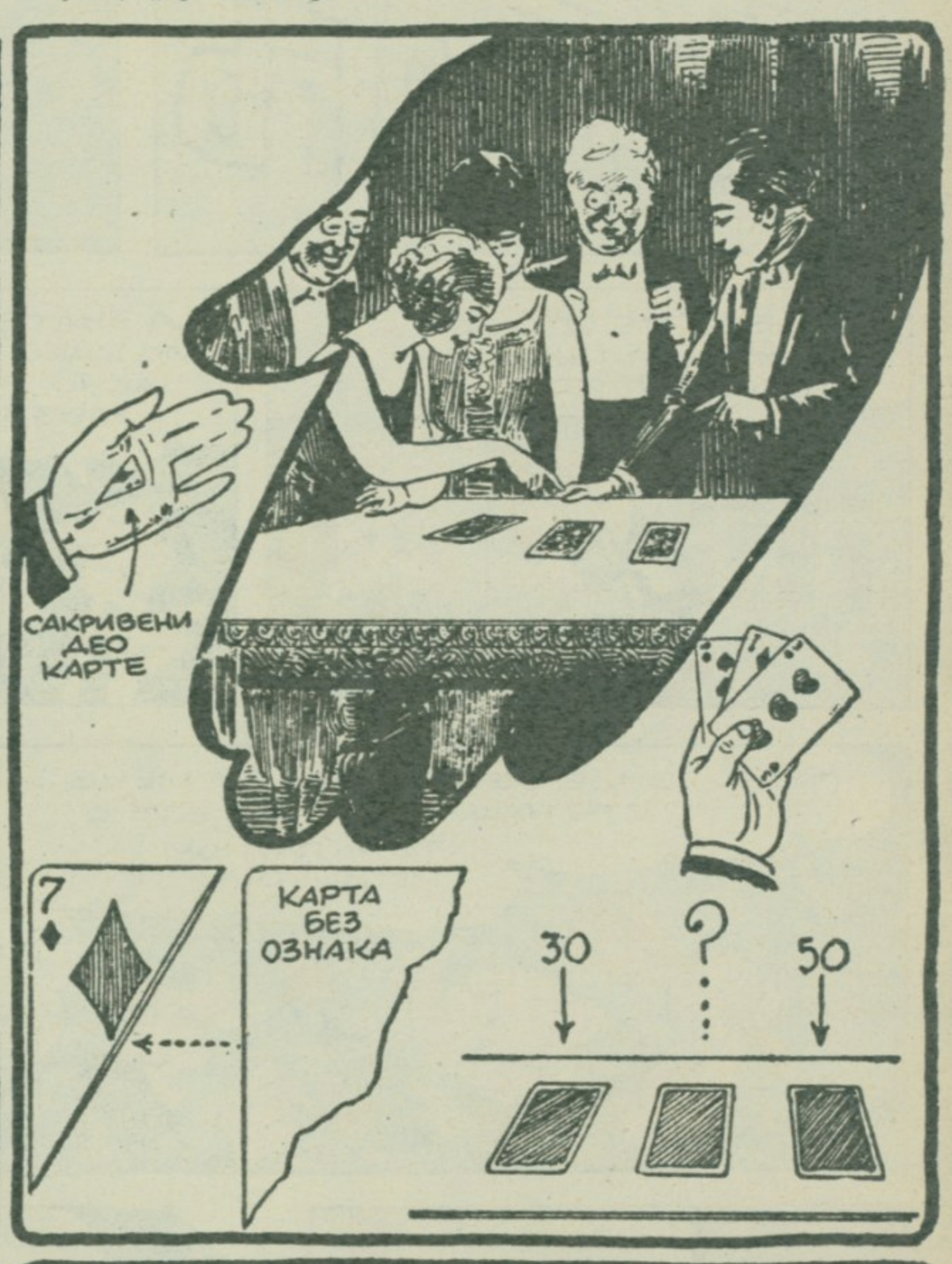
НЕВИДЉИВА ПУТАЊА

Мађионичар држи у руци велику билијарску лопту коју баца на врх сталка, а да при том њена путања остаје невидљива за публику. Трик је у конструкцији сталка. Помоћник иза сцене ослобађа врпцу, полуга притиска ваздушну кесицу и надувава црвени балон.

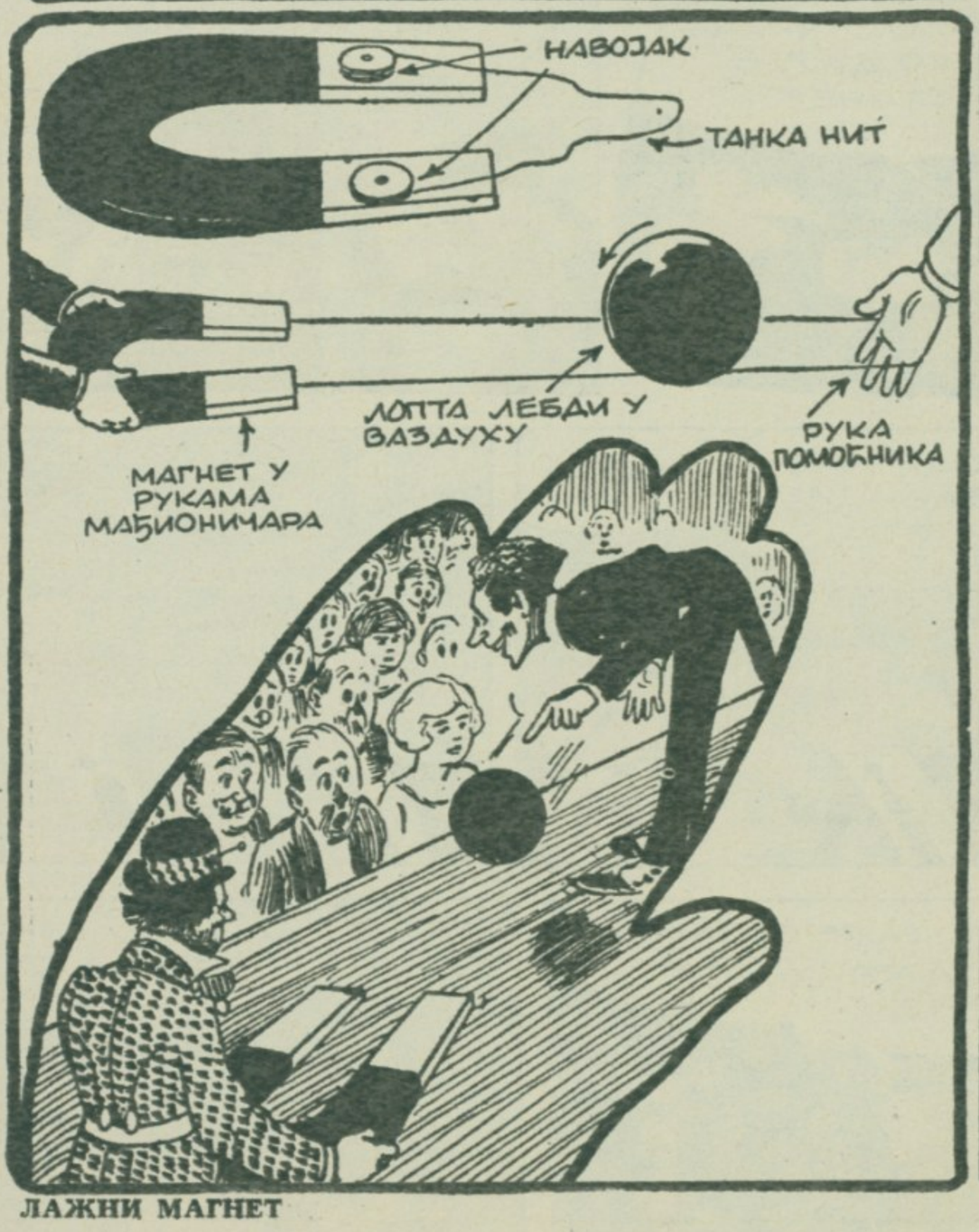
НАВЛАКА ЗА КАРТУ

Публици се показују три карте, које се затим, окренуте надоле, стављају на сто. Кад их подигнемо и покажемо публици, на средњој су нестале ознаке. Трик је једноставан. Ивице карата исеку се и залепе тако да се добије нека врста навлаке у коју се убаци „празна“ карта.

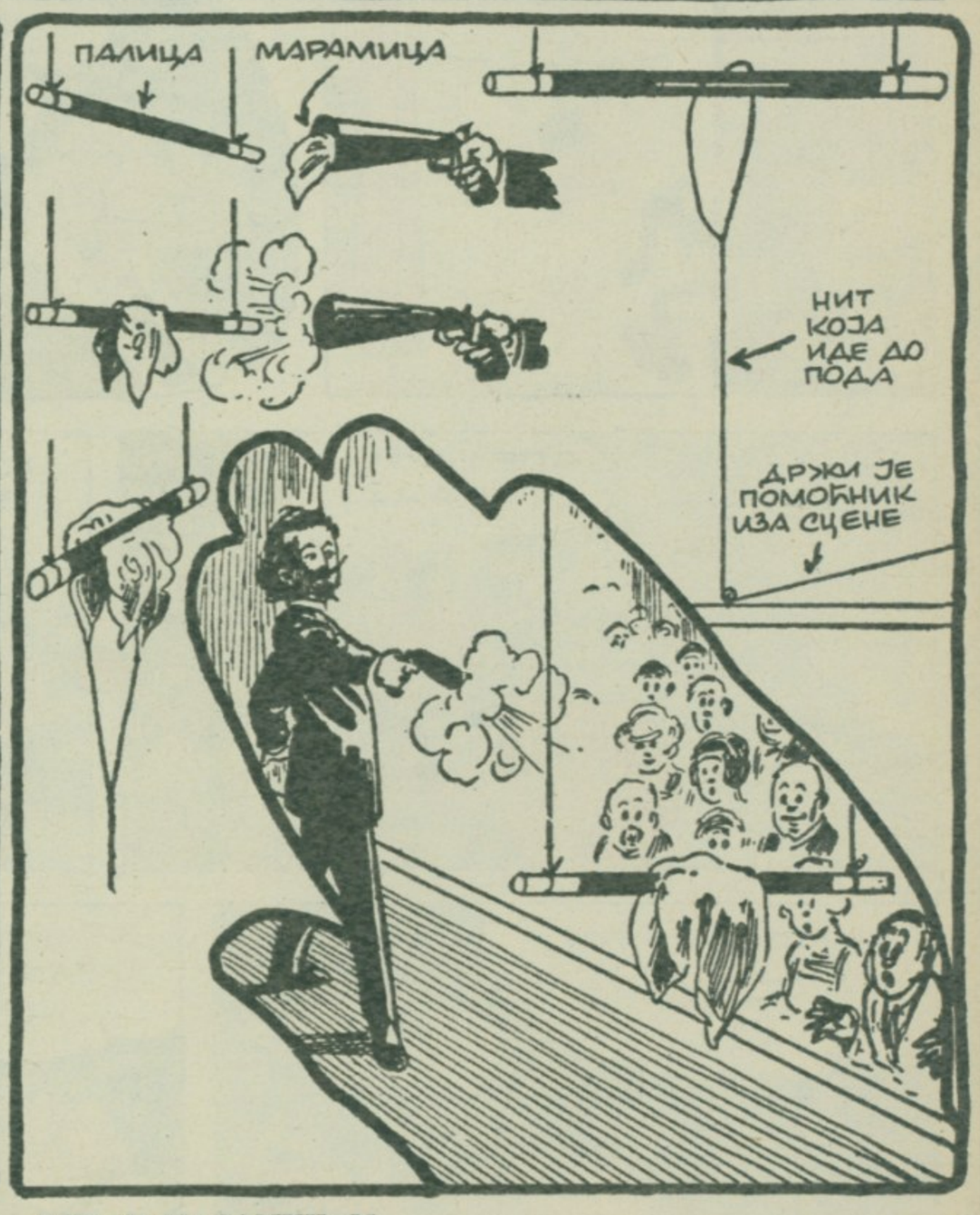
ЛАЖНИ МАГНЕТ

Мађионичар држи опроман магнет, а његов помоћник се удаљава носећи велику лопту коју затим испушта, али она не пада већ лебди, лагано се приближавајући магнету. У ствари, она клизи низ две танке нити.

ХИТАЦ МАРАМИЦОМ

Једна палица хоризонтално виси са плафона. Мађионичар пуни пиштољ марамицом и пуца у палицу у којој је сакривена друга марамица коју помоћник извлачи повлачењем невидљивих нити.

ПОТРЧКО: БУБАЊ

ХИ,ХИ! ШТО САМ ДОБИО ЛЕП БУБАЊ ОД ДЕДЕ!

БОМ!

УХ! ИСПАДЕ МИ ПАЛИЦА!

ПОГЛЕДАЈТЕ ШТО САМ КУПИО ЛЕП ТЕЛЕСКОП, ДИРЕКТОРЕ!

ДА ЗНАТЕ САМО КАКО СЕ ЈАСНО ВИДЕ ЗВЕЗДЕ!

ЊА ШТА КАЖЕТЕ?

ПЛОП!

ДУМ!

ГРРР! ВИДЕ СЕ ЗВЕЗДЕ, А? МЕНЕ СТЕ НАШЛИ ДА ПРЕЂЕТЕ С ТОМ ГЛУПОМ ИГРАЧКОМ!

НЕ... ЈА НИСАМ... ЈА...

ИПАК СТЕ У ПРАВУ! ЗВЕЗДЕ СЕ ВИДЕ!

АЈ! АААЈ!

ЕВО ПАЛИЦЕ!

АЈ! МОЈЕ ОКО! БОЛНИКА-КО ДА ПРЕСТАНЕ!

СИПАЋУ ВАМ КАПИ ЗА ОЧИ! САМО ЗАБАЦИТЕ ГЛАВУ!

ОПЕТ МИ ИСПАДЕ!

БОМ!

ЈОШ МАЛО ЗАБАЦИТЕ...

ОВАКО?

ДУУМ!

ШТА? ОПЕТ НЕКИ ВАШ ГЛУПИ ТРИК!

НЕ... ЈА...

А? ШТА КАЖЕТЕ ЗА ОВАЈ УДАРАЦ ДЕСНИЦОМ?

ДА САКРИЈЕМ БУБАЊ ДА ГА ШЕФ НЕ ВИДИ!

ГЛАВА ЋЕ МИ ПУЋИ!

МАЛО ЛЕДА И БОЛ ЋЕ ОДМАХ НЕСТАТИ!

САМО ПРВО ДА ГА ИСИТНИМ!

ДУМ!

ДО ЂАВОЛА! ИСПАДЕ МИ ЧЕКИЋ!

ТРАС!

ЗАИСТА МИ НИЈЕ ЈАСНО! ЈА...

АЈ! НАТЕРАО МЕ ЈЕ ДА ПРОГУТАМ ЧЕКИЋ!

АЈ! МОЈ СТОМАК!

БРЗО СТОЛИЦУ! СРУШИЋУ СЕ!

СТОЛИЦУ! ГДЕ ДА НАЂЕМ СТОЛИЦУ? ГДЕ?

МОЖЕ И ОВДЕ ДА СЕДНЕ!

ИЗВОЛИТЕ, ДИРЕКТОРЕ!

САМО ОВОГ ПУТА БЕЗ ТРИКОВА... ИНАЧЕ...

УПОМОЋ!

ДО ЂАВОЛА!

БАНГ!

АААААА!

УЖАС! ИЗЛЕТЕ КРОЗ ПРОЗОР!

ПАО ЈЕ НА АУТОБУС... И ПРЕПОЛОВИО ГА...

ДУМ!

ТАКО ЋУ ТЕ УДЕСИТИ ДА ЋЕШ ДОЖИВОТНО БИТИ ПРИКОВАН ЗА КРЕВЕТ!

АЛ'... ЈА САМ НЕВИН! ЗА СВЕ ЈЕ КРИВ ВЛАСНИК ОНОГ БУБЊА! УПОМОООЋ!

ДА, МАЛИ, ОВО ЈЕСТЕ МЕЊАЧНИЦА, АЛИ НЕ МОЖЕШ ДА ЗАМЕНИШ ТАЈ БУБАЊ ЗА КАРТУ ЗА МОНГОЛИЈУ!

МЕЊАЧНИЦА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЧЕКАЊЕ

РЕЈ БРЕДБЕРИ

Људи су ужаснути. Стајали су око двојице мртвих другова и окретали се да виде песак Марса и далеки бунар где се Рецент њише у дубоким водама.

Ја живим у бунару. Живим као дим у бунару. Као магла у каменом ждрелу. Не мичем се. Ништа не чиним, само чекам. Над главом видим хладне звезде ноћи и јутра и видим сунце. Понекад певам старе песме мога света из доба његове младости. Како да вам кажем шта сам када не знам. Никако. Ја једноставно чекам. Ја сам магла, месечина и успомене. Тужан сам и стар. Понекад падам као киша у бунар. Чекам у хладној тишини.

Странци долазе

Сада је јутро. Чујем снажну буку. Из даљине осећам ватру. Чујем метални звук. Ја чекам. Ја слушам.

Гласови. Далеко.

— У реду!

Један глас. Непознат глас. Непознат језик који не разумем. Ниједна ми реч није непозната. Слушам.

— Нека људи изиђу!

Пуцкетање у кристалном песку.

— Марс! Значи, то је!

— Где је застава?

— Овде, господине.

— Добро, добро.

Сунце је високо на плавом небу и његови златни зраци пуне бунар. Титрам као цветни прах, невидљив и магличаст у врелој светлости.

Гласови.

— У име владе планете Земље, објављујем да је ово Територија Марса. Нека буде равноправно раздељена земљама чланицама.

Шта говоре? Окретао сам се у сунцу као точак, невидљив и лењ, златан и неуморан.

— Шта је ово?

— Бунар.

— Није.

— Доћи. Јесте.

Долазак топлине. Три бића се нагнуше преко бунарског грла и моја хладноћа се попе до њих.

— Дивно.

— Мислиш ли да је вода добра?

— Видећемо.

— Нека неко донесе боцу и конопац.

— Ја ћу.

Звуци трчања. Повратак.

— Ево.

Ја чекам.

— Спусти доле. Полако.

Стакло је искрило, спуштајући се лагано на конопцу. Вода се меко наборала када ју је стакло додирнуло. Попео сам се кроз врели ваздух према бунарском грлу.

— Ево. Хоћеш да пробаш ону воду, Реценте?

— Дај.

— Какав диван бунар. Погледај конструкцију. Шта мислиш колико је стар?

— Ко зна. Када смо се јуче спустили у онај град Смит рече да на Марсу нема живота већ десет хиљада година.

— Замисли.

— Каква је вода, Реценте?

— Чиста као сребро. Пробај.

Шум воде у врелој светлости Лебдим као прашина уз меки ветар.

— Шта ти је, Џонсе?

— Не знам. Глава ме страшно заболела. Изненада.

— Јеси ли пробао воду?

— Не. Није од тога. Само сам се наднео над бунар и изненада ме глава заболела. Сад ми је боље.

Зовем се Џонс

Сада знам ко сам. Зовем се Стефан Леонард Џонс, имам двадесет и пет година и управо сам ракетом стигао са планете зване Земља. Стојим са својим добрим пријатељима Рецентом и Шоом поред старог бунара на планети Марс.

Погледао сам своје златне прсте, жутомрке и снажне, своје дуге ноге и своју сребрну униформу и своје пријатеље.

— Шта ти је, Џонсе? — рекли су.

— Ништа — рекао сам, гледајући их. — Баш ништа.

Слушао сам звук гласова. Изговарао сам речи које не разумем али их ипак некако схватам. Омирисах ваздух.

— Шта ти је, Џонсе?

— Шта хоћеш да кажеш? — неки глас, мој нови део, рече.

— Чудно дишеш. Кашљеш — рече човек.

— Можда сам се мало прехладио.

— Нека те после погледа доктор.

Климнух главом. Добро је климати. Добро је чинити неке ствари после десет хиљада година. Добро је удисати ваздух, добро је осетити сунце све дубље у себи, добро је осетити кости, лепи скелет скривен у топлом месу, добро је чути тонове много јасније и непосредније но што су били у каменој дубини бунара. Седео сам очаран.

— Среди се, Џонсе. Заборави на то. Морамо да идемо.

— Добро — рекох, опчињен начином стварања речи. Биле су као вода на језику и падале мирном љупкошћу кроз ваздух.

Ишао сам. Добро је ићи. Рецент је застао поред каменог бунара и гледао у њега. Остали су отишли, жагорећи, у сребрни брод одакле су и дошли.

Осећао сам прсте руке и смешак усана.

— Дубок је — рекох.

— Да.

— Зове се Бунар душе.

Рецент подиже главу и погледа ме.

— Откуд знаш?

— Зар не изгледа тако?

— Никада нисам чуо за Бунар душе.

— То је место где се чека — рекох хватајући му руку.

Песак је пламен, брод је сребрни пламен у врелини сунца а главу је добро осећати. Звуци мојих стопала у тешком песку. Слушао сам. Звук ветра и сунца које жеже долине. Мирисао сам мирис вреле ракете у подне. Стао сам испод врата.

— Где је Рецент? — рече неко.

— Видео сам га поред бунара — одговорих.

Један од њих отрча према бунару. Почињем да дрхтим. Цвокотаво дрхтање, дубоко скривено, постало је веома јако.

Први пут сам то чуо као да је и оно било скривено у бунару. Глас који је звао дубоко у мени, ганак и уплашен. Глас је плакао: „Пусти ме, пусти ме“. Осећао сам да неко хоће да се ослободи. Затворен иза врата лавиринта, речи кроз мрачне препреке и пролазе, одјекује и вришти.

— Рецент је у бунару!

Људи су потрчали. Сва петорица. Потрчао сам са њима, али, сада сам болестан, дивље се тресем.

— Мора да је пао. Џонсе, ти си био са њим. Јеси ли видео? Џонсе? Па, проговори, човече!

Пао сам на колена. Дрхтање се појачало.

— Болестан је. Помозите му!

— Сунце.

— Не, није сунце — промрмљах.

Положише ме. Напади су се смењивали као земљотреси. Дубоки скривени глас у мени је плакао: „Ја сам, Џонс то сам ја, то није он, не верујте му! Пусти ме, пусти ме!“

— Срце ми удара!

Затворио сам очи. Вриштање је престало. Подигао сам се као у хладном бунару, ослобођен.

— Мртав је — рече неко.

— Џонс је мртав.

— Од чега?

— Тако изгледа.

— Потресао се.

Зовем се Сесионс

— Какав потрес? — рекох. Моје име је Сесионс и моје усне се мичу и ја сам капетан ових људи. Ја стојим међу њима и гледам тело које се хлади на песку. Ударих се обема рукама о главу.

— Капетане!

— Није ништа — рекох, вичући. — Само главобоља. Биће ми боље. Тако. Тако — шапутао сам. — Сада је све у реду.

— Боље да се склонимо са сунца, господине.

— Да — рекох гледајући Џонса. — Није требало да дођемо. Марс нас не жели.

Понесосмо тело са нама до ракете. Нови глас дубок у мени запомаже.

„Помоћ. Помоћ“. — Дубоко у влажном телу. „Помоћ, помоћ!“ у црвеној дубини одјекује и брани се.

Дрхтаји су почели, овога пута, много раније. Обуздавање је слабије.

— Капетане, боље да се склоните са сунца. Не изгледате добро, господине.

— Да — рекох. — Помозите — рекох.

— Молим, господине?

— Нисам ништа казао

— Рекли сте: помозите, господине.

— Јесам ли, Метју, јесам ли?

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Богаташ може да доручкује над хоће, а сиромах кад има.

(Диоген)

Тело лежи у сенци ракете а глас вришти у дубоким подводним катакомбама. Моје руке се тресу. Моја уста се цепају и сахну. Моје ноздрве се убрзано шире. Моје очи колутају. „Помоћ, помоћ, о помоћ, не не, пусти ме, пусти ме".

— Не — рекох.

— Молим, господине?

— Није важно — рекох. — Морам да се ослободим — рекох. Поклопих шакама уста.

— Шта је, господине? — викао је Метју.

— Улазите, унутра, сви ви, враћајте се на Земљу — викао сам. Пиштољ ми је у рукама. Подигао сам га.

— Немојте, господине!

Експлозија. Сунце жеже. Врисак је пресечен. Лом хватања.

— Господе, убио се! — плакао сам. Отворио сам очи. Капетан је лежао поред ракете, лобање разбијене метком, раширених очију, језика избачена кроз беле зубе. Крв му је липтала из главе. Нагао сам се и додирнуо га.

— Будала — рекох. — Зашто је то учинио?

Људи су ужаснути. Стајали су око двојице мртвих другова и осврtали се да виде песак Марса и далеки бунар где се Рецент њише у дубоким водама. Крици су излазили из њихових сувих уста, јадиковање, дечији бунт против страшног сна.

Људи су ме погледали. После дужег ћутања један рече:

— Све је ово учинило од тебе капетана, Метју.

— Знам — рекох полако.

— Остало нас је само шесторица.

— Господе, то се догодило тако брзо!

— Не желим да останем овде. Идемо!

Људи зажагорише. Пришао сам им и додиривао их са поуздањем које је певало у мени.

— Слушајте — рекох, додирујући им лактове, рамена или руке.

Зовем се Метју? Морес, Спандлинг, Еванс, Кол, Самерс . . .

Сви смо зањутали: сви смо једно.

„Не, не, не, не, не, не"! Унутрашњи гласови плачу и улазе у затворе дубоко под људском спољашности.

Гледамо један другога. Ми смо Самјуел Метју и Рецент Морс и Виљем Спандлинг и Чарлс Еванс и Форест Кол и Џон Самерс и ми не говоримо ништа, само се гледамо. Наша лица су бела и руке се држе.

Окренусмо се, као један, и погледасмо у бунар.

— Сада — рекосмо.

Не, не, шест гласова врисну, скри вених, притиснутих и затворених заувек.

Наша стопала су корачала по песку. Изгледало је као да се велика рука са дванаест прстију креће морским дном.

Нагнусмо се над бунар гледајући доле. Из хладне дубине шест лица је пиљило у нас.

Један по један смо се нагињали док равнотеже нестаде и један по један падосмо у ждрело кроз хладну таму у ледену воду.

Сунце је зашло. Звезде круже ноћним небом. Далеко, види се дрх гај светлости. Друга ракета долази остављајући црвени траг у простору.

★ ★ ★

Ја живим у бунару. Живим као дим у бунару. Као магла у каменом ждрелу. Над главом видим хладне звезде ноћи и јутра и видим сунце. Понекад певам старе песме мога света из доба његове младости. Како да вам кажем шта сам кад чак и ја не знам. Никако.

Ја једноставно чекам.

укрштене речи

АУТОРИ ПОЗНАТИХ КЊИЖЕВНИХ ДЕЛА:

1. **Лирски интермецо, Зимска бајка**; 2. **За ким звона звоне, Старац и море**; 3. **Село иза седам јасенова, Распевана слова**; 4. **Ујка Вања, Павиљон бр. 6:**

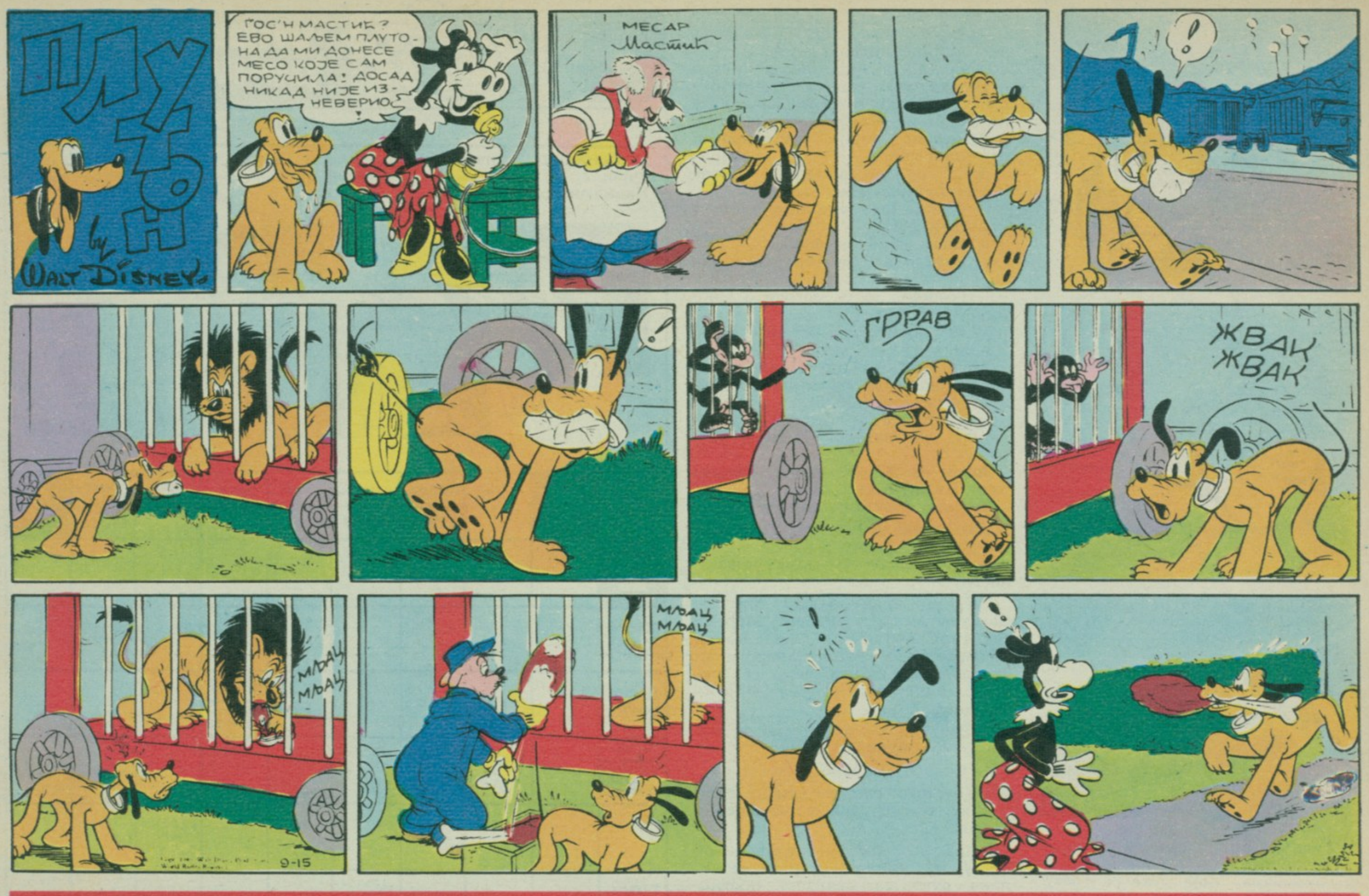

АУТОР ВЕ-МАК	1	ПУСТИЊАК	ВРСТА ХЛАДНОГ ОРУЖЈА	ЛЕЧИЛИШТЕ У БОКИ	ПРВИ ПАДЕЖ (ЛАТ.)	ГРГА НОВАК	ЛЕТЊИ-КОВАЦ	ПОЛИТИЧАР ИЗ ТОГА, ЕТЈЕН	3
2									
ПОКРАЈИНА У ШПАНИЈИ									
ВРСТА ЖИТА						ВРСТА БИЉКЕ / ХОРИЗОНТ			
Н. М. / НЕРВНИ БОЈНИ ОТРОВИ			ПАШЊАЦИ / ГАСКАЊЕ						
							ЕЛЕКТРОН ВОЛТ"		
ГЛУМИЦА РИНА				ДРУГИ ПРЕДСЕДНИК САД					
ХЕМИЈ. ЗНАК ВОДОНИКА		НАХРАЊЕНИ / ДЕО АЛАТА					ВРСТА ПЕРШУНА / БРАТОВА ЖЕНА		
ВРСТА АРАПСКЕ ДАЖБИНЕ				НЕПОЗНАТА У МАТЕМАТИЦИ				ОРГАН ЧУЛА ВИДА	
НЕМАН				СТАРИ СЛОВЕНИ		БРОЈ (СТР.) / ПОСТАВКА			ЗВЕР ИЗ ПОРОДИЦЕ КУНА
ОСТРВО У ИНДОНЕЗИЈИ					МУЗИЧКА МЕРА / ШТАВИЋЕ				
4								ЗНАК КИСЕОНИКА / АМПЕР	
ЗАНОС, УСХИЋЕЊЕ	ПОЛУОСТРВО У ГРЧКОЈ						100 m^2		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Р, п, коначиште, алабастер, Шид, Пт, РИ, Ив, уљаник, кастањете, а, РР (Ромен), Иво, репортери, бес, шпирит, тма, Ија, широко, цал, бат, ива, и, идеали, Уј, сала, РОДА

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Бозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке —: Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПЛУТО
by
WALT DISNEY
ГОС'Н МАСТИК? ЕВО ШАЉЕМ ПЛУТОНА ДА МИ ДОНЕСЕ МЕСО КОЈЕ САМ ПОРУЧИЛА! ДОСАД НИКАД НИЈЕ ИЗНЕВЕРИО!
МЕСАР Мастик
ГРРАВ
ЖВАК ЖВАК
МЉАЦ МЉАЦ
МЉАЦ МЉАЦ
!
9-15

PEZ®
PEZ вам поклања поред укусних бомбона и драгих фигурица и доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу.
Играјте се PEZ фигурама
Слатите се PEZ бомбонама
© Walt Disney Productions
ČESNJAK
Kolinska

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ПОМОЗИМО ДРУГОВИМА!

Прије неколико дана ја и моји другови Јасмин и Тамил основали смо КЛУБ ЗАБАВНИКОВИХ ЧИТАЛАЦА. *Од свих бројева које смо посједовали направили смо прву малу библиотеку и направивши пригодне полице смјестили наш клуб у једну гаражу. У међувремену се нашој акцији прикључио и мој отац који нам је поклонио писаћу машину а остале комшије су нам понудиле клупе тако да сада личимо на праву библиотеку. У року два дана наш клуб је већ бројао 15 чланова и око 180 бројева Забавника. Зато молимо читаоце нашег Забавника да нам помогну и поклоне неке своје бројеве а оне који нам изађу у сусрет прогласићемо почасним читаоцима нашег клуба. Писати на адресу НЕДЕЉКО КАЈКУТ, 78000 БАЊАЛУКА, IV ПРИГРАДСКИ ПУТ БР. 2.*

Другарски поздрав од
чланова Клуба

Редакција Политикиног забавника помоћи ће својим читаоцима и послати им комплет Забавника за једну годину. Желимо пуно среће и много, много бројева Забавника!

БРЖЕ ОД НАЈБРЖЕГ

Интересује ме које дрво најбрже расте. Од неких другова сам чуо да је то топола. Шта ти мислиш?

Дејан Мраз, Карловац

Ако се не рачуна бамбусова трска, која и није дрво, најбрже расте **eukaliptus saligra.** Његова постојбина је Уганда, у Централној Африци, а за непуне две године израсте и до 13 метара. Међутим, у Шри Ланки једна врста бамбуса — **dendrokalamus giganteus** расте по 41 сантиметар на дан све док не достигне висину од 36 метара.

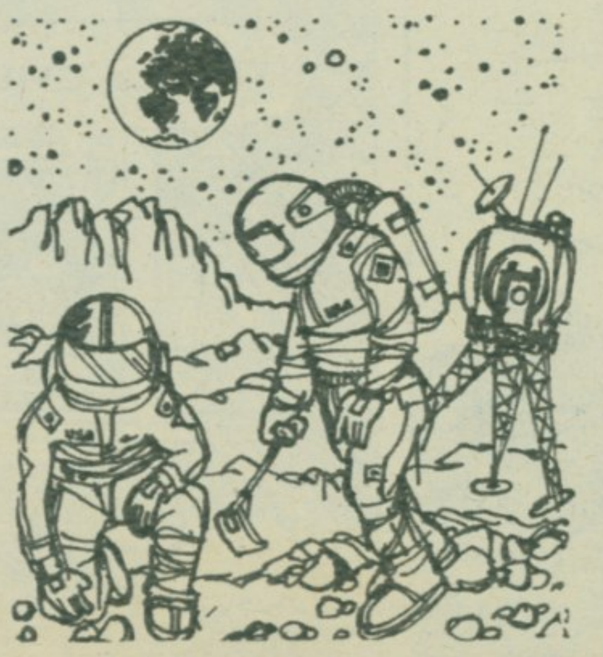
Дрво које најспорије расте зове се **sipka spruc.** Његов пречник износи само 3 сантиметра и да би достигао висину од неких тридесетак сантиметара треба му 90 до 100 година.

ОПЕТ О МЕСЕЦУ

У броју Забавника 1330 у „Малој пошти" под насловом „Дебели, идите на Месец!" написано је: „... Армстронг и Олдрин, први и досад једини људи на Месецу..." а опште је познато да су и други космонаути боравили на њему.

Борис Иванчевић, ученик
Београд

Борисе, реци нам имена тих „других космонаута који су боравили на њему".

МИРОСЛАВЕ, ЈАВИ СЕ!

Многима си помогао па се надам да ћеш и мени. Мој проблем се састоји у следећем: упознала сам једног дечака кад сам била у Аранђеловцу на екскурзији и веома ми се допао. Било је то 11. јуна а чини ми се да је из Новог Сада и да је ученик седмог разреда. Био је у белој мајици и имао звездице. Име му је Мирослав. Има смеђу помало таласасту косу. Желела бих да будемо пријатељи. Мирославе, ако желиш исто пошаљи адресу Забавнику како бих ти могла писати!

Весна из Зрењанина

ЧУДО КОТОРСКО

Прича се да је катедрала Св. Трипуна у Котору најнајспоменик бококоторског подручја! Пошто је подигнута 1166. године, испада да је постојала 326 година пре открића Америке, а 245.

година пре владавине Млечана у Котору. Од Цркве св. Павла у Лондону старија је 544 године, од Нотр Дам у Паризу 69, од Успенског храма у Москви 313, од базилике Св. Петра у Риму 460 година; настала је 17 година пре Студенице, а 169 година пре Високих Дечана. Другим речима, ово је најстарија катедрала у Југославији после доласка Јужних Словена на јадранску обалу!

Мирјана Миловић,
Крагујевац

Не прича се, тачно је од речи до речи. Браво! Жестоко си нас намучила док смо проверили све ове податке. Ипак, мало би те исправили: не каже се — нај нај! У архитектури би се пре рекло — монументалан.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Волим да читам Забавник али сам удаљен од града па не могу да га набављам. А и материјално стање ми не дозвољава. Зато бих молио читаоце Забавника да ми пошаљу неколико бројева. **Борислав Манојловић, Доње Чарође, 81422 Крстац**

Скупљам стари папирни новац целог света и желела бих да се мењам са колекционарима. **Фодор Антал, Кизур Иштвана 56, 24000 Суботица**

Скупљам значке и џепне календаре и поседујем већи број разгледница и сличица „Приче са Дивљег запада". Сваком ко ми пошаље једну значку или три џепна календара послаћу пет разгледница или сличица, по договору. **Гордана Јовићевић, 38300 Пећ, Жртава фашизма 37**

Сваком ко ми пошаље значку дајем по једну разгледницу свог места и две маркице (из Југославије и Канаде). **Јозеф Мајорски, 22300 Стара Пазова, Владимира Тајовске хо 4**

Желела бих да ми читаоци Забавника пошаљу лутке од папира. У замену добиће по неколико маркица страних земаља. **Кристина Каролија, 22320 Инђија, Ђуре Ђаковића 11, бр. 4**

Имам око 400 Забавника, мноштво маркица, страних и наших, које бих желео мењати за постере Бруса Лија и све што се односи на његов живот. **Драган Лазић, 14000 Ваљево, Д. Туцовића 31**

МАТЕМАТИКА
КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге **80 дин.** Све 4 књиге - комплет само **250 дин.**
АДРЕСА: **МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64**

WALT DISNEY

МИКИ

ВРЕМЕ: ДАНАС ЛЕПО

ЈУТАРЊИ ГЛАСНИК

МОРАЋУ ЛИЧНО ДА СЕ УВЕ-РИМ!

ПАЗИ... ПОГОДИЛИ СУ! СТВАРНО ЈЕ ЛЕПО!

ТИХО ЈЕ... БЛАГО... СУНЧАНО!

ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ СКЛОНЕ ЗИМСКЕ СТВАРИ!

ТАКО... КАПУТИ И ВУНЕНА ОДЕЛА ОСИГУРАНИ СУ ОД МОЉАЦА...

Distributed by King Features Syndicate.

...СМУЧКЕ И МИКИНЕ САНКЕ ОДЛАЗЕ НА ТАВАН...

Copyright © 1977
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

А ЗАШТИТНИ КАПЦИ НА ПРОЗОРИМА У ГАРАЖИ!

3-20

ТАКО! БАШ САМ ЗАДОВОЉАН ОБАВЉЕНИМ ПОСЛОМ!

УЈКА МИКИ...

...ГДЕ СУ МОЈЕ САНКЕ?

СКЛОЊЕНЕ СУ... А ЗАШТО?

ПАДА СНЕГ!

36